Cena egz. 20 groszy

16 stron.

DZIENNIK BYDGOSKI

18 bm. o godz. 11[30]
na STADIONIE MIEJSKIM
bieg „DZIENNIKA BYDGOSKIEGO"
i zawody lekkoatlet. Poznań-Pomorze

Do... ...y i Dodatek powieściowy.
Red... ...uniem i od 4—7 po południu.
Oddz... ...Przedstawicielstwa: w Toruniu ul.
Mosto... ...a 22: w Inowrocławiu Król. Jadwigi 22/23;
...Skwer Kościuszki 24, I ptr.
Telefon... ...y 2650 (trzy przewody) ... w Bydgoszczy 1299.

Przedpłata wynosi w ekspedycji i agenturach 2.95 zł miesięcznie; 8,85 zł kwartalnie; przez pocztę w dom 3.34 zł miesięcznie; 10.00 zł kwartalnie. Pod opaską: w Polsce 6.95 zł, zagranicę 9.25 zł miesięcznie. Redakcja i Administracja w Bydgoszczy, ulica Poznańska 12/14. Rękopisów niezamówionych nie zwraca się

Wychodzi od roku 1907. — Założyciel Jan Teska.

Telefony Przedstawicielstw: Toruń 1546, Grudziądz 1294, Gdynia 1460, Inowrocław 594.

Numer 114 | BYDGOSZCZ, czwartek dnia 18 maja 1939 r. | Rok XXXIII.

W gospodarczym potrzasku.

Niemcy i Włochy są krajami pozbawionymi surowców. Aby je nabyć muszą dostarczyć zagranicy własnych wytworów, bądź usług (turystyka we Włoszech). Ponieważ kraje produkujące surowce mają wielkie zapotrzebowanie na wyroby gotowe, wymiana nie przedstawia w zasadzie żadnych większych trudności.

Oba te kraje postanowiły jednak uzbroić się od stóp do głów. Do wytwarzania broni i do ćwiczeń (benzyna) potrzebują wielkiej ilości surowców. Lecz nie mogą inaczej nabywać surowców jak drogą wymiany na fabrykaty. Powiększenie zakupów jest więc dla nich niemożliwe. Jaką więc drogę znaleźć z tej sytuacji?

Państwa osi nabywają surowce i „zamrażają" je w sprzęcie wojskowym. Dzieje się to kosztem ograniczenia przywozu środków spożycia. Nie przywozi się więc masła względnie kawy, ale przywozi się benzynę i spala w samolotach. Ponieważ jednak ilość pracujących wzrasta, należy czymś zastąpić na rynku niedostatek surowców, odzieży i żywności. **Rośnie więc produkcja namiastek, ale maleje ilość fabrykatów, które można umieścić na rynku światowym i zdobyć tak potrzebne dewizy.** Tworzy się błędne koło, coraz szybciej obracające się.

W ostatniej swej mowie w Turynie Mussolini skarżył się na prowadzenie wojny gospodarczej przez państwa demokratyczne przeciw państwom osi. W rzeczywistości mamy do czynienia z przeprowadzanym na potworną skalę **samobójstwem gospodarczym dwóch państw, liczących 125 milionów ludności.**

12 maja przemawiał w parlamencie włoskim minister handlu dr Guarneri. Z wielką dumą podkreślał, że dzięki wielkim ograniczeniom przywozowym ogólny niedobór handlu zagranicznego Włoch zmniejszył w r. 1938 do kwoty 2.781.000.000, tj. do ca 800 milionów złotych. Mimo tego zmniejszenia Bank Włoski musiał oddawać złoto. Niedobór w dziedzinie obrotów z zagranicą był wywołany tym, że przywóz surowców wyłącznie dla przemysłu zbrojeniowego sięgnął do wys. 1.813.000.000 lirów, tj. okrągło licząc pół miliarda zł. Obecnie minister ma nadzieję ograniczyć niedobór do wysokości 150 milionów lirów miesięcznie. Jeśli Włochy w ciągu roku osiągną granicę dwóch miliardów lirów, będzie to granica, jakiej nie osiągnęły nigdy w ciągu lat 40.

Czy teraz można się dziwić, że we Włoszech brakuje kawy? Czy można sobie wyobrażać, aby osłabienie gospodarcze kraju nie postępowało naprzód? I jeszcze jedno. **Czy kraj, wyzywający świat na udeptaną ziemię może liczyć na przypływ funtów, franków i dolarów od turystów z owych poniewieranych w mowach Mussoliniego demokracyj?** To nie świat walczy z Włochami. **To Włochy same podrzynają sobie gardło.**

Lepszym przykładem są Niemcy, których nie stać na tyle bądź co bądź umiaru, jaki wykazuje kraj przepojony wielką kulturą Rzymu. Przed paru dniami lakoniczny komunikat doniósł, że p. Rudolf Brinkmann, podsekretarz stanu w niemieckim ministerstwie gospodarki **„został przeniesiony w stan spoczynku z uwagi na zły stan zdrowia".** Otóż ten p. Brinkmann był prawą ręką Schachta i po dymisji swego mistrza stanowił **ostatnią rezerwę gospodarczego rozsądku na szczytach nowych Niemiec.** Jego zły stan zdrowia, czyli osadzenie w szpitalu dla nerwowo chorych czy też całkiem wariatów jest wynikiem mowy, wygłoszonej jak donosi „Agence économique et financière" przed 18 marca 1939 r. w Kolonii na zebraniu wyższych funkcjonariuszy partii i przemysłowców nadreńskich. Między in. Brinkmann powiedział co następuje:

„Trzema słupami gospodarki narodowej są praca, surowce i kapitał. Te trzy słupy stanowią podstawę i źródło każdego gospodarczego rozwoju. Są one u nas całkowicie wyczerpane. Ceny rosną i gatunek towarów pogarsza się. Kryzys przemysłowy pociąga dalej kryzys handlu i finansów za sobą. Rozmiar przywozu przewyższą eksport podwójnie. Zapas dewiz jest wyczerpany. Państwo połyka połowę dochodu narodowego i marnotrawi go. W tych wa-

(Ciąg dalszy na stronie 2-giej).

Hiszpania na pierwszym planie

Złote kule Anglii i Francji zaczynają działać.

W wojnie bez wojny też są ofensywy, odwroty, zwycięstwa i porażki.

Do niedawna stroną zwyciężającą i atakującą była oś. Obecnie karta się odwróciła.

Po wspaniałym zwycięstwie pod Dardanelami tj.

PO PAKCIE ANGLO-TURECKIM, ODDAJĄCYM CIEŚNINĘ NA UŻYTEK FLOTY ANGIELSKIEJ I ODCINAJĄCYM OŚ OD NAFTY CAŁEGO ŚWIATA

mamy do czynienia obecnie z ofensywą państw demokratycznych w Hiszpanii.

Po ołowianych kulach Niemiec i Włochzaczynają działać złote kule Anglii i Francji. Jeśli gen. Franco pójdzie po linii konieczności i zacznie odbudowywać kraj za pieniądze głównych bankierów świata, nadzieje Niemiec i Włoch prysną jak mydlana bańka.

Ofensywa w Hiszpanii rokuje wszelkie nadzieje. Oś jest w odwrocie. Gen. Franco wie o tym i wie również o straszliwej słabości gospodarczej obu faszyzmów, które mogą tylko brać, nigdy dawać.

JEŻELI GEN. FRANCO USUNIE „OCHOTNIKÓW" I ZDEMOBILIZUJE SWE WOJSKA, KLĘSKA NIEMIEC I WŁOCH W WOJNIE BEZ WOJNY BĘDZIE BEZPRZYKŁADNA I TO DLATEGO, ŻE NASTĄPI PO PRZEGRANEJ BITWIE O DARDANELE I O NAFTĘ.

Paryż, 17. 5. (PAT.) Zainteresowanie kół politycznych koncentruje się dokoła dwóch zagadnień, a mianowicie dookoła **pogłosek o ewentualnej pomocy finansowej dla Hiszpanii i dookoła rokowań dyplomatycznych z Sowietami.** Nie ulega wątpliwości, że sprawa udzielenia poważnej pożyczki finansowej dla rządu gen. Franco jest w tej chwili przedmiotem rozważań. B. premier belgijski van Zeeland, któremu konsorcjum banków angielskich, holenderskich i francuskich poleciło przeprowadzenie ankiety w tej sprawie, bawi od poniedziałku w Paryżu, gdzie odbył szereg rozmów z przedstawicielami świata gospodarczego i finansowego. Van Zeeland udać się ma następnie do Burgos, by na miejscu zbadać sprawę **gwarancji, jakie mogą zyskać obce kapitały w Hiszpanii, a także sprawę możliwości gospodarczych i finansowych Hiszpanii po zakończeniu wojny domowej.**

Sprawa kredytów dla rządu gen. Franco przybrała jednak charakter wyraźnie polityczny. W kołach politycznych Paryża wskazuje się, iż **zmiany związania gospodarki hiszpańskiej z gospodarką niemiecką, a nawet włoską, jak dotychczas nie dały rezultatów.** Hiszpania bowiem potrzebuje produktów, których Niemcy nie mogą jej udzielić. W Hiszpanii na pierwszym miejscu stoją zagadnienia aprowizacyjne.

Trzecia Rzesza skłonna jest tylko w zamian za surowce hiszpańskie udzielać Hiszpanii nadal materiału zbrojeniowego, którego rząd gen Franco **obecnie nie potrzebuje.** Te warunki, zdaniem kół politycznych francuskich, stwarzają jak najlepszą podstawę do współpracy gospodarczej, za którą może rozwinąć się **współpraca polityczna między Burgos, Paryżem i Londynem.**

Zawrócenie marsz. Goeringa z drogi do Hiszpanii tłumaczone jest właśnie jako dowód pewnej zmiany atmosfery, jaka dokonała się w Burgos na rzecz współpracy gospodarczej z Londynem i Paryżem. Koła polityczne wskazują więc, iż w tej chwili **Hiszpania stała się jednym z głównych terenów rozgrywki dyplomatycznej między osią Berlin—Rzym, a Paryżem i Londynem.**

Francuska prasa lewicowa natomiast gorąco atakuje projekty udzielenia pomocy finansowej Hiszpanii, wyrażając obawę, że **pieniądze te pójdą na spłatę długów hiszpańskich wobec Włoch i Niemiec, a więc odpłyną pośrednio do Berlina i Rzymu.**

Gen. Kasprzycki umacnia sojusz z Francją.

Paryż, 17. 5. (Wiad. wł.). Minister Spraw Wojskowych gen. Kasprzycki pracowicie spędza dni w Paryżu. Po naradach przeprowadzonych z zwierzchnikami francuskich sił zbrojnych, gen. Kasprzycki rozpoczął dzień wczorajszy od wizyty w Ministerstwie Robót Publicznych, odbywając z francuskim ministrem półtoragodzinną rozmowę. W południe podejmowany był w Pałacu Inwalidów śniadaniem przez gen. Gamelin, w którym uczestniczyli także premier Daladier i minister obrony narodowej.

Po południu o godz. 16 odbyła się **konferencja w gmachu Ministerstwa Wojny, w której udział wzięli gen. Kasprzycki, gen. Gamelin i ambasador polski Łukasiewicz.** Na temat tych wszystkich narad utrzymana jest zarówno ze strony polskiej jak i francuskiej najdalej posunięta dyskrecja. (r)

Ciano jedzie do Berlina.

Rzym, 17. 5. (Wiad. wł.). Niektórzy wybitni dziennikarze rzymscy, którzy mają towarzyszyć ministrowi spraw zagranicznych hr. Ciano w podróży do Berlina otrzymali zaproszenie na dzień 20 bm. Fakt ten wskazuje, że **minister Ciano wyjedzie również w sobotę.** Pobyt jego potrwa w Berlinie trzy dni. Ostateczne podpisanie sojuszu niemiecko-włoskiego nastąpi w poniedziałek, dnia 22 bm. (r)

Pogotowie floty angielskiej.

Londyn, 17. 5. (Wiad. wł.). Admiralicja angielska zarządziła częściową mobilizację floty wojennej i powołanie części rezerwy, by flota **pozostawała w stanie pogotowia bojowego od 15 maja.** Zważywszy fakt, że fołta jest w stałym pogotowiu, oznacza to poważne wzmocnienie potęgi angielskiej floty wojennej.

Odpowiedź państw północnych.

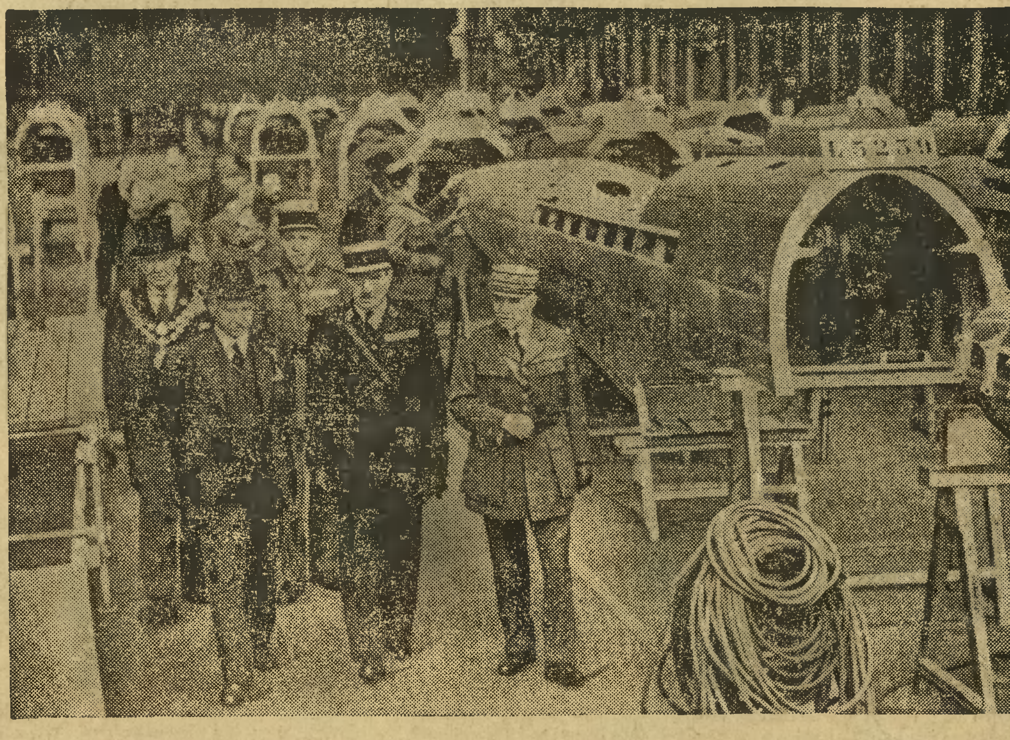
Berlin, 17. 5. (PAT). Jak słychać w dniu dzisiejszym wręczona ma być na Wilhelmstr. urzędowa odpowiedź czterech państw skandynawskich na propozycje niemieckie, dotyczące zawarcia paktu nieagresji. Do tej pory ze strony urzędowej niemieckiej nie udzielono na ten temat żadnej informacji.

Odpowiedź Szwecji, Norwegii i Finlandii jest odmowna.

Dania natomiast godzi się, jak słychać, na przyjęcie propozycji paktu nieagresji z Niemcami.

Dziś oczekuje się w Berlinie wydania komunikatu w tej sprawie.

Francuzi zwiedzają angielską fabrykę.

Stu oficerów rezerwy przyjechało do Anglii — z Francji. Goście oprowadzeni przez lorda Austina, obejrzeli bombowce budowane w zakładach Austina pod Birmingham.

Numer „Dziennika Bydgoskiego"

na niedzielę 21 maja br. będzie powiększonym numerem specjalnym, poświęconym

20-leciu powrotu wojsk polskich z Francji

i Zjazdowi Hallerczyków w Bydgoszczy.

W numerze umieszczą m. in. artykuły:

gen. Stanisław Haller
gen. Władysław Jung
Wojciech Trąmpczyński
Adam Grzymała-Siedlecki
Karol L. Koniński
pułk. dr Izydor Modelski
Adam Romer

W gospodarczym potrzasku.

(Ciąg dalszy).

runkach pomóc może tylko jeden środek: oszczędzanie. Jeszcze nie jest nic stracone-go i sytuacja nie jest bez wyjścia. Ale jeśli chcemy korzystać ze zdobyczy „wodza", z przyłączenia Austrii i Sudetów (mowa miała miejsce przed zajęciem Pragi), musimy powrócić do polityki oszczędzania, zmniejszyć tempo wszystkich projektów, mocny i dalekosiężny program opracować, który by odpowiadał naszym gospodarczym możliwościom. Musimy powrócić do takiego kierownictwa gospodarczego, które wyrówna niedobory budżetowe i powróci nas na łono uporządkowanego, normalnego położenia".

Powyższe słowa nie wyglądają, aby autor ich był wariatem. Wprost przeciwnie zdrowy rozsądek przemawia z każdego zdania. Ale właśnie **ludzi zdrowych na umyśle wariaci uważają za chorych.** Oto powód, dlaczego Brinkmann znalazł się w szpitalu „jako nerwowo chory".

Na czym polega gospodarka Niemiec i jakie są skutki dla utrzymujących z nią stosunki maluje nam również artykuł „Gazety Polskiej", która stwierdza:

„Usiłując przywieźć z zagranicy **możliwie więcej**, coraz gwałtowniej Niemcom potrzebnych surowców oraz artykułów żywnościowych, Rzesza zamraża należności za ten import, przez co staje się **coraz większym dłużnikiem swych dostawców.** O ile jednak dawniej odebranie tej należności, niezmiernie trudne — jeżeli chodzi o dewizy — było zupełnie możliwe, jeżeli wierzyciel godził się na transakcję wymienną i zapłatę towarami, o tyle teraz Niemcy najczęściej nie mają potrzebnych kontrahentowi towarów, proponując **niepotrzebne artykuły, albo też bardzo a bardzo długie terminy dostaw."**

„Gazeta Polska" w zakończeniu swych uwag dochodzi do wniosku, **że należy obroty z Niemcami ograniczyć, gdyż tracą one sens gospodarczy.** W zupełnie takiej samej sytuacji wobec Niemiec jak i wobec Włoch jest cały świat. I to nie jest wojna gospodarcza z osią. To jest potrzask, w który oba państwa wpadły, to jest **bagno, w które mogą one tylko jeszcze głębiej, jeszcze beznadziejniej ugrzęźć.**

St. Strąbski.

—:—

„U 25" zatonęła.

Sztokholm, 17. 5. (PAT). Z Kopenhagi donoszą, że rybacy duńscy wyłowili boję, pochodzącą z niemieckiej łodzi podwodnej „U. 25". Według powszechnych przypuszczeń, łódź ta uległa katastrofie podczas ostatnich manewrów floty niemieckiej u wybrzeży Danii i Norwegii. **Załoga „U. 25" liczyła 40 marynarzy.**

Bata pod nadzorem.

Praga, 17. 5. (PAT). Według wiadomości ze Zlina, władze niemieckie odmówiły fabrykantowi Bata zezwolenia na wyjazd za granicę. Równocześnie **poddano jego osobę „ścisłemu dozorowi".**

Słabe wyniki.

Zurych, 17. 5. (PAT). Na skutek niepomyślnych warunków atmosferycznych wyniki wczorajszych zawodów balonowych w Szwajcarii są bardzo słabe. Balony lądowały przeważnie w odległości kilkudziesięciu kilometrów od miejsca startu. Wyniki ogłoszone będą po zakończeniu obliczeń przez komitet organizacyjny. Przypuszcza się, że pierwsze miejsce zajmie balon niemiecki. Z trzech polskich balonów uczestniczących w zawodach, **balony „Sanok" i „Wisła" zajmą prawdopodobnie czwarte lub szóste miejsce, balon „Mestwin" ósme lub dziewiąte.**

Wybuch w kopalni.

Porto Alegre, 17. 5. (PAT). Donoszą z Bello Horizonte (Stan Minas Geraes), że w kopalni złota w Morro Velho nastąpiła poważna eksplozja, pociągając za sobą wiele ofiar. Pierwsze wiadomości podają, że jest **11 górników zabitych i dziesiątki rannych.** Szczegóły katastrofy są nieznane.

Polskie drzewo płynie na Litwę.

Wilno, 17. 5. (PAT). W dniu 15 bm. **spławiony został Wilią pierwszy większy, transport drzewa polskiego do Litwy.** Tratwy spławiało 110 flisaków, obywateli polskich, którzy w punkcie granicznym Kiernówku, gm. Mejszagolskiej, przekazali drzewo spławiane flisakom litewskim. Jak wiadomo, w Kiernówku utworzony został **specjalny urząd celny, który cli drzewo polskie, zakupione i spławione do Litwy.**

O stosunki handlowe z Anglią i Rosją.

Prasa niemiecka w Polsce świadomie kłamie

i służy obcej propagandzie.

(Od własnego sprawozdawcy parlamentarnego).

Warszawa, 17. 5.

Wtorkowe posiedzenie sejmu wypełniły całkowicie **ustawy o kredytach dodatkowych oraz ustawy ratyfikacyjne umów i traktatów z poszczególnymi** państwami. Przed porządkiem dziennym nastąpił drobny, lecz interesujący ze względu na stosunki wewnętrzne moment. Pos. generał Żeligowski złożył do laski marszałkowskiej nast. wniosek:

„Wnoszę, aby **sejm uczcił pamięć byłego marszałka sejmu śp. Walerego Sławka przez powstanie i jednominutowe milczenie.** Jak słychać, zgłoszony wniosek posł. gen. Żeligowski uzasadnia tym, że minęły od śmierci śp. Walerego Sławka dwa posiedzenia sejmu, przy czym zgon byłego marszałka sejmu nie znalazł dotychczas oficjalnego wyrazu.

Będzie więcej drobnych!

Sejm uchwalił kredyty dodatkowe na rok 1938-39 dla ministerstwa poczt i telegrafów na ogólną sumę 10 miln. zł. Kredyty te uzasadnione są nawiązaniem normalnych stosunków z Litwą i przyłączeniem do Polski Śląska Zaolzańskiego.

Nast. przyjęto projekt ustawy o kredytach dodatkowych na rok 1939-40. Kredyty te pójdą na pokrycie koniecznych wydatków, związanych z emisją i biciem bilonu. **Górna granica emisji bilonu wynosi obecnie 520 miln. zł, co na głowę ludności daje 15,20 zł.** W innych państwach kwota ta jest mniej więcej taka sama, w niektórych nawet wyższa.

Referent zwraca uwagę, że koszt bicia bilonu jest znacznie niższy od samej wartości bilonu, jedynie w drobnych brązowych monetach jest wyższy. Np. koszt wybicia jednego grosza wynosi 1,8 gr, monety dwugroszowej — wynosi 2,4 grosza.

Przyjęto nast. projekt **ustawy o wystawach i targach gospodarczych.** Projektowana nowela ma na celu przeciwdziałanie urządzaniu imprez karłowatych, urządzanych pod tą samą nazwą, a które nie wykonują istotnych zadań wystaw i targów.

Stosunki handlowe z zagranicą.

Przystąpiono wreszcie do ustaw ratyfikacyjnych. Pos. Pankiewicz referował projekt **ratyfikacji porozumienia z Wielką Brytanią.** Dotychczasowy nasz handel z Anglią nacechowany był pewnym konserwatyzmem. Ujawniała się nawet tendencja zniżkowa. W 1937 r. wywieźliśmy do Anglii towarów za 219 miln. zł, natomiast w r. 1938 za 215 miln. Tymczasem **możliwości eksportowe na rynku angielskim są prawie nieograniczone.** W przywozie angielskim import z Polski wynosi zaledwie 1%, gdy import z małej Danii wynosi 5%. Referent projektu ustawy zaznaczył, iż obecnie otwierają się większe możliwości dla naszego eksportu, gdy i stosunki polityczne tak bardzo się ożywiły.

Sejm bez dyskusji przyjął ustawę **o ratyfikacji umowy dodatkowej do umowy gospodarczej z Rzeszą niemiecką.** Jest ona wynikiem włączenia Zaolzia do Polski, a Sudetów do Niemiec. Obroty z Rzeszą wzrosły wskutek tego o 40 miln. zł. Zwiększony eksport obejmuje przede wszystkim **węgiel z zagłębia karwińskiego, wyroby hutnicze i len.**

Umowa z Sowietami dotyczy ratyfikacji układu handlowego. Reguluje ona w sposób trwały podstawy wzajemnych obrotów towarowych. Umowa ma znaczenie politycz-ne. Dotąd bowiem żadnego rodzaju układu z Sowietami nie mieliśmy. Jednocześnie referent omówił **nasze stosunki handlowe z Sowietami.** Dotychczasowe obroty były minimalne, wynosiły 13,000 zł na 1 km granicy. Po zawarciu układów będą wynosiły 90,000 zł. Umowa oparta jest na zasadzie wzajemności. Do chwili obecnej surowce sprowadzaliśmy za dewizy, po zawarciu umowy będziemy sprowadzali je w drodze kompensaty. **Do Rosji wywozić będziemy przede wszystkim węgiel w ilości 900.000 ton rocznie, co pozwoli umieścić na rynku zagranicznym nadwyżki węgla karwińskiego.** Dalej będziemy wywozić wyroby tekstylne, cynk i wyroby z cynku, wyroby metalurgiczne, skóry, kable elektryczne i inne. Projekt ustawy przyjęto w drugim i trzecim czytaniu.

Jak kłamie prasa niemiecka w Polsce?

Na wtorkowym posiedzeniu sejmu **zgłoszono kilka interpelacyj poselskich, charakteryzujące metody i środki propagandy niemieckiej.** Poseł Dudziński zgłosił interpelację, dot. niedopuszczalnego popierania obywateli niemieckich w Poznańskim i na Pomorzu w zakresie przemysłu spirytusowego. Interpelacja ujawnia **w jaki sposób kapitał niemiecki stara się przeniknąć do ośrodków gospodarczych polskich.** Następnie interpelacja posła Jóźwiaka dotyczy **rozpowszechniania przez prasę niemiecką w Polsce kłamliwych wiadomości, które następnie rozpowszechniane są poza granicami kraju, w powołaniu się na rzekomo polskie źródła.** W interpelacji tej m. in. czytamy:

„Z ostatniej soboty zaszły takie oto fakty: **Posener Tageblatt przyniósł w nr. 111 wiadomość, że pożyczka lotnicza wynosiła tylko 40 proc. oczekiwanej sumy, powołując się przy tym na „Gazetę Polską".**

„Gazeta Polska" nigdy takiej wiadomości nie podawała.

Radio niemieckie już w niedzielę 14 maja br. podawało tą wiadomość dla swego „Uebereeedienstu" powołując się przy tym na „Gazetę Polską", komunikując o fiasku pożyczki POP.

Faktycznie tę wiadomość zaczerpnięto z Posener Tageblatt.

Deutsche Rundschau w nr. 109 na str. 2 pod tytułem „Europeische Unikum in Thorn deutsch sprechen — verboten" podaje wyssaną z palca wiadomość, że w Polsce jest rozmawianie po niemiecku Niemcom zakazane.

Wiadomość tą także podawano w radio niemieckim jako dowód rzekomego ucisku Niemców w Polsce.

Tolerowanie takich wiadomości i rozpowszechnianie ich może przynieść Rzeczypospolitej Polskiej wielkie szkody.

Co zamierza Pan Minister uczynić, ażeby wiadomości takie nie ukazywały się w prasie niemieckiej wychodzącej w Polsce?

Gen. Rasztikis mówi o swych wrażeniach w Polsce.

Kowno, 17. 5. (PAT). Na konferencji prasowej gen. Rasztikis oświadczył wobec dziennikarzy litewskich co następuje: „Prasa nie tylko nasza, lecz również zagraniczna poświęciła mej podróży do Polski dużo uwagi. Niektóre pisma zagraniczne próbowały nawet pisać o jakiejś misji politycznej, lecz **były to tylko bezpodstawne sensacje.** Nie miałem żadnej specjalnej misji politycznej. Celem mojej podróży było skorzystanie z mitego zaproszenia Marszałka Polski Śmigłego-Rydza, złożenie oficjalnych wizyt kierownikom rządu polskiego oraz dowództwa armii polskiej **i nawiązania kontaktu osobistego z naczelnym wodzem Polski marszałkiem Śmigłym-Rydzem** oraz innymi członkami dowództwa armii polskiej. Przy tej okazji miałem sposobność zobaczyć armię polską, oraz kilka fabryk przemysłu wojennego.

Jeszcze przed moją podróżą prasa polska poświęciła sporo uwagi Litwie i jej wojsku. **Ciepłe głosy prasy polskiej** wywołały przychylne warunki dla moich odwiedzin w Warszawie i przyczyniły się do powodzenia tej podróży. Prasa polska spopularyzowała nasz kraj, naszą armię oraz inne dziedziny naszego życia. Będzie to pożyteczne na przyszłość. **Jestem bardzo wdzięczny prasie polskiej za serdeczne słowa.**

O przebiegu mojej podróży nie potrzebuję mówić, ponieważ pisało się o tym dość dużo w naszej prasie. Dlatego też opowiem panom o poszczególnych moich wrażeniach, nie przypominając chronologicznie całego przebiegu podróży.

Zostałem przyjęty przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej prof. Mościckiego w obecności marszałka Śmigłego-Rydza. Złożyłem oficjalną wizytę marszałkowi Śmigłemu-Rydzowi, premierowi gen. Sławoj Składkowskiemu, ministrowi wojny gen. Kasprzyckiemu, ministrowi spraw zagr. płk. Beckowi oraz szefowi sztabu generalnego gen. Stachiewiczowi. Poza tym spotkałem się prywatnie z innymi członkami rządu polskiego, licznymi wojskowymi oraz dyplomatami polskimi.

Podczas tych spotkań w rozmowach poruszono również nasze sprawy. Muszę zaznaczyć, że **usłyszałem bardzo objektywne oceny i natrafiłem na zrozumienie naszych interesów.**

Jako wojskowego interesowała mnie armia polska oraz jej praca w polu. Zwiedziłem Centrum Wyszkolenia Piechoty, znajdujące się na poligonie w Rembertowie, gdzie ćwiczenia trwały kilka godzin. Były one przygotowane starannie, zostały dobrze przeprowadzone **i wywarły doskonałe wrażenie.**

Po zakończeniu manewrów zwiedziłem Centrum Wyszkolenia Piechoty i zademonstrowano broń oraz urządzenia techniki wojskowej polskiej konstrukcji i wyrobu. Zwiedziłem też kilka fabryk polskiego przemysłu wojennego: fabrykę samolotów w Warszawie, fabryki broni w Rzeszowie i koło Rozwadowa, oraz bardzo nowocześnie urządzoną fabrykę artyleryjską w Stalowej Woli.

Należy stwierdzić, że

Polska w dziedzinie przemysłu wojennego osiągnęła poważne rezultaty. Cała broń jest nie tylko własnego wyrobu, lecz również własnej konstrukcji.

W tej dziedzinie Polska w zupełności uniezależniła się od zagranicy. W ogóle można powiedzieć, że **armia polska jest doskonale wyćwiczona, uzbrojona i zaopatrzona.**

Wyciągając ogólny wniosek ze swej podróży do stolicy Polski, jestem zdania, że podróż moja, wychodząca z założenia wyraznej neutralności Litwy, była potrzebna i korzystna. Z samego przyjęcia oraz owoców podróży **jestem zadowolony i wdzięczny naczelnemu wodzowi armii polskiej, marszałkowi Śmigłemu-Rydzowi i całemu dowództwu armii polskiej.**

Litwinow dostał dymisję

za rozmowę z Syrowym.

Moskwa, 17. 5. Według informacyj z najbardziej wiarogodnych źródeł, główną przyczyną dymisji Litwinowa **była konferencja, jaką odbył on z gen. Syrowym, który przybył do Moskwy z dwoma oficerami niemieckiego sztabu głównego.**

Wizyta ta, która nastąpiła na polecenie Hitlera, dała wyniki ujemne, jakkolwiek gen. Syrovy w imieniu Hitlera proponował Rosji gwarancję nietykalności granic sowieckiej Rosji ze strony Niemiec. Delegaci Niemiec podkreślili, że Hitler w mowie swej z 28 kwietnia br. nie wspomniał ani słowem o Rosji sowieckiej, dając w ten sposób do poznania chęć nawiązania ściślejszej współpracy z państwem Sowietów.

Gdy Litwinow zakomunikował Stalinowi o swoich rozmowach z pełnomocnikami Hitlera, **delegacji polecono natychmiast opuścić granice Rosji sowieckiej.** Jednocześnie najwyższa rada wojenna pod przewodnictwem Stalina postanowiła złożyć z urzędu Litwinowa i tekę komisarza spraw zagranicznych powierzyć **Mołotowowi.**

W zwierciadle dnia

Jak donosi jedno z pism — niemiecko - włoski pakt polityczno - wojskowy będzie paktem ramowym, obejmującym kilka układów poszczególnych. Według niesprawdzonej wersji, kontrahenci uzgodnili już najważniejszą klauzulę paktu militarnego, mianowicie klauzulę konsultatywną, co znaczy, że pakt ten nie wchodzi automatycznie w życie, kiedy jedna ze stron zawikła się w konflikt zbrojny, tylko że jego działanie uzależnia się od wyniku konsultacji obu mocarstw nad aktualnym problemem, grożącym spowodowaniem wojny."

Konsultacja to po polsku narada. Inaczej mówiąc Mussolini zamierza w razie czego wykiwać Hitlera.

Wprawdzie wiadomość powyższa nie jest sprawdzona, ale że **każdy Włoch potrafi każdego Niemca** — jak to się mówi — **nabić w butelkę,** o tym nikt wątpić nie może.

* * *

Jeden z najnowszych kawałów kursujących w Warszawie tak się przedstawia:

Pewien aktor opowiada drugiemu:

— Wiesz, śnił mi się **jego pogrzeb.**

— No i co?

— A no było tak: Spuszczali już na pasach trumnę do grobu. Spuszczają, a za chwilę wyciągają. Spuszczają i wyciągają. I tak **osiemdziesiąt razy.**

— Z jakiego powodu?

— Publiczność tak się domagała **bis.**

Kto to jest on? To jest taki on, który cierpi na chorobę Basedowa...

(s).

Na marginesie

Chojnice, 16. 5. (PAA) Fritz Klatz, znany hakatysta w Chojnicach, został aresztowany za rzucanie pogróżek. Znamiennym jest, że jego najbliżsi przyjaciele zażądali aresztowania prowokatora.

Biała, 16. 5. (PAA) W areszcie sądu grodzkiego w Białej został osadzony Niemiec, Erwin Byczek, za opór władzy i fałszowanie dokumentów. Byczek najpierw fałszował, a po tym stawiał opór policji.

Brodnica, 16. 5. (PAA) Sąd grodzki skazał rolnika, Kurta Dahmrau z Kujaw, na pół roku więzienia za zniewagę Narodu.

Lidzbark, 16. 5. (PAA) Niemiec Artur Ney z kolonii Bryńsk, wyrażał się obelżywie o Polsce, rozsiewając fałszywe wiadomości. Siedzi w areszcie. Doniesienie zrobili sąsiedzi, nie chcąc pokrywać tych wystąpień szowinisty.

Jabłonowo, 16. 5. (PAA) Policja państwowa w Jabłonowie zatrzymała kilku Niemców, oskarżonych o należenie do tajnej organizacji. Po przesłuchaniu zostali wypuszczeni za kaucją. Miejscowa opinia wyraża zdziwienie, dlaczego u nas postępuje się tak delikatnie z Niemcami, podczas gdy w stosunku do Polaków w Niemczech stosowane są szykany i represje, nawet bez żadnych podstaw.

*

Liście wyżej przytoczonej daleko jest do wyczerpania. Ot, po prostu serwis agencyjny z jednego dnia, bynajmniej nie kompletny. Taki tylko skromny ułamek z kroniki kryminalnej mniejszości niemieckiej w Polsce.

Z komentarzem nie ma co długo się rozwodzić. Faktem jest bezspornym, że Niemcy w Polsce nie tylko nie mają nic wspólnego z elementarną lojalnością, ale wyraźnie i niedwuznacznie — prowokują.

Tak: prowokują. To słowo nie jest ani trochę za mocne. Prowokują na każdym kroku władze polskie, prowokują społeczeństwo polskie, z właściwym pruskiej duszy chamstwem wyzyskując naszą cierpliwość i łagodność.

Ale to się skończyć musi! Skoro Niemcy w Polsce sami przekreślają możliwości lojalnego współżycia, skoro szukają natchnienia za granicą — trzeba się do nich zabrać stanowczo i ostro. Prowokacjom niemieckim muszą się przeciwstawić nie tylko władze, ale i całe społeczeństwo, które wobec każdego przejawu pruskiej buty musi występować z całą bezwzględnością.

—«:»—

Humor polityczny.

NAMIASTKA I PRAWDA.

Późno pojęła
Publiczność praska,
Co to jest wolność,
A co namiastka...
Jakże im zbrzydło
Dzisiaj to hasło:
Namiastka — mydło,
Namiastka — masło...
Władza, kotlety...
Sztuka i ciastka,
Wszystko niestety
Jedna namiastka...
I tylko z serca
Gorycz wypływa,
Bo ongi była
Wolność prawdziwa...
(„Kurier Warszawski")

MAJ 1939.

I.

W wiśniowym kwieciu chatki,
Na łączkach żółte kwiatki,
W gaikach — ach, armatki.

Słoneczko z nieba prąży,
Białutki piach na plaży
I C.K.M. na straży.

Las żywic wonią ociekł,
Przyleciał dobry bociek
I warczy samolocik.

Ach wiosna, ach wiosenka,
Bez, róże i czeremcha,
Karabin w krzaczkach szczęka.

Rzodkiewka i fijołki —
Torpedy, bomby, czołgi.

I w dole i na górze,
Ciągną wiosenne burze...

II.

Sprawny Niemiec w jednym haśle,
Jabym chyba ujął tak:
Jak im może iść po maśle,
Jeśli właśnie masła brak?
(„Słowo").

Na Niemców jest tylko jeden sposób: siła.

Czego nas uczy Henryk Sienkiewicz o zachodnim sąsiedzie?

Henryk Sienkiewicz, jak mało który z autorów polskich, interesował się żywo sprawami polsko-niemieckimi. Autor listu do cesarza Wilhelma i napomnienia dla baronowej Suttner z właściwym mu realizmem odtwarzającym męczeństwo dzieci polskich we Wrześni, **nie tail się ze swą odrazą i wstrętem do narodu, którego odwiecznymi cechami — obłuda i kłamstwo, płaszczenie się przed silnym, wykorzystywanie swej przewagi nad słabym.**

Walka z terrorem niemieckim.

Właściwości te stara się podkreślić i napiętnować w każdym z utworów, poruszających sprawę stosunku Niemców do Polaków. Ofiarą pruskiego systemu szkolnego pada mały chłopczyna — Michaś **„Z pamiętnika poznańskiego nauczyciela“,** nie umiejący znieść drwin z polskiego języka i tradycji. Inny obrazek ukazuje nam w całej grozie tragizm duszy chłopa polskiego, odtwarzający dzieje silnego, jak dąb ale naiwnego Bartka Słowika, który zagrzany do walki dźwiękami potężnej pieśni: „Jeszcze Polska nie zginęła“, oddał Prusakom w wojnie z Francją niemałe usługi. Jednakże ani pamięć o jego waleczności, ani znaczna ilość odznaczeń przywiezionych z frontu nie uchroniły go wraz z rodziną od prześladowania ze strony tych, za których przelewał krew i narażał życie. **„Bartek Zwycięzca“ jest utworem pomnikowym jako wyraz troski społecznej autora i podstawy narodowego bytu.** Dotknąwszy w dwóch tych utworach sprawy prześladowania żywiołu polskiego przez rząd pruski, autor porzuca na czas pewien ten temat, aby powrócić do niego w twórczości późniejszej. Nie daje już wtedy konkretnych przykładów, ilustrujących cierpienie i krzywdy rodaków. **Pamiętny swej roli „krzepiciela serc“, stara się nadzieję rozbudzić w duszach zgnębionych cierpieniem, dając im jako gwiazdę przewodnią jedno tylko wskazanie: „na siłę odpowiedzmy siłą“.**

Aktualność „Krzyżaków“.

I tu leży źródło wiecznej świeżości, aktualności utworów historycznych Sienkiewicza. Wszak nie inaczej wyglądało nasze położenie 500 lat temu. Groza potęgi krzyżackiej wisiała nad Polską. Niebezpieczeństwo to nie chwilowe, nie od dzisiaj. Wyłoniło się od dnia, w którym zakon podstępem zajął Gdańsk. Wszelkie zawieszenia broni i ugody odsuwały tylko na pewien czas widmo ostatecznej rozprawy, kunsztownie podtrzymując pokój. **Aż nadszedł wreszcie dzień sądu.** Już nie przed legatami papieskimi lub królem węgierskim-Niemcem. Zakon krzyżacki, niby dąb był rozrosły, ufny w swą siłę, pewny pomocy europejskiej, chętnie zasilającej jego szeregi w nadziei, że wierze i Marii służy. Niezwyciężony oręż teutońskiego zakonu nie oprze się burzy, która wstanie od Polski. Gdy się miara cierpliwości przebierze, wici rzucane pod nogi rycerzom radością napełnią serca, że nadszedł już dzień oczekiwany, upragniony tylekrotnie, a ze stu tysięcy piersi popłynie w niebo pieśń prastara — „Bogurodzica Dziewica“.

Bitwa pod Koronowem.

W spuściźnie pisarskiej Sienkiewicza przechowały się dwa drobne utwory, o których istnieniu mało kto słyszał. **Obydwa omawiają stosunek Niemców do Polaków.** Są to „Ongi a dziś“ i dziwnie aktualna „H. K. T.“, drobny obrazek z tendencją ukrytą pod osłoną alegorii.

Zapoznajmy się najpierw z pierwszym z nich. Kontrast, jaki znajdujemy w stosunku Niemców do Polaków dawniej a dziś znalazł odbicie **w szkicu, w którym Sienkiewicz na podstawie Długosza (Historii Polski), opisuje bitwę pod Koronowem w r. 1410.** Mimo, że nigdy obydwa te narody nie żywiły względem siebie uczuć przyjaznych, istniały jednak i u Niemców uznanie i szacunek dla męstwa strony przeciwnej. Starcie Polaków z Niemcami było straszne, bitwa tak zapalczywa, jakiej nie pamiętano od początku wielkiej wojny, ponieważ, jak pisze Długosz, „z obu stron równe było męstwo i równa zawziętość“.

Aż wreszcie, kiedy siły walczących zaczęły się wyczerpywać, piersiom zabrakło oddechu, a z omdlałych ze znużenia rąk wysuwał się oręż, za zgodą obydwóch stron ogłoszono chwilowy rozejm. I wtedy na pobojowisku zeszli się Niemcy i Polacy dla poratowania rannych. Po raz pierwszy zaczęli się sobie przypatrywać bez nienawiści, potem podchodzić jeszcze bliżej, a wreszcie z jednej i z drugiej strony wyciągnęły się ku sobie prawie mimo woli drżące jeszcze z wysiłku prawice.

— Cześć Niemce waszemu męstwu! — huknęli polscy rycerze.

— Cześć wam — odpowiedzieli Niemcy. Lwie serca biją wam w piersiach i nie znajdziecie równych w chrześcijaństwie. Naleźliśmy równych potykając się z wami. Chwała wam. Chwała i wam.

„Oto, jak ongi w średnich wiekach, które dziś za wieki mroku i barbarzyństwa poczytują, walczyli ze sobą pod Koronowem Niemcy i Polacy“. Szkic ten zamyka Sienkiewicz krótką, a jednak tak znamienną uwagą: **„Dziś walka ma inne oblicze“.**

Nadzieja w dzióbie.

Jakie? — Na to daje odpowiedź „H. K. T.“. Niemca ukrył Sienkiewicz pod postacią sępa, Polaka wyobraża sokół. Sęp ma zamiar pożreć sokoła „w imieniu swoich praw“. Zamiar swój uzasadnia brakiem miejsca w rodzinnym gnieździe, wobec czego nie ma gdzie umieścić swych synów, dalej posiadaniem oryginalnej sępiej polityki, której istnienie sokoła stoi na przeszkodzie, wreszcie na zgubę sokoła przytacza argument, że ten ostatni nie kocha go i kracze innym głosem. Z dalszej rozmowy między ptakami wynika, że niezależnie od tego, czy sokół spełni wszystkie te warunki, czy nie, musi zginąć, tylko że śmierć z poświęcenia przyniosłaby mu większy zaszczyt.

Odpowiedź sokoła wobec tak postawionej sprawy prosta i logiczna, kryje w sobie wskazania dla Polaków: **„Ha, to w takim razie nadzieja moja tylko w Bogu i trochę także... w dziobie“.**

Krótka bajeczka — a jakże trafnie oddająca istotę odczuwanych nieporozumień między obu narodami. Nie każe nam Sienkiewicz uląc się gróźb sępiej polityki. Wie, **że istnieje sposób na powstrzymanie zaborczych dążeń naszego zachodniego sąsiada. Siła.**

Rola Sienkiewicza jako nauczyciela narodu jeszcze nie skończona. Dzieła jego stanowią nieprzebrany skarbiec myśli, rad i przestróg, uderzających trafnością, głębokością i dziwną aktualnością.

J. F.

Jak sobie kto pościele — tak się wyśpi.

Wiercą, wiercą, aż się dowiercą, że im głazy na głowę spadną.

Studenci polscy w Gdańsku
chcą spokojnie pracować.

Dnia 5 maja br. odbyło się **zwyczajne walne zebranie „Bratniej Pomocy" Z. S. P. P. G. w Gdańsku.** Zebraniu przewodniczył p. Jan Dąbrowski, z ramienia Komisariatu Generalnego R. P. w Gdańsku brali udział p. radca Zalewski, p. major Krukierek i p. dr Grabowski. Po odczytaniu sprawozdań oraz po dyskusji, komisja rewizyjna postawiła wniosek o uchwalenie **absolutorium ustępującemu zarządowi,** który to wniosek został przyjęty przez obecnych.

Nowy zarząd wybrano w składzie następującym: prezes Antoni Krzyżanowski, I wiceprezes Tadeusz Lampe, II wiceprezes Jan Ruchniewicz, sekretarz Zbigniew Orzeszkowski, skarbnik Brunon Ossowski, referent społeczny Tadeusz Jacków, referent prasowy i propagandy Jerzy Dmitrewski. Poza tym wybrano członków do komisji kwalifikacyjnej, komisji rewizyjnej oraz sądu koleżeńskiego.

W wolnych wnioskach **omawiano obecną sytuację, zaistniałą w związku z zajściami na politechnice gdańskiej.**

Przebieg zebrania miał **charakter rzeczowy i spokojny i wykazał wysokie wyrobienie organizacyjne członków zrzeszenia, których przybyło na zebranie preszło dwieście.**

Szpiedzy niemieccy
we francuskiej strefie pogranicznej.

Strassburg, 17. 5. (PAA). Przed sądem wojskowym w Nancy stawał w tych dniach **mieszkaniec Strassburga, który w październiku 1938 r. został zatrzymany przez żandarmerię graniczną w chwili, gdy usiłował przekroczyć granicę niemiecką.** Przy aresztowanym znaleziono notatki zawierające szereg tajemnic wojskowych. Jak się okazało, obywatel ów był agentem niemieckiego wywiadu, działającego w alzackim pasie pogranicznym. Został on skazany na dożywotnie więzienie. W tym samym dniu odbył się w Nancy drugi **proces pewnego obywatela niemieckiego,** który mieszkał po drugiej stronie Renu w miejscowości Kehl, a pracował w jednej ze strassburskich firm transportowych. W dniu 27 września został on aresztowany przez żandarmerię francuską. Znaleziono u niego również **liczne wiadomości natury wojskowej i gospodarczej oraz politycznej,** przeznaczone dla niemieckiego wywiadu Niemiec. Skazano go na 20 lat więzienia.

„Przed Orłem Białym zadrży wróg!"

Nowe słowa Roty.

Na początku XX wieku pieśnią, która mobilizowała opinię publiczną, budziła do czynu, krzepiła na duchu — była **„Rota" Konopnickiej.**

Po odzyskaniu niepodległości niektóre zwrotki tekstu przestały być aktualne, a w każdym razie brzmiały trochę niemile dla ambicji wielkiego narodu (np. „Nie będzie Niemiec pluł nam w twarz").

P. Witold Nowosad proponuje w „Prosto z mostu" **nową wersję pieśni Konopnickiej, która różni się tylko w niewielu szczegółach z oryginałem.**

Autor w ten sposób uzasadnia swój projekt: „Trzeba nam dzisiaj niewątpliwie popularnej pieśni antyniemieckiej. Nie byliśmy i nie jesteśmy do dziś narodem napastniczym, ale ducha narodu trzeba także zbroić; mobilizacja psychiczna jest niemniej ważną. Nie możemy być na tym polu bezbronni. Jeśli Niemcy śpiewają tak często piosenkę: Siegreich wollen wir Polen (Frankreich) schlagen — Zwycięsko chcemy pobić Polskę — to **winniśmy i my śpiewać pieśń, któraby uświadamiała o niebezpieczeństwie niemieckim i mobilizowała opinię publiczną.**

Tę właśnie rolę spełni „Rota" — w takiej oto transkrypcji::

Nie rzucim ziemi, skąd nasz ród!
Wysoko wznosim głowy:
Polski my naród, polski lud,
Królewski szczep Piastowy!
Przed Orłem Białym zadrży wróg!
Tak nam dopomóż Bóg!
Tak nam dopomóż Bóg!

Do krwi ostatniej kropli z żył
Bronić będziemy ducha,
Aż się rozpadnie w proch i pył
Krzyżacka zawierucha!
Twierdzą nam będzie każdy próg!
(j. w.)

Ustąpi wraża Niemca straż
Z nad polskich morskich granic!
Orężny wstanie hufiec nasz,
Duch będzie nam hetmanił!
Pójdziem, gdy zabrzmi Złoty Róg!
(j. w.)

Z KRAJU

50-lecie kapłaństwa ks. biskupa Fulmana. W Lublinie odbyła się w ub. niedzielę uroczystość 50-lecia kapłaństwa ks. biskupa Mariana Fulmana, ordynariusza diecezji lubelskiej. W dniu tym w katedrze zostało odprawione nabożeństwo dziękczynne, w którym wzięli udział przedstawiciele władz państwowych, kapituły, duchowieństwa, uniwersytetu lubelskiego, stowarzyszeń katolickich itp.

Ślub fikcyjny. Wydział śledczy we Lwowie prowadzi dochodzenie w sprawie udzielenia fikcyjnego ślubu. Pan młody sprowadził rzekomego księdza, który ubrał się w szaty liturgiczne i udzielił ślubu. Sprawa wyszła na jaw dopiero po 5 latach, przy porzuceniu przez małżonka oszukanej żony.

Rzemieślnicy polscy ofiarują armii czołg. W Krakowie odbyło się posiedzenie wojewódzkiego komitetu rzemieślniczego fundacji czołgu dla Armii p. n. „Polski rzemieślnik". Uroczystość wręczenia daru odbędzie się na Rynku krakowskim 21 bm.

Zwiększenie zatrudnienia w górnictwie. Z powodu pomyślnej sytuacji w górnictwie, na kopalnię „Barbara" przyjęto 80 robotników, na kopalnię „Wyzwolenie" — 100, na kopalnię „Prezydent Mościcki" — 100.

Wykopaliska z epoki kamiennej. W czasie orki we wsi Niwy w pow. biłgorajskim gospodarz Stanisław Lewkowicz znalazł toporek z epoki kamiennej. Podobne wykopaliska znajdują co pewien czas na swych polach mieszkańcy wsi Dereźnia, Chorosna, Kołczów i Czostek.

Katolicka prasa czeska zagrożona.

Praga. (KAP). Protektorat Rzeszy nad Czechami i Morawami w bardzo dotkliwy sposób odbił się na prasie czeskiej w ogóle, a katolickiej w szczególności. Wskutek praktycznego „ujednolicenia" prasy czeskiej z prasą niemiecką, liczba czytelników gazet czeskich spadła bardzo znacznie. Kto tylko zna obce języki, czyta prasę zagraniczną, chociażby niemiecką, jeśli utrudnionym jest dostęp do prasy szwajcarskiej lub francuskiej. W ostatnich czasach rozeszły się pogłoski, że znany katolicki dziennik praski „Lidové Listy" zostanie zawieszony i zamieniony na tygodnik. Dziennik wspomniany zaprzeczył wprawdzie tym pogłoskom, sam jednak fakt powstawania podobnych wieści świadczy o ciężkim kryzysie przeżywanym przez prasę czeską.

Ze świata

— **Z Austrii wyemigrowało 100 tys. żydów.** Z Austrii wyemigrowało od czasu „anschlussu' po dzień dzisiejszy około 100.000 żydów z czego 45.000 udało się do różnych europejskich krajów, 21.000 do Ameryki Północnej, 6.000 do Ameryki Południowej, 2.500 do Ameryki Środkowej, 21.000 do Azji, w tym około 6.000 do Palestyny, 2.500 do Afryki i 1.500 do Australii. W Austrii pozostało jeszcze około 80.000 żydów.

— **Gotowane rekiny.** Z Batawii donoszą, że w jeziorze Timor wybuchł wulkan podwodny. Jezioro to obfituje w rekiny. Po wybuchu woda prawie zagotowała się, i setki drapieżnych ryb wypłynęły brzuchami do góry.

— **Szkielet zamordowanego przed setkami lat.** W czasie prac ziemnych, przeprowadzanych na jednej z ulic Raciborza, robotnicy natknęli się na ludzki szkielet, którego czaszka była zmiażdżona uderzeniem siekiery. Władze przyszły do przekonania, że wypadek zabójstwa miał miejsce przed setkami lat na osobie jednego z mieszkańców miasta.

— **Ograniczenie produkcji samolotów dla zagranicy.** W związku z wydanym przez marszałka Göringa już w jesieni ub. r. zarządzeniem ograniczającym produkcję samolotów dla zagranicy wykonane być mogą samoloty zasadniczo przez dwie firmy — Focker-Wulf i Buecker. W wyjątkowych wypadkach zamówienia zagraniczne mogą w ograniczonych rozmiarach przyjmować zakłady Junckersa. Produkcja niemieckich samolotów komunikacyjnych została zracjonalizowana. Warsztaty lotnicze produkować mogą tylko 5 typów samolotów komunikacyjnych, które w razie potrzeby mogą być zamienione na wojskowe samoloty transportowe dla oddziałów spadochronowych.

— **Kardynał Verdier daje przykład tolerancji.** Kardynał Verdier, arcybiskup Paryża, a legat papieski na kongresie Eucharystycznym w Algierze, odbył tam długą rozmowę z wielkim muftim i wielkim rabinem Algieru. Nie po raz pierwszy kardynał Verdier zdobywa sobie serca niechrześcijan. Tak samo było przed paru laty w Dakarze. Dostojny książę Kościoła tak umiał przemówić do muzułmanów, nie drażniąc niczym ich wierzeń, że dotychczas wspominają go ze wzruszeniem.

— **Niemieckie samoloty do Węgier, Bułgarii i Rumunii.** W okresie od 1 do 21 kwietnia, niemieckie warsztaty lotnicze Focker-Wulf i Buecker wykonały następujące zamówienia zagraniczne: 10 samolotów FW 58 „Weihe" dla Rumunii. Do Bułgarii dostarczono 6 samolotów tego samego typu, do Węgier 7. Poza tym Bułgaria zamówiła 30 aparatów ćwiczebnych, sportowych i innych typu FW 44 „Stieglitz". Jeden samolot FW 58 dostarczono dla celów komunikacyjnych do Danii. Do Węgier dostawiono ponadto 34 dwupłatowce „Jungmann' z 100 PS motorami Hirtha. Z tej ilości 10 przeznaczono dla lotnictwa wojskowego jako aparaty ćwiczebne i 24 dla węgierskiego klubu lotniczego.

MARY RICHMOND.

Miłość i Podejrzenie

Przekład autoryzowany z angielskiego W. M.

36)

(Ciąg dalszy).

— A gdzie są teraz ci ludzie?

— Nie mam pojęcia. Może poumierali?

— Czy nie są przypadkiem w Nowej Zelandii, czy nie mieszkają w okręgu Taranaki?

— Wydaje mi się to bardzo nieprawdopodobne! Dlaczego pan tak przypuszcza?

— Ach, tak mi coś przyszło do głowy! Zagalopowałem się trochę w przypuszczeniach. — Hardinge zamilkł, nie mogąc się pozbyć dźwięku tych dwóch imion. Samuel i Sara: Sam i Sal. Dziwny zbieg okoliczności! Nie był to zapewne przypadek, jeno nowe ogniwo w łańcuchu, który tak starannie wykuwał. Dlaczegoż, u licha, ten głupiec Butt nie powiedział tego wszystko wcześniej?

— Pan zrobi wszystko, co będzie w pańskiej mocy, żeby odnaleźć moją córeczkę? Prawda? — Bogacz australijski robił wrażenie człowieka zupełnie złamanego, patrzył błagalnie. Hardinge pożałował go szczerze. Wiedział, co czułby on sam, gdyby był na miejscu tamtego! Gdyby tak zamordowano Elżbietę i porwano jej dziecko! Odegnał szybko potworną myśl... samo wyobrażenie czegoś podobnego wydawało mu się nie do zniesienia.

— Zrobię, co będę mógł, panie, pan wie o tym. Gdybym nie odnalazł panny Fleurette, to tylko dlatego, że nie byłem na miejscu natychmiast po wypadku.

— Dziękuję! — Australijczyk uścisnął mu rękę z wdzięcznością. — I pan zapomni o tym, co powiedziałem, wchodząc tu? Zapomni pan, dobrze? Tracę zupełnie głowę z rozpaczy i niepokoju. I... proszę pamiętać, że wszelkie koszta, jakie pociągnie za sobą ta sprawa biorę na siebie.

— Pan jest bardzo szczodry, ale mam nadzieję, że nie będę potrzebował pieniędzy... Teraz wyjeżdżam do Rotorua na parę dni i gdyby coś nowego zaszło, proszę dać znać Sulivanowi, a on już mnie powiadomi.

XII.

Nowe wiadomości.

Charlcote był to duży dom z czerwonych cegieł, otoczony rozległym parkiem, spadającym tarasami ku jezioru Rotorua. Był to piękny zakątek, zamieszkany niezawodnie przez ludzi majętnych. Park był tak piękny, że mógłby się nadawać na miejsce przedstawień i zabaw publicznych. Właściciele Charlcote nie byli jednak gościnni i wcale nie objawiali chęci do zawarcia znajomości z sąsiadami, mimo że ci ostatni byli niezmiernie ich ciekawi.

— John Williams, który podążył za Elżbietą do Rotorua, napotkał na poważne trudności, chcąc się czegoś pewnego dowiedzieć o jej znajomych. Właściciel posiadłości, doktor Miller, był człowiekiem starszym już, o siwych włosach i brodzie. Mieszkał ze swą córką, sekretarzem i gospodynią. Poza tym nie trzymał służby i całą pracę domową musieli wykonywać gospodyni i sekretarz. Ten ostatni był bardzo uprzejmy, ale nietowarzyski i milczący. Gospodyni natomiast robiła wrażenie osoby, która potrafi, przy okazji stać się nawet gadatliwą. Była starą panną w nieokreślonym wieku, ale niewątpliwie osiągnęła tę granicę, kiedy kobieta albo decyduje się już na samotne życie, albo też gotowa jest popełnić ostatnie szaleństwo. Williams zdecydował, że gospodyni powinna przeżyć ostatni swój wzlot, i że on właśnie będzie przyczyną tych słodkich wzruszeń. Kilka przezornie postawionych pytań wprowadziło go bez większych trudności w jej nieskomplikowany tryb życia. Poszedł do kościoła w niedzielę i usiadł w tej samej ławce co i ona. Podczas kazania spoglądał na nią ukradkiem wiedząc, że zauważy te spojrzenia. Następnego dnia znalazł się na jej drodze, którą codziennie przechodziła, i uchylił kapelusza, ze słowami: „Dzień dobry". Ucieszył go widok jej zalotnego uśmiechu i rumieńca. Kiedy tego samego dnia spotkał ją w hallu kina czekając na koniec obrazu przed wejściem na salę, osądził, że nadeszła chwila odpowiednia do rozpoczęcia rozmowy.

Gospodyni nie miała nic przeciwko temu, toteż wkrótce znaleźli się na sali obok siebie, na czerwonym pluszem krytych fotelach. Przyglądając się migającym na ekranie scenom dziennika filmowego opowiedziała mu całą historię swej rodziny. Od niedawna dopiero zajmowała obecną posadę i miała nadzieję, że nie długo tu na niej pozostanie.

— Tu jest za cicho! O to mi chodzi, panie Williams! Nie jestem jakąś latawicą, jak inne dziewczyny, ale lubię użyć trochę życia. Tutaj jestem zamknięta w tym starym domu całymi dniami. Dzień w dzień to samo, i żadnej rozrywki!

— Ale musi pani mieć na miejscu jakieś przyjemne towarzystwo. Widziałem bardzo przystojnego młodego człowieka w ogrodzie, przechodząc któregoś dnia tamtędy.

Potrząsnęła głową.

— O, pan ma na myśli pana Athertona! Niczego sobie, jeśli chodzi o urodę, ale nudny! Daję słowo, pan nie może sobie wyobrazić, jaki nudny!

— Trudno mi w to uwierzyć! — odrzekł Williams rzucając sąsiadce zabójcze spojrzenie. — Czy pani chce we mnie wmówić, że mieszkając pod jednym dachem z tak czarującą dziewczyną, jak pani, on...

— Nie wiem, czy powiedział do mnie słowo! — odrzuciła obrażonym tonem. — Taki zarozumialec, sam nie potrafiłby się poznać na ładnej kobiece. Gdyby nie pan doktor i panienka, odeszłabym choćby jutro!

— A jaki jest pan doktor — czarujący?

(Ciąg dalszy nastąpi.)

Ze świata medycyny

Egipskie zapalenie oczu
czyli jaglica (Trachoma).

Jest to choroba zakaźna, łatwo się udzielająca. Rozpoczyna się ona podstępnie, niepostrzeżenie; **chory na początku odczuwa w oczach lekkie swędzenie** lub pieczenie, **później oczy zaczynają łzawić, a rano po całej nocy pojawia się wydzielina ropna.** Jeżeli chory zgłasza się do lekarza w takim stanie, po odwróceniu powiek okaże się, że cała ich spojówka zasiana jest drobnymi ziarnami, przypominającymi ziarna ugotowanej kaszy jaglanej; stąd nazwa tych ziarn: „jagła", a choroby: „jaglica". Systematyczne leczenie w tym okresie daje dobre widoki wyleczenia z tej strasznej choroby, natomiast zaniedbanie leczenia sprzyja powolnemu dalszemu rozwojowi choroby. Powstaje **uczucie kłucia, palenia, niemożność patrzenia na światło, a wydzielina ropna potęguje się.**

Dochodzi do zajęcia rogówki; zwłaszcza górna jej część przysłania się grubą siecią naczyń, tzw. łuszczka. Powieki grubieją, oko zaś wskutek tego pozornie się zmniejsza. Rzęsy przybierają różne kierunki. O ile nachylają się one ku środkowi, drażnią rogówkę i wywołują wrzody rogówkowe, po których zostają białe plamy, zwane bielmem. Zależnie od wielkości i usadowienia się bielma oko albo w ogóle przestaje widzieć, albo widzi bardzo mało. Chory staje się wtedy kaleką.

Takie fatalne zakończenie choroby następuje po kilku latach, **jeżeli chory zaczął się leczyć późno, albo leczy się niedbale,** przerywając leczenie już wtedy, kiedy choroba została zaledwie podleczona, a niezupełnie wyleczona.

Przyczyną jaglicy są zarazki, które znajdują się w wydzielinie ropnej i w łzach, wydobywających się z oczu jagliczych. **Dla zarażenia się jaglicą niezbędnym jest, aby zarazki jaglicze dostały się do oka.**

W jaki sposób zarażamy się jaglicą?

Najczęściej zarazki jaglicze przenosimy do zdrowego oka, wycierając je brudnymi palcami, którymi uprzednio dotykaliśmy zakażonych przedmiotów, np. pieniędzy, książek, klamek, poręczy itd. Następnie zarażamy się, używając chustek do nosa i ręczników ludzi chorych na jaglicę.

Chory na jaglicę, w celu ochrony rodziny i dalszego otoczenia przed zakażeniem, powinien pamiętać, że choroba jego jest zaraźliwa i zawsze powinien mieć do swego użytku **osobny ręcznik, chustki do nosa, miednicę do mycia się i często dokładnie myć ręce.** Obowiązkiem takiego chorego jest: leczyć się wytrwale aż do zupełnego wyzdrowienia, a po wyleczeniu się zgłaszać się do kontrolnego badania początkowo co kilka tygodni, później — można rzadziej. Całe otoczenie chorego również należy poddawać co pewien czas badaniu w celu wczesnego odkrycia możliwego zakażenia.

W razie stwierdzenia jaglicy w szkole lub internacie, chorego należy odosobnić, a wszystkich jego kolegów poddać kontrolnemu badaniu. Choremu z wydzieliną ropną nie pozwalamy pracować, żeby innych nie zaraził, chorych zaś dzieci nie puszczamy do szkoły.

W razie wystąpienia dolegliwości ocznych należy natychmiast zgłosić się do lekarza po poradę.

Swędzenie skóry.

Swędzenie jest zupełnie normalnym uczuciem, występującym nawet wtedy, gdy skóra jest zupełnie zdrowa. Nauka dotąd jednak jasno nie określiła, na czym to uczucie polega. Wiemy, że jest to osobliwe wrażenie, które zmusza człowieka do podrapania danego punktu na skórze. Zazwyczaj jest to objaw naturalny i nieszkodliwy, niekiedy jednak bywa wyrazem jakiegoś schorzenia skóry, lub wewnętrznych narządów. Do schorzeń skóry wywołujących swędzenie należą **liszaje i egzemy, istnieje jednak wiele poważnych chorób wewnętrznych, które objawiają się świądem. Przy złej przemianie materii** wytwarzają się często szkodliwe składniki, np. kwas moczowy, które krążąc we krwi, wywołują dokuczliwe swędzenie. Wówczas mamy do czynienia z **dną.** Swędzenie występuje także przy **żółtaczce, chorobach nerek,** przy ciężkich schorzeniach białych ciałek krwi, niekiedy nawet swędzenie bywa wskazówką, że w organizmie tworzy się złośliwy nowotwór.

Poważną rolę w tej dziedzinie odgrywa pewna **nerwowo-psychiczna nadwrażliwość.** Są ludzie, którzy odczuwają swędzenie gdy tylko jest mowa o tej sprawie, inni znów wykazują zupełny brak wrażliwości w tym kierunku. Istnieją zapewne pewne skłonności rasowe, które uczulają skórę, niekiedy znów obserwujemy ciekawe wpływy klimatyczne. Niektórzy odczuwają silne

napady swędzenia zimą, inni latem, co się prawdopodobnie wiąże z działaniem temperatury, żadnych jednak pewników o tych zjawiskach badania naukowe nam nie dostarczyły. Wiemy natomiast, że uciążliwe swędzenie występuje przy wszystkich poważnych zaburzeniach układu krążenia np. przy chorobach sercowych, miażdżycy żył itp.

Napady swędzenia u starców, tak dolegliwe, że powodują bezsenność, tłumaczymy sobie zaburzeniami w czynności gruczołów. Leczenie wiąże się oczywiście z przyczyną, powodującą ten objaw. Egzemy wymagają specjalnych zabiegów, które lekarz musi przepisać, a które trzeba stosować dość długo nim przyniosą ulgę. Zabandażowanie chorego miejsca działa dodatnio, ponieważ zapobiega drapaniu. W ostatnich czasach stosuje się zastrzyki z ludzkiej surowicy, która usuwa swędzenie zupełnie lub na czas dłuższy. Z środków zewnętrznych należy wspomnieć o pudrze cynkowym.

Maleństwo źle sypia.

Bezsenność, tak często spotykana u dorosłych, jest u dzieci objawem anormalnym i wcale zachodzić nie powinna. O ile się zdarza, jest to dowodem, że ogólny stan zdrowia dziecka jest wytrącony z równowagi.

Dziecko, które źle sypia, jest **nerwowe lub zatrute nieodpowiednim pożywieniem** (nadmiar pożywienia lub azotu w nim zawartego).

Aby uleczyć bezsenność trzeba nasamprzód odnaleźć jej przyczyny.

Jeżeli bezsenność jest tylko przejściowym wynikiem choroby, na podłożu zatrucia lub infekcji (z gorączką lub bez) — zniknie razem z wyleczeniem niedomagania, któremu towarzyszy, a które często nawet uprzedza.

Jeżeli zaś jej powodem jest delikatność organizmu dziecka, nadmierna wrażliwość umysłu pochodząca z dziedzicznej nerwicy — trzeba leczyć taką nerwicę odpowiednimi środkami.

Przeważnie jednak bezsenność pochodzi **z błędów diety,** braku higieny lub braku odpowiednich warunków życia.

Oto kilka prawideł do zastosowania u dziecka, które źle sypia:

1. Przestrzegać ogromnej punktualności w podawaniu posiłków. Starannie przemyśleć ich jakość i ilość. Nie wolno podawać za wiele, ale równie szkodliwe jest niedokarmianie dziecka. Nie podawać mięsa wieczorem — **nigdy piwa lub alkoholu.** Dużo jarzyn, chleb razowy, mleko. Jeśli chodzi o oseska, przestrzegać skrupulatnie godziny karmienia, kontrolować mamkę czy ukradkiem nie pija wódki i jakie życie prowadzi.

2. Niech dziecko przebywa jak najwięcej na świeżym powietrzu, lecz unika gier męczących i nadmiernych wysiłków. Wskazany pobyt na wsi w spokojnym otoczeniu.

3. Zastosować **hydroterapię** czyli **zabiegi wodne** zimne lub letnie. Najlepiej letnie tusze. Oblewać ciało wodą o temperaturze 35 stopni rano i wieczorem. Dobre wyniki osiąga się tak zwanym „mokrym prześcieradłem" — wieczorem przed ostatnim posiłkiem. Zawijamy dziecko w prześcieradło umoczone w zimnej wodzie a na to ciepłą derkę. Niech poleży 15—30 minut.

4. **Nie podawać narkotyków,** bo drażnią żołądek i osłabiają system nerwowy. Można podać dziecku filiżankę rumianku lub naparu z kwiatu pomarańczowego. Lecz przede wszystkim matka powinna wpływać uspokajająco na dziecko, przemawiając łagodnie i namawiając do zaśnięcia. Zaleca się zostawić otwarte drzwi do dziecięcego pokoju, aby dziecko w razie przebudzenia nie czuło się opuszczone i samotne. Można również palić maleńką lampkę w pokoju żeby rozproszyć ciemności. Często dzieci boją się cieniów na suficie, twarzy na obrazie lub szelestów, których sobie nie umieją wytłumaczyć.

Nerwowe dziecko potrzebuje bardzo dużo serca i starannej opieki.

Mylnym jest zapatrywanie, że przestraszone dziecko trzeba karać za brak odwagi lub wyśmiewać dla pobudzenia ambicji. Przeciwnie, trzeba do niego przemówić bardzo łagodnie i serdecznie i jak najdostępniej wytłumaczyć bezpodstawność przestrachu.

Sp.

Nieszkodliwy, ludowy środek nasenny.

Czytelnicy nasi skarżą się nam często na bezsenność. Większość środków chemicznych, sprzedawanych w aptekach w postaci proszków lub pastylek nasennych nie jest obojętna dla zdrowia, wywołuje z biegiem czasu przyzwyczajenie się organizmu i przy stałym zażywaniu wywołuje uboczne skutki dla zdrowia szkodliwe.

Dlatego też czytelnicy nasi powitają zapewne z zadowoleniem receptę na absolutnie nieszkodliwą herbatkę z ziół, ułatwiającą zasypianie i posiadającą łagodne ogólne **działanie nasenne.** Receptę tę zawdzięczamy prof. Muszyńskiemu z Wilna. Oto przepis:

Rad. Valerianae concis	100 gramów
Flores Aurantii	50 gramów
Flores Lupuli	50 gramów

Mieszankę tę sporządzi nam najbliższa apteka. Są to zioła zupełnie nieszkodliwe, posiadające działanie uspokajające system nerwowy. Łyżkę stołową tej mieszanki należy zalać szklanką wrzącej wody, jak herbatę, zaparzyć przez 10 minut na parze, po czym przecedzić i wypić na gorąco przed udaniem się na spoczynek.

Choroby dyktatorów.

Pisma donoszą, że nasi dyktatorzy europejscy — Mussolini i Hitler, obydwaj są chorzy: duce jest zagrożony kataraktą, a führer ma chorobę Basedowa. Przed tym jeszcze usłyszeliśmy, że duce obojętny dotychczas w rzeczach wiary, stał się bardzo religijny w ostatnich czasach i codziennie zachodzi do małego kościółka, położonego w pobliżu jego wielkiego pałacu. Nawrócenie się duce może się stać dla płytkich żurnalistów tematem szyderstwa niehumanitarnego: mogą oni o duce cytować przysłowie „kiedy trwoga, to do Boga", albo inne, ostrzegawcze dla tych, co gotowiby zaufać transfiguracji duchowej dyktatora: „modli się pod figurą, a nosi diabła za skórą". Ja jednak daleki jestem od szyderstw lub od udzielania przestróg. Mnie zainteresowała sama istota chorób, na które cierpią dyktatorzy. Dlaczego zapadli na kataraktę i na chorobę Basedowa, a nie na raka, dajmy na to, kamienie żółciowe lub nieżyt kiszek? Zajrzałem do odpowiednich dzieł lekarskich. Obydwie choroby dyktatorów są wielce skomplikowane. Katarakta naprzykład miewa tak różne odmiany, że trudnoby je wszystkie na tym miejscu wyliczać. Bywa więc: twarda czyli starcza, miękka czyli młodociana, dojrzała i torebkowa, biegunowa przednia i biegunowa tylna, warstwowa, promienista i osiowa. Żurnalista — humorysta ma w czym wybierać, może dowodzić, że Mussolini ma kataraktę twardą, dojrzałą i osiową, a więc jak twierdzi medycyna, nieuleczalną, bo jeśli się ją nawet usunie, oko nie powraca do stanu normalnego, jako pozbawione soczewki; brak zaś soczewki powoduje albo słabe załamywanie promieni światła (nad wzroczność) albo, w cięższym wypadku, niezdolność oka do akomodacji. Pierwszą dolegliwość można jeszcze jako tako leczyć zapomocą szkieł wypukłych, na drugą — nie ma rady. Mussolini więc — powie żurnalista — albo będzie musiał patrzeć na rzeczy przez okulary, albo nigdy się nie zdoła przystosować do normalnego ludzkiego widzenia świata. Ale gdyby nawet Mussoliniemu groził pierwszy, lekki stosunkowo przypadek, i duce mógłby sobie poprawić wzrok zapomocą szkieł — czy możliwy jest dyktator w okularach na nosie lub w „cwikerze"?

Napoleon w okularach — to przecie komedia, i cała wzniosłość, cały autorytet, cała potęga rozchwiewają się jak mgła. Może być zresztą inna kombinacja kataraktalna: nadzwroczność czyli dalekowidztwo bywa zaiste cudownym darem, którym przeznaczenie obciąża tylko dyktatorów, ku ich odpowiedzialności przed historią.

Dosyć o Mussolinim. Przejdźmy do choroby Basedowa. Jest to cierpienie, gorsze od katarakty, i — rzecz osobliwa — również ma związek z oczami. Bicie serca, tętnienie w tętnicach głowy i szyi, obrzmienie gruczołu tarczycowego i wysadzenie gałek ocznych — oto objawy choroby Basedowa. Jakie są jej przyczyny? Paraliż nerwów naczynioruchowych, powstający przede wszystkiem u histeryków. Sprawa więc jasna: führer jest histerykiem, któremu grozi wytrzeszczenie oczu. Napoleon z wytrzeszczonymi oczami — to przecie komedia. A może to inna kombinacja? Symbolika wzroku dyktatora, który się wszystkiego lęka, i histerycznie wybałuszając oczy, niezdolny jest patrzeć normalnie na rzeczy?

Właśnie. Tak się wydaje, że obydwie choroby dyktatorów są symboliczne. Ale nie w swej prawdzie i w swej rzeczywistości, tylko zapewne w plotce, która obdarza niemi dyktatorów. Dlaczego plotka się rodzi? Dlaczego w swoim czasie widziano Stalina, wielekroć śmiertelnie chorego i konającego, i już nieboszczyka, i już na jego miejscu w Kremlu figurę woskową? Dlaczego w praktykach czarnej magii przekłuwa się serce laleczki z wosku, by porazić w ten sposób na śmierć człowieka żyjącego? Skąd powstaje wiara w złe oko, w uroki i urzeczenia? Europa chciałaby już namiętnie, by rozpanoszeni w niej dyktatorzy — czerwoni, czarni brunatni — oślepli nareszcie i zapadli się w mrok, a na świecie zawitał spokój i jasna pewność dnia jutrzejszego.

(**„Słowo" — Wysz.**)

—«:»—

Rozstrzelanie kobiety-szpiega

Leningrad. W tych dniach wojskowy trybunał w Leningradzie skazał na śmierć przez rozstrzelanie kobietę-szpiega, która pracując w kooperatywie wojskowej, działała na rzecz wywiadu niemieckiego.

Jednocześnie nastąpiły liczne aresztowania wśród wojskowych okręgu leningradzkiego. Kilku aresztowanych zostało skazanych na bezterminowe więzienie.

Tabela wygranych

8 dzień ciągnienia 44 Loterii Klasowej

I i II ciągnienie

GŁÓWNE WYGRANE.

50.000 na Nr. 93032.

15.000 zł. na N-ry: 11167 153757.

10.000 zł. na N-ry: 1368 29863 101835 122498 140177.

5.000 zł. na N-ry: 38643 50451 73173 167515.

2.500 zł. na N-ry: 22935 36968 55346 63462 70949 72320 120126 123446 134348 141780 155020 159801 160846.

2.000 zł. na N-ry: 7637 16390 17103 28931 34640 50911 53268 55417 59045 66154 79166 125298 138207 147158.

1.000 zł. na N-ry: 175 1310 1790 1891 4643 7151 7738 9808 10222 10800 14020 22865 34328 35713 43439 46925 48490 52155 57581 61607 64742 68337 69781 80864 87484 96759 100217 101034 117066 130280 130885 161060.

PO 250 ZŁOTYCH.

38 165 245 60 409 77 9z3 28 1044
339 96 418 19 630 748 85 856 902
2034 112 44 390 467 562 668 709 97
836 84 957 62 76 3011 36 70 152 249
69 431 718 981 4140 54 405 574 637
84 752 62 84 890 5011 65 98 314 465
95 505 14 715 820 30 37 39 43 979 91
6035 83 227 31 519 717 806 26 44
7076 95 241 432 84 93 661 70 701 21
38 47 809 56 89 933 38 8054 60 120
76 400 30 78 533 41 98 788 868 990
9005 40 186 227 329 46 649 92 788 943
1063 81 395 438 93 555 624 731 40 42
913 54 11041 223 46 808 50 65 959
12123 51 276 341 451 507 79 761 810
20 21 13117 39 53 68 323 58 426 45
508 68 636 50 858 926 3556 59 14105
18 30 77 321 70 459 510 15 674 77
821 23 979 15088 111 88 329 432 57
95 556 94 657 738 833 43 902 57 69
16011 55 237 487 939 17072 105 73 99
256 64 316 34 512 29 85 607 31 72
18047 65 93 199 235 98 516 630 701
862 982 19154 490 541 90 95 602 735
805 20172 221 25 307 403 44 64 66 91
520 616 23 826 49 63 69 75 987 90
21088 150 55 60 224 497 538 45 629
30 54 60 71 817 914 76 22016 104
375 468 513 16 52 82 763 880 23151
238 422 93 521 49 92 651 856 956
24136 296 355 77 403 65 644 70 700
858

25062 127 213 582 637 778 803 63
67 90 867 26002 28 91 152 89 251
53 72 75 90 380 433 35 64 502 635
69 706 85 850 83 27019 20 67 315 76
95 407 514 641 90 772 970 28180 94
96 410 516 73 79 92 635 67 77 725
812 21 35 69 29025 154 281 88 365
424 31 55 66 506 53 800 79 916 30075
94 211 331 424 65 695 709 10 37 90
893 912 31222 313 31 485 551 85 603
12 774 821 33 80 996 32153 83 90
99 234 401 48 563 82 99 626 98 716
33 80 896 33055 125 68 333 42 98 437
571 692 756 60 81 83 90 807 34297
303 20 21 459 685 802 10 6095 983
55039 49 76 211 76 77 319 436 569
892 917 36142 289 98 301 402 36 50
590 745 933 37002 75 339 474 78574
607 731 77 940 38123 207 62 89 93
510 645 54 701 922 53 89 95 39048
75 386 473 534 99 756 94 40013 108
29 264 474 646 801 973 93 41478 505
606 79 764 815 42054 264 323 458
572 83 815 21 43011 78 228 61 376 493
656 719 82 807 14 907 28 44110 310
49 71 80 419 54 509 92 95 663 88 784
994 45087 235 46 62 80 309 67 407 580
731 67 93 844 87 919 48 46067 106
65 327 614 740 817 34 53 58 88 911 47
47028 61 85 87 443 522 602 98 939
48004 111 352 689 776 82 931 51 78
49112 237 553 711 882 911 64 73

50156 306 33 41 57 85 433 56 514 70
696 746 852 68 932 36 51041 100 15
49 486 501 32 631 87 52058 204 300
79 557 656 700 89 831 920 53077 88
433 745 842 80 941 54044 196 225
315 726 76 830 55104 38 93 266 86
466 594 606 728 826 42 56140 262 95
340 55 77 419 99 613 85 866 57075
111 87 219 316 29 423 33 583 99 633
72 984 99 58061 107 242 93 403 532
617 77 744 938 59095 138 334 49 484
524 25 60 617 845 60067 349 52 69
92 94 429 92 585 92 713 59 60 61112
59 84 249 70 331 42 48797 748 893
62064 121 46 217 31 86 315 47 84 646
764 808 55 63161 293 313 476 85 630
712 840 979 95 64162 213 406 500
674 866 65071 94 200 360 79 507 36
98 658 726 88 832 66011 158 241 433
80 557 613 17 56 97 700 67088 300
48 549 632 96 68153 463 552 803 37
88 986 69022 362 603 674 777 968
97 70096 275 474 658 716 50 57 99
71067 99 307 461 66 83 521 52 61
668 87 812 43 46 72013 30 69 219 637
59 774 73250 333 405 559 732 44 71
954 74019 7983 166 291 499 543 48
700 802 996 75 152 70 93 205 319
500 29 48 609 54 76175 91 423 83
716 830 96 970 82 77034 166 248 308
438 564 89 732 33 78 82 859 68 78038
65 169 292 406 59 80 933 38 66 86
79031 279 91 509 747 52 80033 254
464 521 27 892 81021 68 150 290
331 91 510 669 753 67 82137 51 296
402 31 61 557 99 788 83070 81 115
76 280 93 497 535 71 731 65 904 86
88 84751 67 97 886 85079 101 102 67
292 313 42 441 93 564 633 54 778 871
75 914 20 23 55 86104 267 743 87416
19 606 41 731 965 88164 91 349 50
402 735 97 89159 423 589 623 70 721
56 911 31 90099 119 216 84 351 52
400 24 584 608 856 59 91018 98 550
605 954 92070 156 78 414 507 73 788
93078 97 158 372 94 587 623 988 94091
285 310 464 535 651 783 84 828 95098
121 228 97 346 412 580 610 96007 19
52 70 242 47 303 7 80 403 533 72 630
59 91 845 48 70 97119 238 39 58 59
354 433 502 18 750 844 64 928 36 64
98100 43 75 307 405 7 38 41 504 27
99294 529 54 759 919.

100068 69 280 434 93 580 625
101006 77 253 357 426 81 559 611
782 801 14 949 102015 55 72 173 209
99 346 497 645 67 103125 276 556 88
104024 58 282 337 39 409 30 677 83
752 812 77 926 82 105057 108 13 59
207 496 751 821 921 106056 445 861
76 929 31 107161 223 50 381 542 57
736 82 866 982 66 108166 277 422 45
72 750 868 952 109103 48 205 25 336
662 764 825 39 110269 529 111113 52
82 227 343 88 420 576 622 709 77 888
112019 173 298 302 65 643 773 822
79 968 113196 588 96 714 888 916
114008 173 282 464 523 62 68 73 646
65 946 115000 216 301 505 6 663 718
80 856 964 116227 36 357 649 700
117127 254 351 677 806 958 118120
82 282 400 56 567 700 8 119046 88
108 373 406 99 508 30 610 703 837.

120021 86 290 312 63 72 432 76 81
516 630 46 798 967 76 121192 205 67
79 353 454 64 704 9 30 122071 311
622 904 123053 139 314 41 49 98 470
75 741 959 69 124047 151 69 271 85
89 436 57 73 540 78 629 725 841
125083 241 43 87 415 680 92 860 99
126247 772 814 908 30 127128 203 7
84 301 491 519 31 894 96 956 82 97
128021 71 102 369 539 72 750 813
129019 42 350 561 920 23 43 130205
343 62 450 83 532 95 675 776 855
131070 145 78 481 89 523 97 675 79
749 963 132017 192 255 321 588 97
670 939 133150 72 274 77 83 535 36
795 846 58 98 992 134063 226 476 89
99 561 690 794 808 14 55 50 915 75
135087 190 444 91 586 646 81 882
913 43 72 75 136000 15 161 221 28
569 720 91 997 137446 94 567 768 79
138060 318 495 511 706 815 27 84
139065 159 89 221 307 37 439 49 77
637 39 748 853 932.

140068 119 80 239 343 69 595 672
724 52 835 47 997 141032 92 224 61
63 83 328 30 41 485 615 41 42 783
905 31 37 68 142024 66 165 265 96
408 515 636 742 835 84 919 143126
226 79 387 499 633 60 821 917 144138
242 62 68 376 86 476 84 735 827 914
36 146072 273 300 513 989 147035
135 89 480 510 713 33 848 92 961 77
95 148021 78 129 46 273 320 37 483
504 696 777 862 98 910 149108 15 219
72 402 22 29 694 845 90 76.

150009 109 230 814 58 90 151058
63 72 297 301 69 456 544 601 90 92
964 152136 346 65 418 547 93 618 54
782 801 91 983 98 153225 53 66 520
47 664 832 83 923 154044 89 141 371
815 19 919 155262 95 426 508 652
156017 31 571 771 844 947 157023 93
101 2 25 221 73 309 23 85 464 81 683
779 904 53 158021 52 53 286 313 46
68 554 622 73 892 95 96 926 58 65
159023 82 104 12 213 384 492 520 688
740 63 160008 9 44 217 315 17 551
601 765 960 161231 88 94 325 591
806 917 162178 230 386 405 639 67
729 65 73 894 927 31 163095 240 357
84 477 79 601 866 78 988 164063 74
2135 19 673 731 48 55 80 894.

III ciągnienie

PO 250 ZŁOTYCH.

135 797 1243 308 44 483 825 36
2021 71 84 92 228 545 82 971 3461
582 719 4244 432 76 613 28 992 5480
725 6065 270 472 7306 8 827 994 8046
221 361 643 9049 596 759 66 95 825
38 10017 205 433 83 554 57 634 65
970 76 11037 103 12079 270 319 416
799 894 947 13023 76 89 92 123 95
384 609 833 14119 407 741 847 15242
615 956 77 16175 460 69 639 17004
577 619 755 18147 63 310 446 798 860
990 19018 94 508 20084 103 11 37 330
557 21040 221 515 645 733 802 22014
17 152 213 29 82 522 23003 140 280
304 466 585 647 61 950 24115 260 445
500 787 979 25030 35 78 182 92 572
688 92 736 978 26030 101 304 67 641
765 843 982 27130 213 381 662 714
28008 47 82 259 352 577 662 765 864
29343 89 476 986 30000 64 287 539
719 829 950 31048 253 460 656 72 895
32242 340 73 426 49 583 87 675 79
33026 376 737 827 34003 173 77 227
81 342 76 406 84 768 35238 361 690
966 36022 138 277 405 65 516 609 16
97 838 37027 258 320 430 662 78 87
88 92 846 900 38135 255 341 847
39406 813 40034 240 947 41224 306
511 88 648 797 941 42714 41 43139
42 456 779 913 94 44093 394 568 699
45038 208 428 512 695 719 903 46177
203 34 367 431 916 47005 341 619 817
60 92 954 78 96 48388 615 765 49411
81 659 825 37 922.

50211 465 697 51287 307 94 505 671
901 64 73 52011 139 730 811 53027
338 617 876 54022 878 55113 72 523
73 79 779 56006 478 710 804 949
57056 124 345 418 516 620 94 97 859
94 963 58187 258 752 894 961 95
59103 66 304 95 594 654 770 834 990
60732 965 61163 71 211 998 62094
115 223 843 63122 531 702 68 938
64189 237 356 647 841 68 87 977
65088 100 709 66604 862 67699 68171
303 441 522 962 69146 81 70111 46
228 731 845 993 71293 498 860 72016
172 220 383 561 602 715 73018 64 213
34 355 90 434 844 959 74025 150 311
42 511 631 825 900 75119 90 253 562
66 899 957 76019 39 98 793 873 77443
46 552 914 61 78073 110 296 368 467
79720 865 959 69 80028 526 84 887
81145 47 631 55 741 82063 149 72 276
335 510 609 726 83575 852 84448 616
932 85183 232 989 86103 434 65 68
758 76 87046 578 85 707 45 925 50
88242 57 76 672 771 89177 609 942
90090 663 91642 745 50 92446 793 95
823 93115 606 739 94067 374 686
95552 63 90 96120 264 374 592 654
955 97251 88 339 545 854 920 99235
840.

100022 362 456 726 869 87 101096
118 28 307 43 888 918 102041 184 561
103089 139 626 791 962 104267 406
711 105330 431 82 832 866 106130 63
496 599 816 107127 346 582 971
108454 664 958 109386 654 754 68 933
110647 178 472 503 8 24 11198 631
910 112407 80 889 113045 112 414 48
697 807 32 114016 183 281 430 994
115317 650 976 116076 811 117022
77 485 592 805 99 119218 346 98 899
119377 578 735 67 830 120075 199
258 73 423 566 918 121036 69 138 73
466 122 132 238 58 571 642 983
123253 410 800 940 82 124048 75 241
401 730 125164 268 790 958 126117
899 960 127150 438 649 99 833 927
128057 73 96 183 775 129087 237 93
939 658 772 975 130069 570 79 634
131039 181 242 376 538 58 94 665 762
848 912 132073 133075 324 69 981
134080 102 296 381 448 623 892
135008 441 525 52 619 948 137097
154 204 34 60 316 617 978 137066
544 87 876 928 138645 878 979 139001
53 379 80 520 695 140016 286 320
665 74 951 141274 340 63 468 591 995
142281 338 596 808 49 57 959 143145
97 428 717 802 938 144 211 593 704
25 811 145025 209 59 482 613 780
813 30 164451 729 823 146451 729
823 147663 66 777 865 942 55 148117
329 411 149064 107 309 22 48 647 642
87 939 150227 440 49 524 72 89 94
684 94 803 151083 84 593 640 731
975 152027 74 121 530 661 753 841
153065 79 162 325 498 563 92 670 894
966 80 154107 18 505 897 155075 150
504 659 898 156502 674 726 930
157311 79 534 726 158128 61 353 533
605 791 996 159061 737 160046 316
481 501 719 884 161330 98 162013 196
216 24 62 641 749 163001 67 83 294
396 403 164364 601 46.

IV ciągnienie

GŁÓWNE WYGRANE.

50.000 zł. na Nr. 59132.

25.000 zł. na N-ry: 133720 139914.

20.000 zł. na N-r: 148277.

10.000 zł. na N-r: 81103.

5.000 zł. na N-ry: 38927 46905 96032.

2.500 zł. na N-ry 5035 27042 52301 56715 57228 91202 95223 108414 120704 131771 138633 143605 144692 153738 155873 161867.

2.000 zł. na N-ry: 18031 29948 50356 59029 64761 69652 82687 91875 97138 120227 121015 122849 128026

1.000 zł. na N-ry 4970 12427 24769 28578 42063 50975 56405 67640 94407 106982 109539 113109 114092 116676 120831 122825 125308 128299 134427 139184 142135 143649 153538 155752 158443 159761 160749.

PO 250 ZŁOTYCH.

410 665 1537 956 2125 71 768 691
812 3525 98 849 914 4255 82 341 483
590 777 97 868 71 5571 728 954 6305
515 88 830 7080 119 46 394 596 621
46 830 43 60 926 8003 163 496 650
9115 259 958 73 10032 48 615 785 ;
919 84 11140 357 484 979 12356 60
917 13046 14645 15406 625 69 16006
248 71 546 883 17083 415 586 643
18177 83 205 309 958 19724 817
20118 361 569 742 944 21031 182 283
688 836 925 93 22208 723 937 90 96
23084 177 376 409 12 545 999 24013
438 647 963 25211 86 446 50 633 55
74 761 26017 41 111 395 437 570 842
27897 28108 360 97 463 748 29482
651 30047 160 209 343 423 535 31276
350 99 560 832 965 32425 33242 525
789 820 34005 276 356 505 729 40 882
35051 631 36 739 43 829 963 75 36005
20 37 206 427 830 970 37049 386 90
489 557 820 38083 133 296 369 555
780 39216 87 412 59 622 95 40357
465 577 819 49 77 963 41378 637 857
42164 248 501 649 779 43116 401
44270 98 307 469 522 605 33 870 986
45 127 508 632 94 829 46117 254 436
99 89 47217 467 569 48148 253 454
502 683 824 993 49665 50097 389
526 751 833 970 51136 262 309 203
868 922 73 52183 336 487 850 53210
327 37 72 588 54021 143 590 432
649 702 65 55003 121 814 56013 149
72 287 492 599 57140 281 593 994
58066 174 209 34 519 814 35 954
59194 430 543 695 858 60136 288
351 505 609 41 61128 34 477 595
62107 84 354 63034 86 328 603 779
985 64178 324 482 525 65045 132
594 621 66361 958 67278 319 651
68042 77 141 69 190 316 928 70015
372 625 891 71100 396 996 72014 309
400 939 73012 456 74086 193 250 358
455 925.

75036 378 573 848 907 76251 300 35
411 22 40 649 849 77079 275 96 588
661 941 74 78374 518 78 859 74 79264
763 80286 323 67 95 601 716 81205
427 769 924 82070 368 833 58 83219
88 323 799 803 86 84068 201 424 97
535 764 849 85221 492 744 86004 551
88 649 768 990 87175 214 318 535 576
897 88514 47 54 953 89223 658 720
866 90320 787 892 91471 509 52 86
853 88 92092 213 31 491 809 93108
215 755 70 831 94171 252 493 660
95235 88 432 96072 86 167 531 74 941
78 97027 121 513 781 98695 800 42
99053 430 93 965.

100176 399 432 71 98 521 83 84
733 101151 273 311 743 830 76 912
102525 655 103313 509 718 961 104277
351 432 105219 106120 858 107237
322 536 666 108102 61 288 524 67
682 710 109151 729 869 110041 798
868 111161 507 806 17 112712 113207
397 584 779 820 920 114143 65 635
711 98 817 86 115171 233 54 321 452
581 851 116282 86 363 402 43 599 974
117301 438 737 890 118273 369 479
549 64 790 95 879 119679 795 120085
111 412 706 927 121019 116 216 19
567 69 671 72 915 122091 149 876
123552 624 78 812 40 43 124180 503
36 125300 40 452 126127 216 71 962
127012 73 622 759 905 128151 60 515
667 902 129113 227 377 408 933.

130074 443 692 719 883 131210 98
408 25 34 802 81 132081 137 81 539
743 133289 471 504 713 934 134112
68 867 913 135064 182 255 66 366 499
680 858 984 136188 429 629 137410
579 138044 106 450 647 139367 435
542 50 600 140050 429 545 870 141349
614 79 142226 826 934 92 143063 155
328 500 73 600 719 144109 54 284
407 762 848 921 145131 242 315 538
833 146066 100 29 705 801 37 27
147300 471 85 528 963 148218 58 373
474 897 149293 701 40.

150368 445 732 151343 475 77 759
829 38 152096 154609 798 955 154159
203 781 155008 354 473 616 722 955
156225 331 640 735 859 956 157218
38 45 567 916 57 158213 615 86
159295 641 160275 367 161268 355 690
811 923 162038 75 195 558 868 163159
825 74 951 164834.

Rabunek na 5 ulicy.

Nowy Jork, 17. 5. (PAT). Ujawnione zostały szczegóły sensacyjnego napadu gangsterów na jeden z banków nowojorskich. Jak się okazuje, chodzi tu o bank Edison and Co, położony przy 5 ulicy, w jednym z najruchliwszych punktów miasta. Na krótko przed zamknięciem biur zjawiło się w głównej sali banku **6 bandytów, uzbrojonych w rewolwery i jeden karabin maszynowy.** Podczas gdy 4 gangsterów, sterroryzowawszy urzędników i obecnych w hali ok. 200 klientów, zmusiło ich do ustawienia się pod ścianą z podniesionymi rękami, dwóch innych **otworzyło kasę, zabierając całą jej zawartość.** Następnie bandyci wycofali się tylnym wyjściem wsiadając do oczekujących ich samochodów.

Gangsterzy, których łupem padło **ok. 90 tys. dolarów,** zdołali ujść, korzystając z ożywionego ruchu ulicznego.

Zaalarmowana wkrótce policja, mimo zmobilizowania znacznych sił, **nie wpadła dotąd na trop sprawców zuchwałego napadu.**

Usprawnienie doręczania poczty.

Warszawa, 17. 5. Wszedł w życie **nowy plan komunikacji pocztowej, przystosowany do nowego rozkładu na PKP.** Plan ten przewiduje znaczne usprawnienie doręczania poczty przez przystosowanie ekspedycji pocztowej do pory odejścia pociągów pośpiesznych i innych. (r)

Odroczenie kongresu P. P. S.

Warszawa, 17. 5. (Wiad. wł.). Ze względu na niewyjaśnioną sytuację polityczną **wybór zarządu władz partyjnych P. P. S. jak i kongres P. P. S. został odroczony.** Zwołano natomiast zebranie Rady Naczelnej na dzień 18 czerwca. (r)

Pełnomocnictwa już obowiązują.

Warszawa, 17. 5. (Wiad. wł.). W dzienniku Ustaw ogłoszona została **ustawa o pełnomocnictwach dla Prezydenta Rzeczypospolitej do wydawania dekretów.** Ustawa weszła w życie z dniem 16 bm. (r)

Gdańsk obawia się polskiej i sowieckiej floty!

Gdańsk, 17. 5. (wiad. wł.) Zdenerwowanie gdańszczan idzie w parze z uczuciem strachu. W kołach hitlerowskich od kilku dni krążą pogłoski o rzekomo „uzgodnionym już pomiędzy Stalinem a ambasadą polską w Moskwie" współdziałaniu polskiej floty wojennej na Bałtyku, w razie potrzeby. „Vorposten" podaje tę wiadomość pod dużym nagłówkiem: „Mówią o wspólnej polsko-sowieckiej akcji flot na Bałtyku" na pierwszym miejscu. Pismo gdańskie powołuje się przy tym na prasę finlandzką, dowodząc, że **wojenna flota sowiecka w składzie kilku pancerników liniowych, statków strażniczych oraz 70 łodzi podwodnych wyruszyła już na przygotowawcze manewry na wody Bałtyku.**

Wyobraźnia niemiecka pracuje więc na swój sposób.

Wojskowe „zabawki" gdańskie.

Gdańsk, 17. 5. (wiad. wł.) Gdańsk urządza od kilku dni różne imprezy militarne, aby pocieszyć i dodać otuchy denerwującej się coraz bardziej ludności niemieckiej. Po kursie wojskowym dla dowódców w Jenkau, nastąpiła defilada 600 żołnierzy oddziałów szturmowych garnizonu gdańskiego. Cały pułk 36 SS. przemaszerował pod pomnikiem cesarza Wilhelma I przy Wysokiej Bramie. Defiladę odbierał prezydent senatu Greiser w otoczeniu szefa XXVI odcinka SS Schäfera i dowódcy policji gdańskiej płk. Bethkiego.

Wczoraj zaś wieczorem w hali sportowej grała wobec zgromadzonych „stu wodzów", którzy brali udział w kursie w Jenkau, orkiestra wojskowa odcinka „Nord-Ost".

Aresztowanie dwóch studentów polskich w Gdańsku.

Gdańsk, 17. 5. (wiad. wł.) Policja gdańska na granicy aresztowała dwóch uczniów gimnazjum polskiego w Gdańsku. Studenci Marian Młyński i Konrad Belling wybrali się w zeszłą niedzielę na wycieczkę do Kacka. Powracających przytrzymała policja gdańska i trzyma ich od czterech dni w areszcie. Co było powodem pozbawienia wolności studentów polskich, dotąd nie ujawniono.

Domy i fabryki poszły z wodą po burzach w Kielecczyźnie.

Kielce, 17. 5. (PAT). W ciągu ostatnich dwóch dni nad Kielcami i okolicą przeszły **niezwykle silne burze, połączone z oberwaniem się chmury.** Wskutek nadmiaru wód wystąpiła z brzegów rzeka Kamienna w Skarżysku Kamiennym, zagrażając poważnie miastu i okolicy. Wezbrane fale rzeki **zalały miejscową elektrownię,** znajdującą się w Rejowie pod Skarżyskiem, fabrykę naczyń emaliowanych i kilkanaście domów mieszkalnych, które uległy poważnemu uszkodzeniu. Ponadto woda podmyła i **uszkodziła częściowo tor kolejowy na linii Skarżysko—Radom.** Ta sama rzeka wylała również na terenie gminy Suchedniów w powiecie kieleckim, gdzie w osadzie Berezów zniszczyła kilka domów mieszkalnych, z których z narażeniem własnego życia okoliczne straże ogniowe wyratowały 5 rodzin. **Zabudowania zostały otoczone ze wszystkich stron wodą, dochodzącą do 2 metrów głębokości.** Wezbrane fale rzeki zabrały ponadto tartak w Suchedniowie oraz kilka mostów na drogach w powiecie kieleckim.

W Kielcach rzeka Silnica zalała park miejski i niżej położone dzielnice miasta, a w powiecie kieleckim rzeki Bobrza, Lubrzanka i Cyranka zalały okoliczne pola i łąki.

Ofiar w ludziach dotychczas nie zanotowano. Straty są bardzo znaczne.

Defilada zwycięstwa.

Burgos, 17. 5. (PAT). Według oficjalnego komunikatu, „defilada zwycięstwa" odbędzie się dnia 19 maja. Początek defilądy o godzinie 9. Udział w niej weźmie **200.000 żołnierzy, w tym 15.000 Włochów, oraz 2.500 Niemców.**

Linia Zygfryda jeszcze nie gotowa.

Berlin, 17. 5. (PAA). Podróż inspekcyjna, podjęta przez kanclerza Rzeszy i generała Brauchitscha do zachodniego pasa fortyfikacyjnego ujawniła szereg poważnych zaniedbań w systemie umocnień linii Siegfrieda. Według najbardziej autorytatywnych stwierdzeń, niektóre odcinki zwłaszcza na północy nie są jeszcze gotowe. Władze wojskowe Rzeszy zarządziły przyśpieszenie budowy niewykończonych jeszcze odcinków linii Siegfrieda, która ukończona ma być ostatecznie najdalej do 1 lipca br. Na termin ten kładł szczególny nacisk kanclerz Hitler.

Hitler na linii Zygfryda.

Hitler w towarzystwie szefa sztabu armii gen. Keitla bada umocnienia tzw. linii Zygfryda, budowanej na pograniczu francuskim.

Kto stoi za propagandą niemiecką w Łodzi?

Łódź, 17. 5. (PAA) Na ławie oskarżonych sądu okręgowego w Łodzi zasiadł w dniu 15 bm. praktykant przędzalniczy 27-letni Rudolf Koschade. Koschade **pracując w zakładach „Widzewskiej Manufaktury" w rozmowie z robotnikami agitował ich na rzecz hitleryzmu, sabotował natomiast każdą akcję patriotyczną jak POP, FON itp.** Przełożonego swojego, majstra Wiktora Kołodziejskiego, znającego język niemiecki, namawiał do przeczytania „Mein Kampf", co miało przyczynić się do politycznego uświadomienia Kołodziejskiego.

W dniu 22 kwietnia br. Koschade wyraził się wobec robotników, że **wszystkie małe państwa muszą z Europy zniknąć,** robiąc również aluzję do Polski, tłumacząc swój punkt widzenia słowami kanclerza Hitlera w „Mein Kampf". W związku z powyższym Koschade został postawiony w stan oskarżenia. W toku dochodzenia zarzuty zostały stwierdzone, przy czym ustalono, że **Koschade jest członkiem zarządu ligowego klubu sportowego „Union-Touring".** Dalej stwierdzono, że Koschade jak i inni członkowie klubu są członkami narodowo-socjalistycznej partii niemieckiej. Ustalono również, że **na terenie klubu Koschade stykał się z konsulem niemieckim w Łodzi.**

Do winy Koschade się nie przyznaje. Świadek Kołodziejczyk potwierdził swe zarzuty. Po zeznaniach tego świadka prokurator Lipiński zgłasza wniosek, że z uwagi na to, iż w owym czasie zostały wydane pewne zarządzenia, a więc miała miejsce tu działalność na szkodę państwa, zmienia to kwalifikację czynu oskarżonego, oskarżonego z art. 104 k. k., który przewiduje karę więzienia do lat 15 i wnosi o rozpoznanie sprawy w komplecie 3 sędziów: Sąd uznał wniosek prokuratora za słuszny i przekazał sprawę właściwemu sądowi. (Porównaj z uwagami w rubryce „na marginesie").

List z Poznania.

Obroty mniejsze, ale - korzyści duże!

Bilans tegorocznych Targów Poznańskich.

(Od własnego korespondenta „Dziennika Bydgoskiego").

Poznań, w maju 1939 r.

Pisać o bilansie Targów Poznańskich wypada nam rok rocznie. **I co roku z przyjemnością notujemy stały ich rozrost.** W tym roku, może to kogo zadziwi, notujemy dalszy sukces Targów.

Czasy dzisiejsze, czasy ważenia się losów pokoju europejskiego, niebardzo sprzyjały koniunkturze targowej. Zmieniły też nieco schemat zasadniczy dotąd stosowany w gospodarczej ich ocenie. Przede wszystkim jedno: wskutek wytworzonej niejasnej sytuacji politycznej **na ogół wstrzymywano się od dokonywania doraźnych transakcyj, które cechowały np. Targi w roku ubiegłym.** Tegoroczne natomiast były raczej czynnikiem pośredniczącym: **przygotowały grunt pod przyszłe transakcje.**

Nie chcielibyśmy być źle zrozumiani — nie znaczy to, aby podczas Targów nie zawarto doraźnych transakcyj. — Takie twierdzenie mijałoby się z prawdą. Transakcje takie zawierano i to nawet na duże sumy, mniej jednak, niż w roku ubiegłym.

Kto kupował? — oto pytanie zasadnicze. **Kupował w tym roku ten kto koniecznie potrzebował i ten, którego stać na luksus.** Duże transakcje na artykuły luksusowe to moment wysoce charakterystyczny. Np. **w dziale samochodowym sprzedano więcej drogich wozów, niż kiedykolwiek.**

Pomyślne transakcje, mimo przytoczonego już wstrzymywania się zasadniczego od kupna, zawarto w dziale meblowym, elektrotechniki, szkła, porcelany i tekstyliów. Mało stosunkowo w dziale przemysłu rowerowego, w którym od 3 miesięcy, mimo dużego zainteresowania panuje zastój. Z zadowoleniem należy przyjąć fakt, że **nieliczni wystawcy żydowscy wyjechali z nosami opuszczonymi na kwintę.**

Ogół wystawców wyraził swe zadowolenie z akcji targowej. Do tego ogółu należą także wystawcy z działu spożywczego, którzy mimo niesprzedawania na kieliszki osiągnęli duże rezultaty handlowe. Tu trzeba zaznaczyć, że **zakaz sprzedaży kieliszkowej wpłynął bardzo dodatnio na poziom Targów,** na których nie widziało się tak licznych niestety w latach ubiegłych osób w stanie nietrzeźwym.

W niektórych wypadkach zauważyliśmy nieodpowiednią w sensie handlowym obsługę na stoiskach zbywającą zdawkowymi zdaniami, nieorientującą się w eksponatach, co naszym zdaniem nie pozostało bez pewnego wpływu i na transakcje.

Bo trzeba wiedzieć, że **chociaż ogólna frekwencja była około 18% mniejsza, niż w roku ubiegłym, to jednak zjazd fachowców był liczniejszy, niż kiedykolwiek.**

Tyle mniej więcej da się dziś powiedzieć na temat osiągnięć na podstawie relacyj wystawców udostępnionych nam przez p. dyr. Krzyżankiewicza. Na zakończenie trzeba podkreślić, że dyrekcja odniosła duży sukces organizacyjny, co możliwe w dużej mierze było przy doskonałym działaniu aparatu kolejowego, pocztowego, celnego i policyjnego.

Dziś opracowuje się już Targi przyszłoroczne. Jak nas zapewnił p. dyr. Krzyżankiewicz przeszło 2/3 przemysłu metalowego gotowe są do nich zupełnie. I jeszcze jeden szczegół ciekawy: **przyszłe Targi odbędą się pod znakiem elektrotechniki.** **H. B.**

——::——

Otwarcie linii lotniczej Warszawa—Rzym.

Warszawa, 17. 5. (Wiad. wł.). Podjęcie regularnej komunikacji na linii Warszawa—Rzym, przewidziane jest już z m. czerwcem. Inauguracja nowej linii lotniczej odbędzie się dnia 12 czerwca. Trasa nowej linii międzypaństwowej biegnie Gdynia — Warszawa — Budapeszt — Wenecja — Rzym. Bilet lotniczy z Warszawy do Rzymu kosztować będzie około 320 zł. (r)

Z Wielkopolski i Pomorza

NASI SPRAWOZDAWCY O ŻYCIU PROWINCJI

INOWROCŁAW

Przedstawicielstwo „Dziennika Bydgoskiego" w Inowrocławiu mieści się przy **ul. Król. Jadwigi 22/23 I piętro, prawo** (naprzeciw magistratu).

Biblioteka Tow. Czytelni Ludowych, mieszcząca się w Domu Katolickim przy ulicy Plebanka, otwarta jest codziennie za wyjątkiem niedziel i świąt od godziny 17 do 19.

Biblioteka Kolejowego Przysp. Wojsk. w świetlicy „Ogniska" przy ul. Magazynowej otwarta w poniedziałki, środy i piątki od godz. 17 do 19.

Biblioteka miejska czynna jest codziennie od godz. 17 do 18, w soboty od 17 do 19.

Nocny dyżur pełni apteka „Pod Krzyżem"

REPERTUAR KIN:

As: „Maria Antonina".
Słońce: „Biały murzyn"
Stylowe: „Profesor Wilczur".
Świt: „Gunga Din".

— **B. Piątacy postanowili bojkotować firmy niemieckie.** Pod przewodnictwem prezesa p. por. rez. Żurkowskiego odbyło się zebranie koła b. Piątaków. Po odczytaniu nowoprzyjętych członków przez p. Lewandowskiego, zawiadomił prezes zebranych, że wysłano telegram do nacz. wodza marsz. Rydza-Śmigłego, wyrażający gotowość bojową, dalej, że p. pułk. Mirgałowski przydzielił do sekcji strzeleckiej Piątaków jako instruktora chor. Kwaśniewskiego. Na wnioski bezrobotnych zwolniono ich od składek. Następnie postanowiono bojkotować firmy niemieckie. Stwierdzono, że Niemcy przeprowadzają cichy bojkot miejscowych kupców i firm polskich, czyniąc zakupy w Bydgoszczy, Gdańsku itd. Referent oświatowy p. Lachowski przedstawił sprawę fabryki „Persil". P. Lewandowski odczytał urywki mowy min. Becka. Na bibliotekarza dokooptowano emeryta p. Dąbrowskiego, a kierownikiem sekcji strzeleckiej wybrano sierż. s. s. Olewińskiego. Po odśpiewaniu „Roty" odbyła się półtoragodzinna lekcja instrukcyjna dla sekcji strzeleckiej pod kierownictwem mistrza Polski w strzelaniu p. chor. Kwaśniewskiego. Następne zebranie odbędzie się 4 czerwca o godz. 14.

— **Wynik meczów w siatkówkę i koszykówkę.** Na boisku KSM m. par. N. M. P. przy ul. Opatrzności odbyły się dwa mecze w siatkówkę i koszykówkę pomiędzy I. drużyną KSM m. a I. drużyną K. S. KPW Inowrocław. Mecz w siatkówkę po ładnej grze wygrał KPW w stosunku 2:0 (15:8, 15:9), a mecz w koszykówkę również KPW w stosunku 26:20.

Samobójcy odcięła lokomotywa głowę.

Inowrocław. Na torze kolejowym między Inowrocławiem a Wierzchosławicami koło wsi Kłopoty znaleziono zwłoki mężczyzny wysokiego wzrostu, mogącego liczyć około 30 lat, z odciętą głową i zmiażdżonymi nogami. Przybyła na miejsce wypadku komisja sądowo-lekarska stwierdziła, że zostało popełnione samobójstwo. Ponieważ przy denacie nie znaleziono żadnych dokumentów, nie można było początkowo ustalić jego tożsamości. Dochodzenia ustaliły, że tragicznie zmarły jest robotnik Stanisław Kaczmarek z Marulew, pow. Inowrocław.

—:—

MOGILNO. (mk) Kino Bałtyk: „Kurier carski".

— Związki małżeńskie zawarli pp. Gwidon Jasiński, kupiec z Mogilna z p. Cygankówną z Żnina; rolnik Szarzyński z Trląga z p. Orchowską, córką pos. ziemsk. w Chabsku.

— Godnym napiętnowania jest fakt, iż niektórzy mieszkańcy nie solidaryzują się z większością tutejszego społeczeństwa i nadal uskuteczniają rozmaite zakupy w składach niemieckich. Są jeszcze rolnicy, którzy wożą zboże do przemiału do Niemca.

— Kontroler urzędu pocztowego p. Dzierzgowski oddał na FON dwie obrączki ślubne.

TRZEMSZNO. (mk) Zarząd Kółka Rolniczego w pobliskim Wylatowie urządził między członkami zbiórkę na FON, która przyniosła 800 zł gotówki. Na P. O. P. zebrano 6.800 zł. Brawo rolnicy Wylatowa!

— Zatrudniona u wł. domu p. M. Heinrichowej (ul. Padniewska 23) służąca, 22-letnia Kazimiera Figasówna usiłowała popełnić samobójstwo przez wypicie większej ilości lizolu. W tej samej chwili wszedł na strych robotnik Bąkowski, który spostrzegłszy dziewczynę pijącą jakiś płyn, wyrwał jej butelkę, a następnie zawiadomił p. Heinrichową, która z kolei przywołała lekarza p. dr. Gracza. Po udzieleniu pierwszej pomocy przewieziono ją do szpitala pow. w Strzelnie.

MARGONIN. (b) W dniu 12 bm. odbyło się w świetlicy P. W. zebranie rady miejskiej. Zebranie zagaił burmistrz p. J. Romiński, witając delegata wydziału powiat. p. sekr. Drewsa. Następnie burmistrz wprowadził w urząd wybranego i zatwierdzonego wiceburmistrza p. Leona Margowskiego oraz członków magistratu i to pp. rolnika Wacława Bączkowskiego, urzędnika sądowego Stanisława Skaję i kupca Józefa Lesickiego. Dokonano wyboru dwóch członków komisji kwalifikacyjnej gruntów pp. W. Bączkowskiego i L. Neumanna oraz ich zastępców St. Dratha i St. Wróblewskiego, wszyscy rolnicy. Sprawa zelektryfikowania Margonina posunęła się naprzód i prace rozpoczną się w najbliższych dniach.

ROGOŹNO. (a) Nadzwyczajne walne zebranie cechu szewskiego odbyło się w Rogoźnie pod przewodnictw. p. Siekierzyńskiego. Po przyjęciu nowego statutu wybrano zarząd, do którego weszli pp. St. Sikorzyński - starszy cechu, A. Kucharenko - zast., dalsi członkowie zarządu pp. Fr. Kowaliński, St. Nowak, J. Wielgosz i W. Lüdke. Komisja rewizyjna pp. W. Ratajczak, J. Nowak i M. Grzybowski. Na P. O. P. uchwalono 100 zł.

WĄGROWIEC. (a) Miejscowe instytucje niemieckie oraz poszczególni ich kierownicy subskrybowali na P. O. P. około 5000 zł.

— W kościele parafialnym w Gołańczy pobłogosławił ks. prob. Mrotek związek małżeński p. Politowskiego z Smogulca z p. Borakiewiczówną z Chawłodna.

TRZECIEWNICA. Funkcjonariusze więziennej kolonii rolniczej podpisali pożyczkę na 680 zł. Po wysłuchaniu mowy ministra Becka podarowali w całości pożyczkę na F. O. N., tj. 680 zł oraz papierów i przedmiotów wartościowych za 100 zł, razem więc 780 zł. Również i więźniowie tej kolonii samowolnie wyrazili chęć złożenia ofiary na F. O. N. Kwota, którą więźniowie ofiarowali na ten cel ze swych groszowych zarobków, wynosi 427,11 zł, zaś z depozytów własnych 39,42 zł. Zatem na F. O. N. w kolonii rolniczej w Trzeciewnicy złożono razem 1.246,53 zł.

Młodzież kujawska silna, zwarta i gotowa.

Inowrocław. Z okazji otwarcia doskonałego boiska gminy Inowrocław-Zachód w Kościelcu, pow. Inowrocław odbył się dzień sprawności młodzieży tej gminy i gotowości bojowej w obronie granic naszego państwa. Boisko powstało dzięki inicjatywie niestrudzonego pracownika społecznego kier. szkoły w Kościelcu p. W. Kasprzyka, współpracy p. wójta M. Eckerta i pomocy starosty p. Wilczka. Uroczystości rozpoczęły się zbiórką oddziałów KSM m., Z. S., straży pożarnej, rezerwistów i kompanii przedpoborowych na boisku, gdzie raport złożył kier. szkoły z Batkowa p. Matysek p. staroście Wilczkowi, po czym wyruszył pochód kilku kompanii oddziałów PW. i WF do kościoła na mszę św., którą odprawił ks. Sobolewski, wygłaszając patriotyczne kazanie. Po mszy św. odbyła się defilada, którą odebrał p. starosta Wilczek w asyście ks. Sobolewskiego, pp. kpt. Nowickiego, kpt. Kaźmierczaka, instr. okręg. p. mgr. Bzdęga, dr. Konieczne j z Inowrocławia i innych. Z kolei udano się na dziedziniec szkolny, gdzie zagaił uroczystość wójt p. M. Eckert. P. Kasprzyk przeprowadził wzorową lekcję dla przedpoborowych. Burzą oklasków ustawicznie przerywano lekcję, gdy tylko zabrzmiały więcej gorące słowa lub gdy rozległa się piosenka za naprędce skomponowanymi słowami bojowymi do melodii. Oby wszędzie tak ofiarnie pracowano i tak wielkimi ideami przepajano naszą młodzież, jak słusznie zaznaczył p. starosta Wilczek, dziękując serdecznie nauczycielstwu, które licznie przybyło z całej gminy, za pracę i przedstawicielom armii, jak i młodzieży, przysposabiającej się do służby wojskowej.

Po obiedzie żołnierskim zostały otwarte gminne zawody sportowe. Badania młodzieży, startującej do różnych konkurencyj, przeprowadziła bezinteresownie p. dr. Konieczna. Przebieg zawodów wykazał sprawność uczestników zawodów.

SĘPOLNO KR. (k) Subskrypcja P. O. P. przyniosła w powiecie sępoleńskim 157.070 zł. Dzieci szkoły powszechnej złożyły pieniądze na obligację, 2 bony i 7,61 zł na F. O. N., nauczycielstwo rejonu dało 1440 zł.

— Bractwo Kurkowe urządziło strzelanie o łańcuch 3 Maja. Przy silnej konkurencji zdobył go p. Bukolt. W Więcborku został królem majowym p. Naftyński.

— Na zebraniu K. S. M. m. wygłosił kwadrans ewangeliczny ks. Żurek. Wygłoszono 2 referaty. Na koniec żegnano druha Weinerta, odchodzącego do wojska.

— Godną odpowiedz na prowokacje niemieckie dało społeczeństwo w Kamieniu w dniu 3 maja, składając na dar narodowy podczas kwesty ulicznej 125,05 zł na cele T. C. L.

NOWEMIASTO. (jl) 14 bm. wybuchł pożar w obrębie tartaku p. Br. Jentkiewicza w Nowemmieście. Ogień powstał w szopie materiałów tartacznych i wkrótce ogarnął całą szopę. Pastwą płomieni padła większa ilość materiału oraz urządzenie. Dalszemu rozprzestrzenianiu się ognia zdołała zapobiec och. straż pożarna.

— W Skarlinie przy Nowemmieście u rolnika Sochackiego do piwnicy nasiąkniętej wodą wszedł 2-letni jego synek Feliks i utopił się. Władze dokonały oględzin zwłok i prowadzą dochodzenia.

— Prezes Kat. Stow. Robotników w Nowemmieście obchodził ze swą małżonką Barbarą z Rajkowskich srebrne gody pożycia małżeńskiego.

BRODNICA.

Wyciąć! Zachować!

Rozkład jazdy pociągów od dnia 15 maja.

Odjazd pociągów z Brodnicy w kierunku:

do Grudziądza. 0,29, 1,14 KP, 3,23 KP, 3,27 K, 5,20 R, 7,45, 15,10, 18,51 P, 20,28
do Działdowa: 1,47, 2,40, 3,21 KP, 4,31 KP, 6,00 R, 7,49, 16,16, 18,55 P, 21,30
do Nowegomiasta: 8,00, 16,25, 21,38
do Bydgoszczy: 4,10, 15,07
do Rypina: 3,50, 15,06.

Przyjazd pociągów do Brodnicy:

z Grudziądza: 1,39, 2,35, 3,16 KP, 4,26 KP, 7,38, 11,56 R, 16,11, 18,50 P, 21,26
z Działdowa: 0,22, 1,10 KP, 2,57 K, 3,19 KP, 7,31, 11,10 R, 15,01, 18,46 P, 20,25
z Nowegomiasta: 7,41, 14,53, 20,12
z Bydgoszczy: 7,40, 19,53
z Rypina: 7,25, 18,15.

Objaśnienia: KP oznacza kąpielowy pospieszny, K — kąpielowy, P — pospieszny, R — tylko w dni robocze.

PRUSZCZ. (w) Nauczycielstwo rejonu konferencyjnego Pruszcz złożyło na FON 220 zł i zadeklarowało pożyczkę obrony przeciwlotniczej na 1720 zł. Dzieci szkoły powszechnej Pruszcz złożyły na P. O. P. 100 zł.

— W wyniku wyborów do rady gminnej weszli pp.: Aleksander Sadowski z Pruszcza, Jan Obryk i Stanisław Stachowicz z Łowina, Alojzy Porożyński i Jan Partyka z Gołuszyc, Antoni Czajkowski z Bagniewka, Jan Niebojewski z Luszkówka, Franciszek Majka z Zbrachlina, Jan Świec z Kozielca, Jan Andrzejewski z Grabówka, Jan Żmudziński z Niewieścina i Bronisław Cichowski z Zawady.

CHEŁMNO. (lm) Kino Apollo: do niedzieli włącznie „Miłość w dżungli".

— Dnia 14 bm. odbyło się w Chełmnie w lokalu p. Gołębiewskiego nadzwyczajne walne zebranie cechu kowalskiego, które zagaił st. cechu p. Wł. Klein z Unisławia. Następnie omówiono sprawy fachowe, podatkowe i cechowe, przy czym żalono się na nieuczciwe metody postępowania niektórych czynników w powiecie, które przyjmują oferty na wykonanie prac kowalskich i ślusarskich, dając pracę niefachowcom. Po wyjaśnieniu przepisów nowego statutu przez p. Puzowskiego, postanowiono zadeklarować poważniejszą sumę na FON. Dotąd już zadeklarowano z dobrowolnych składek 82 zł.

— W dniu 14 bm. staraniem koła Polskiego Zw. Zachodniego w Chełmnie odprawione zostało w kościele farnym nabożeństwo żałobne za spokój duszy śp. ks. dr. B. Domańskiego w obecności przedstawicieli władz, delegacyj ze sztandarami i społeczeństwa. O godz. 12,30 w sali Hotelu Centralnego odbyło się manifestacyjne zebranie obywatelstwa z Chełmna i powiatu, poświęcone stosunkom polsko-niemieckim. Zebranie zagaił prezes koła P. Z. Z. p. inż. Pajączkowski. W dłuższym referacie p. Ludwiczak ze Świecia przedstawił szczegółowo stosunki polsko-niemieckie. Po przemówieniu uchwalono rezolucję, domagającą się m. in. równych praw dla Polaków w Niemczech. Na zakończenie przemówił prezes obwodu P. Z. Z. p. Szyjkowski, podkreślając nasze stanowisko wobec zagadnień mniejszościowych

LIDZBARK. (jl) Samochód osobowy, kierowany przez właśc. p. Pawła Delisa, lekarza wet. z Lidzbarka, najechał na p. Juliana Krenca, właśc. młyna z Konojad. Wskutek najechania Krenc poniósł śmierć **na miejscu.**

CHEŁMŻA. Dnia 21 bm. na zakończenie sezonu bokserskiego Sokół chełmżyński sprowadza drużynę bokserską toruńskiego Gryfu. Zawody te zapowiadają się bardzo ciekawie ze względu na start mistrza Polski oraz reprezentanta Lelewskiego. W dalszych wagach ujrzymy Krzemińskiego, mistrza Pomorza oraz kilkakrotnego reprezentanta Polski, który w obecnym sezonie pokonał mistrza Polski Koziołka. Zawody powyższe odbędą się w Chełmży w willi Nowej o godz. 19.

GRUDZIĄDZ

Przedstawicielstwo „Dziennika Bydgoskiego" mieści się przy ul. Toruńskiej 22, tel. 1294. Biuro czynne od godz. 8—18.

T. C. L. Biblioteka i Czytelnia (ul. Legionów 28) otwarta od godz. 11—12 i 17—19 (w soboty tylko do godz. 18).

Pogotowie pożarnicze tel. 11-11.

Nocny dyżur pełnią: apteka „Pod Koroną", Wybickiego 39, tel. 1437 i apteka „Pod Gwiazdą", Chełmińska 26, tel. 1259.

REPERTUAR KIN:

Apollo: „Pola Elizyjskie".
Gryf: „Słowiczek".
Orzeł: „Ekspres na szlaku Indian" i „Chiński brylant".

— **Kalendarzyk teatralny.** Czwartek 18 bm. godz. 20: „Skowronek", operetka Lehara w wykonaniu zespołu teatru „8,15" w Warszawie z gościnnym występem świetnej śpiewaczki Lucyny Szczepańskiej w roli tytułowej. Przedsprzedaż biletów w składzie cygar p. Wawrzyniaka, tel. 19-76.

— **Sprzykrzyło mu się życie.** Alfons Raszejewski, ślusarz, zam. przy ul. Młyńskiej 51, skoczył 14 bm. w pobliżu ul. Brackiej do Wisły w zamiarze samobójczym. Wypadek zauważył pomocnik barki Norbert Stremlau, który tonącemu pospieszył z pomocą, wydobywając go z wody. Desperata przewieziono do szpitala miejskiego.

— **Nieostrożny szofer.** Zam. w Gdyni szofer Antoni Dawidowski, przejeżdżając przez Grudziądz, najechał na słup przewodów elektrycznych i złamał go.

— **Badanie lekarskie kandydatów do szkół podoficerów piechoty dla małoletnich** z miasta i powiatu grudziądzkiego odbędzie się 22 bm. o godz. 8 w komendzie obwodowej P. W. przy ul. Prowiantowej.

— **Kat. Stow. Robotników, oddział w Grudziądzu** urządza z okazji obchodu rocznicy encyklik „Rerum Novarum" i „Quadragesimo Anno" 21 bm. o godz. 18 w sali teatru miejskiego uroczystą akademię. Po akademii pochód na Rynek, gdzie nastąpi przemarsz przed J. E. ks. biskupem.

— **Oddział Związku b. Ochotników Armii Polskiej powstał w Radzynie.** 12 bm. odbyło się w pobliskim Radzynie zebranie organizacyjne oddziału b. ochotników armii polskiej, które z polecenia zarządu gł. zagaił prezes oddziału grudziądzkiego p. Śliwa. Na przewodniczącego zebrania poproszono p. Piwowarskiego, a do pióra p. Zamorowskiego. Po wysłuchaniu referatu, wygłoszonego przez prezesa p. Śliwę i przedyskutowaniu głównych punktów statutu, uchwalono jednogłośnie założenie oddziału i wybrano zarząd w następującym składzie: prezes p. Piwowarski, zast. p. Szynkowski, sekretarz p. Zamorowski, zast. Majewski, skarbnik p. Mniezuchowski, zast. p. Sitniewski. Po wyborze komisji rewizyjnej, nowowybrany prezes wygłosił patriotyczne przemówienie, a delegaci oddziału grudziądzkiego złożyli nowemu kołu serdeczne życzenia pomyślnego rozwoju.

— **Nie zostawiać garderoby na balkonach.** Zam. przy ul. Marsz. Focha 6 M. Bejga zgłosił kradzieży futra męskiego i spódniczki ogólnej wartości 400 zł. Kradzieży dokonano z balkonu I piętra, w czasie nieobecności domowników.

Delegaci Pom. Związku Uczestników Strajku Szkolnego w Grudziądzu.

Grudziądz. Dnia 14 bm. odbył się w Grudziądzu zjazd delegatów Pom. Zw. Uczestników Strajku Szkolnego z lat 1906/07. Obrady, poprzedzone nabożeństwem w kościele oo. Jezuitów, zagaił w sali „Królewskiego Dworu" prezes p. Mazur. Życzenia pomyślnych obrad złożyli pp. starosta mgr Grodyński, prezydent Włodek, płk. dypl. Świtalski, ks. dr Pastwa, insp. szkolny Frankowski i in. Z kolei nastąpiło odczytanie depesz hołdowniczych, jakie uczestnicy zjazdu wysłali do Pana Prezydenta Rzeczypospolitej, marsz. Śmigłego-Rydza, ks. biskupa dr. Okoniewskiego, wojewody pomorskiego min. Raczkiewicza, gen. Karaszewicz-Tokarzewskiego i kuratora okr. szkolnego pom. Ryniewicza.

Na marszałka obrad poproszono p. mjr. Łukowicza z Poznania, po czym nastąpiły obszerne sprawozdania zarządu, wydziału weryfikacyjnego, komisji historycznej i komisji rewizyjneej. Po udzieleniu absolutorium oraz uzupełniającym wyborze delegatów do komitetu naczelnego, uchwalono przystąpienie do Związku Niepodległościowców z siedzibą w Toruniu. Po przerwie obiadowej komitet naczelny obradował nad sprawami wewnętrzno-organizacyjnymi.

Kronika GDYŃSKA

Gdynia, dnia 17 maja 1939 r.

Redakcja i administracja mieści się: Skwer Kościuszki 24, (nad cukiernią Fangrata), tel. 14-60.

Nocny dyżur pełnią apteki:

Pod Gryfem, Starowiejska, tel. 51-23.
Świętojańska, naprzeciw komisariatu.
Bałtycka, ul. Śląska 42.
Magistra Grodzkiego, Morska 155.
Nadmorska w Orłowie, ul. Orłowska.

—«:»—

REPERTUAR KIN:

Bajka: „Zwycięska walka" i „W kryjówce Dawsona".
Gwiazda: „U kresu drogi".
Lido: „Ukochany".
Lily-Chylonia: „Pani minister tańczy".
Morskie Oko: „Wyspa rozbitków".
Miraż-Orłowo: „Druga młodość".
Polonia: „Szczęśliwie się skończyło".
Zorza-Grabówek: „Rena".

— **Wycieczka oficerów węgierskich** z król. węgierskiej akademii wojskowej przybywa 17 bm. na trzy dni do Gdyni.

— **Kurs czesania** Z inicjatywy st. cechu Fryzjerów i Perukarzy, p. A. Kamińskiego odbył się 60-godzinny kurs dokształcający czesania damskiego, w którym wzięło udział 30 osób. Na uroczystości zamknięcia kursu prezes Rataj wręczył kursistom zaświadczenie, a trzem najpierwszym nagrody.

— **Znów przejechanie.** Na pracownika stoczni gdyńskiej Jana Tomczyka najechał w Chylonii motocykl, prowadzony przez L. Bukackiego z Gdyni (plac Kaszubski 1), powodując złamania nogi. Tomczyka odwieziono do szpitala.

— **Stanisław Szpinalski,** znany pianista polski powrócił na „Batorym" do Gdyni. W dniu otwarcia polskiego pawilonu na wystawie występował on w polskim koncercie reprezentacyjnym w Carnegie Hall. W końcu roku Szpinalski ma udać się na nową serię koncertów do Ameryki.

— **Słowik polski Lucyna Szczepańska jako „Skowronek".** Przed występami sławnej primadonny. Najświetniejszą ze śpiewaczek polskich Lucyna Szczepańska, po ukończeniu występów w stolicy w roli tyt. pięknej operetki Lehara „Skowronek" udaje się w tournée po całej Polsce z tą nową, pełną uroku kreacją, popisowo-śpiewaczo i aktorsko i w Gdyni w reprezentacyjnym kinoteatrze „Polonia" wystąpi w piątek 19 i w sobotę 20 bm. o godz. 21. Wraz z ulubienicą wszystkich wystąpią: najpopularniejszy z polskich „asów" operetki, mistrz. Józef Redo, Feliks Szczepański, art. op. warsz. oraz wybitne siły teatru „8,15" w Warszawie: Julia Kraszewska, Nina Czarska, Al. Olędzki i Stan. Zięciakiewicz. Słynna para baletowa Kołpikówna-Papliński zachwyci szeregiem produkcji tanecznych. Bilety od zł 1,50—6,00 są już do nabycia w Owocarni Polskiej, św. Jańska 53, tel. 22-95.

— **Klub żeglarski „Gryf"** LMK otwiera 18 bm. oficjalnie nowy sezon żeglarski. W dniu tym o godz. 17 nastąpi na przystani własnej klubu przy basenie jachtowym uroczyste podniesienie bandery. Z tą chwilą rozpocznie się programowe szkolenie praktyczne tak w żegludze pzybrzeżnej jak i w podróżach dalekomorskich dla członków, a szczególnie dla tych, którzy przeszli przeszkolenie teoretyczne w okresie zimowym.

— **Witamy prasę!** Po raz pierwszy Gdynia gościć będzie przedstawicieli prasy z całej Polski, którzy zjeżdżają 18 bm. na walny zjazd delegatów Związku Dziennikarzy R. P. w liczbie kilkudziesięciu osób. Gorącym pragnieniem dziennikarzy wybrzeża jest, by zjazd ten jeszcze silniej — o ile to jest możliwe — zespolił wszystkie bez wyjątku pisma polskie dokoła tych wszystkich zagadnień naszej rzeczywistej rzeczywistości, którym na imię: **polskie morze.**

— **Jednogłośnie.** Pracownicy MTK uchwalili na ostatnim zebraniu jednogłośnie przekazać bony i obligacje P. O. P. na dozbrojenie armii z zastrzeżeniem, że ofiara ich obrócona zostanie na dozbrojenie miejscowego garnizonu. Jest to już czwarta ofiara na dozbrojenie armii, złożona przez pracowników MTK zrzeszonych w Pracy Polskiej w ostatnim roku.

— **Drobne kupiectwo Gdyni,** zrzeszone przy Korporacji Kupieckiej, odbyło walne zebranie, które dokonało wyborów. Przewodniczącym Koła został wybrany p. Stefan Kurzydłowski, zast. Edmund Jędryczkowski, ławnikami pp. Getta, Makowski, Stępień i Sypniewski.

— **Pasażerowie „Batorego".** Na „Batorym" powróciła po kilkomiesięcznym pobycie w Stanach Zjednoczonych znana malarka hr. Romerowa. Podczas pobytu w Waszyngtonie wykonała szereg portretów wybitnych osobistości w stolicy Stanów. Podczas podróży w salonach statku urządzona była wystawa dzieł malarki. Powróciła również część grupy dziennikarzy polskich, którzy towarzyszyli ministrowi Romanowi podczas uroczystości związanych z otwarciem polskiego pawilonu. Podczas pięciodniowego pobytu w Nowym Jorku dziennikarze byli serdecznie podejmowani przez miejscową Polonię, w Kopenhadze zaś wysiadł nowomianowany poseł meksykański w Danii, p. Nerwo z małżonką.

„Szalone wrażenie"

wywarła w Ameryce mowa min. Becka.

Gdynia. Na pokładzie m/s Batorego przybyła 16 bm. **pierwsza w tym roku wycieczka Polaków amerykańskich,** zorganizowana przez stowarzyszenie **„Synów Polski"** pod przewodnictwem pp. **Kolskiego i Cieciucha,** którzy udzielili nam szeregu interesujących szczegółów o obecnych nastrojach w Ameryce.

P. Cieciuch prowadzący godzinę polską na jedną z nowojorskich stacyj radiowych przeprowadził również **transmisję mowy ministra Becka** na radiostacje amerykańskie. Oświadczył on, że **„mowa ministra Becka wywarła szalone wrażenie w Ameryce a zwłaszcza ustęp, że Polska nie zna pojęcia o pokoju za wszelką cenę".** Mowa ta uspokoiła nastroje amerykańskie rozhuśtane żądną sensacyj prasą tamtejszą, która niejednokrotnie opisywała sytuację w Europie tak, jak gdyby się tu już lały potoki krwi.

O pawilonie polskim mówią nam pp. Ciecuch i Kolski z wielkim uznaniem. Jest naprawdę pierwszorzędny i robi doskonałe wrażenie. Pawilon nasz znajduje się naprzeciw włoskiego. Opodal stoi **żałobny pawilon czechosłowacki.** Pusty, niewykończony, z flagą opuszczoną do pół masztu **wywiera przejmujące wrażenie.** Wymowa jego milczenia jest bardzo potężna. Wychodźtwo czeskie i słowackie prowadzi bardzo żywą akcję pod dowództwem **Benesza i Masaryka** oraz działaczy znanych nam w Polsce jak poseł **Sławik, Hledko** i inni, którzy pracują nad utworzeniem Legionów Czeskich.

Spotkanie „Batorego"

z samolotem Gdynia — Kopenhaga.

Dnia 16 bm. powrócił z Nowego Jorku m/s „Batory", przywożąc m. in. trzy nowe płatowce komunikacyjne: dwa „Lockheed 14" dla Polskich Linii Lotniczych i jeden „Lockheed 10" dla jugosłowiańskich linii lotniczych. W połowie drogi na Atlantyku odbyła się na „Batorym" wzruszająca ceremonia chrztu. Kapelan okrętowy ochrzcił syna mec. Talmonta z Warszawy, który wraz z małżonką powracał z Ameryki. Rodzicami chrzestnymi byli pani J. Gezell z Portland, Oregon, oraz kapitan Borkowski.

Gdy statek w poniedziałek podchodził do Kopenhagi, ukazał się w powietrzu polski płatowiec komunikacyjny, który w tym dniu odbył pierwszy lot na nowootwartej linii Warszawa — Kopenhaga. „Batory" wymienił z liniowcem powietrznym salut powitalny.

— **Tanie wycieczki do Anglii.** Angielska organizacji młodzieżowa tzw. International Friendship Centre **„Chantry"** urządza w roku bieżącym dwutygodniowe tanie pobyty w Anglii dla młodzieży i dorosłych. Siedzibą organizacji, gdzie podejmowani będą cudzoziemcy, jest miasto **Ipswich,** na południowo-wschodnim wybrzeżu Anglii. „Chantry" oddaje wycieczkom **piękny pałac, położony w rozległym parku. W program** 2-tygodnowego pobytu wchodzą **wycieczki** do kąpielisk morskich, miast **uniwersyteckich** (Cambridge), **zwiedzanie zakładów** przemysłowych etc. O **wycieczkach** tych podamy bliższe szczegóły **osobno.**

— **Red. Kisielewski** wygłosi w środę, o godz. 20 w sali Szkoły Morskiej, w ramach Tygodnia Białego Krzyża, odczyt pt. „Ziemia gromadzi prochy".

— **Trucizna na szczury.** Ofiarą strasznej pomyłki padła Irena Sójka (ul. Wileńska 5), która zamiast cukru użyła arszeniku służącego jako trucizna na szczury. W ciężkim stanie odwieziono ją do **szpitala.**

Sprawa teatru objazdowego

tematem obrad u p. wojewody pomorskiego.

Toruń. Dnia 11 bm. odbyła się w Toruniu u woj. pom. Wł. Raczkiewicza konferencja, poświęcona sprawie zorganizowania teatru objazdowego dla całego terenu województwa pomorskiego.

W obradach wzięli udział pp. wicewojewoda Z. Szczepański, starosta Krajowy Łącki, delegat Ministerstwa WR i OP radca Rusinek, nacz. Cichalewski, prezydent miasta L. Raszeja, dyr. Teatru Bracki, delegat Komisariatu Rządu Gdyni Michalski, prezydent m. Bydgoszczy L. Barciszewski, dyr. Teatru w Bydgoszczy Rodziewicz, prezydent m. Grudziądza Włodek i Konserw. mgr. Chyczewski. **Stwierdzono potrzebę posiadania specjalnego teatru objazdowego o dobrym poziomie artystycznym, któryby działał na całym terenie Pomorza, uwzględniając w pierwszym rzędzie mniejsze miasta i ośrodki kulturalne.**

Teatr Ziemi Pomorskiej w Toruniu mógłby stanowić oparcie dla teatru objazdowego. W dalszym ciągu czynione będą wysiłki w kierunku powołania do życia zespołu teatralnego dla należytego obsłużenia całego terenu Pomorza.

Rozkład Jazdy Kolejowej

ważny od 15 maja 1939 r.

Dworzec Toruń-Główny odjazd

Warszawa	Łódź Kal.	Aleksandrów-Ciechocinek	Bydgoszcz-Gdynia	Bydgoszcz	Inowrocław-Poznań
0,45	3,45	7,45	2,45	6,33	7,00 tylko do Inowroc.
6,34	a) 18,40	13,50	a) 6,33	8,47	7,25
10,52	Prowadzą bezpośrednie wagony do Warszawy	17,30	12,12	14,47	10,35
11,37		20,10	**12,34**	a) 15,32	14,15 bezpośr. do Poznania oraz z Inowrocławia połączenie na pośp.
15,28		22,20	16,35	17,50	
19,02		poza tym wszystkie pociągi kier. Warszawa i Łódź	**18,43**	20,53	19,05 w Inowr. przes.
	a) bezpośr. do Lwowa		a) z Bydg. poc. pośp.	23,27	22,15 z Inowr. pośp.
				a) tylko w dni rob.	

Dworzec Toruń-Główny przyjazd

Warszawa	Łódź	Ciechocinek-Aleksandrów	Gdynia-Bydgoszcz	Bydgoszcz	Poznań-Inowrocław
6,02	2,36	7,29	3,37	0,34	7,39 do Inowr. pośp.
a) 8,40	a) 12,05	10,25	10,46	6,31	10,41
12,30		15,01	**11,33**	a) 7,34	14,38 tylko z Inowroc.
16,22	a)	21,13	18,33	15,21	15,52
18,39	Bezpośredni Lwów-Łódź-Toruń	23,21	**18,58**	16,31	18,33 w Inowr. przes.
20,47			a) 23,19	21,15	22,16
a) z Kutna			a) do Bydgoszczy poc. pośp.	23,19	
				a) w dni rob.	

Toruń - Miasto

odjazd: Grudziądz	odjazd: Jabłonowo	odjazd: Sierpc-Warszawa	przyjazd: Grudziądz	przyjazd: Jabłonowo	przyjazd: Warszawa-Sierpc
6,12	5,37	a) 3,35	7,12	7,05	a) 0,06
8,56	9,58	b) 8,26	10,23	9,38	b) 7,24
a) 13,50	14,19	14,06	15,14	13,34	c) 18,24
15,36	b) 15,44	Bezpośredni	18,29	17,14	Bezpośredni
19,08	19,30	a) Nas.-Warszawa b) Płock-Kutno	21,57	a) 18,16	a) Warszawa-Nasielsk b) Kutno-Płock c) Płock-Sierpc
22,56	b) w dni rob. do Kowalewa			22,05	
a) do Chełmży w dni robocze				a) w dni rob. z Kowalewa	

Toruń - Mokre

odjazd: Unisław	odjazd: Czarnowo	przyjazd: Unisław	przyjazd: Czarnowo
3,45	13,58	7,14	7,48
a) 14.14		19,56	
a) bezpośr. do Chełmna			

Kronika TORUŃSKA

Toruń, dnia 17 maja 1939 r.

Nocny dyżur pełnią apteki:

Centralna — śródmieście
Św. Anny — Bydgoskie Przedmieście.
Pod Łabędziem — na Mokrem.
Nadwiślańska — Jakubskie Przedm.
Św. Barbary — Chełmińskie Przedm.

Dyżur lekarski Ubezpieczalni Społecznej
środa: dr Jasiński — ul. Grudziądzka 37, tel 26-60 (dyżur od godz. 20 do 8).

—«:»—

Pogotowie straży pożarnej tel. 12-44.

—«:»—

Pogotowie ratunkowe tel. 19-91.

—«:»—

Przedstawicielstwo „Dziennika Bydgoskiego", ul. Mos' wa 17. tel. 14-46.

REPERTUAR KIN:

Aria: „Dla kobiety".
As: „Bitwa nad Marną".
Mars: „Drapieżne maleństwo".
Świt: „Więzienie bez krat".

— **Z Teatru Ziemi Pomorskiej. Lucyna Szczepańska, jako „Skowronek".** Najświetniejsza z śpiewaczek polskich — Lucyna Szczepańska — po ukończeniu występów w stolicy w roli tytułowej, pięknej operetki Lehara pt. „Skowronek" — udała się w objazd po całej Polsce z tą nową, pełną uroku kreacją popisowo—śpiewaczą i aktorską. Wraz z ulubienicą wszystkich, wystąpią p. Józef Redo, Feliks Szczepański, Julia Kraszewska, Nina Czerska, Aleksander Olędzki i Stanisław Zięciakiewicz. Słynna para baletowa Kołpikówna—Papliński zachwyci szeregiem produkcji tanecznych. „Skowronek" wystawiony zostanie w Toruniu w niedzielę, dnia 21 bm. o godz. 16 i 20. Bilety do nabycia w drogerii p. Szadego — Rynek Staromiejski 33.

— **Wycieczka ornitologiczna.** Dnia 18 bm. sekcja ornitologiczna przy pom. oddziale Ligi Ochrony Przyrody urządza wycieczkę na Kępę Bazarową. Zbiórka o g. 5 rano przy dworcu miejskim. Wycieczkę poprowadzi p. prof. Kowalski.

— **Korzystajmy z kortów tenisowych w Ogrodach Jordanowskich.** Miejski Ośrodek Wychowania Fizycznego podaje do wiadomości, że od dnia 15 bm. można korzystać z kortów tenisowych w Ogródkach Jordanowskich na następujących warunkach. Normalna opłata wynosi 40 gr, młodzież szkolna w godzinach przedpołudniowych korzystać może bezpłatnie, w godzinach popołudniowych za opłatą 20 gr.

Za spokój duszy śp. ks. dr. Domańskiego.

16 bm. z inicjatywy Tow. Pomocy Polonii Zagranicznej i PZZ odprawione zostało w kościele NMP nabożeństwo żałobne za spokój duszy śp. ks. dr. Bolesława Domańskiego. Na mszę św. przybyli przedstawiciele władz z p. woj. pom. Raczkiewiczem, prezydentem Raszeją i kuratorem dr. Ryniewiczem na czele. Uroczystą mszę św. celebrował ks. kan. Kozłowski w otoczeniu ks. Frelichowskiego i Lehmanna. Pienia wykonał chór „Dzwon" pod bat. prof. Moczyńskiego, a orkiestra miejscowego pułku piechoty pod dyr. kapelm. Ptaszyńskiego odegrała szereg utworów religijnych.

Skazanie bezczelnego Niemiaszka.

Toruń, 17. 5. W połowie marca br. na terenie Fabryki Wodomierzy i Gazomierzy przy ul. Bydgoskiej, gdzie pracuje 200 robotników, zaszedł wypadek prowokacyj niemieckich. Mianowicie zatrudniony tam Niemiec, Brunon Krause, zam. przy ul. Podmurnej 58, wyraził się do obecnych:

„Niemcy muszą swoje granice rozszerzyć, i tak jak się im należała Kłajpeda i Czechy, tak się im należy Pomorze i Gdańsk i to dostaną". Bezczelnego Niemca osadzono w areszcie, skąd doprowadzono go na rozprawę do sądu grodzkiego. Krause do winy się nie przyznał twierdząc, że w ten sposób się nie wyraził. Sąd tłumaczenie uznał za wykrętne i skazał oskarżonego **na 6 miesięcy aresztu i 50 zł grzywny.**

Kronika

Bydgoszcz, dnia 16 maja 1939 r.

KALENDARZYK

Dziś: Paschalisa w.
Jutro: Wniebowstąpienie Pańskie
Wschód słońca o godzinie 4.02.
Zachód słońca o godzinie 19.51.

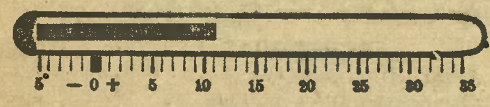
Stan pogody.

Rozpogodzenie.

Wczoraj w godzinach popołudniowych panowała w Polsce pogoda o zachmurzeniu przeważnie dużym z przelotnymi deszczami, zwłaszcza w dzielnicach środkowych i zachodnich. Dziś rano w Bydgoszczy piękna pogoda słoneczna.

Termometr wskazywał dziś rano

DYŻURY NOCNE APTEK
od 15—18 maja:
1) Apteka pod Łabędziem ul. Gdańska
2) Apteka Staromiejska, ul. Długa
3) Apteka przy Bielawach, ul. Gdańska.

Telefon Pogotowia Ratunkowego 26-15.

— **MUZEUM MIEJSKIE** przy ul. Farnej otwarte codziennie od godz. 11—16, w niedziele i święta od godz. 11—14. Obecnie w Muzeum wystawa grafiki, Tow. Artystów Grafików w Krakowie.

Muzeum Miejskie — Bielawki, ul. Pierackiego 8, otwarte codziennie od godz. 11—14. Stała wystawa darów: obrazy Leona Wyczółkowskiego i rzeźby Konstantego Laszczki

Biblioteka Nowości T.C.L. przy ul. Gdańskiej 30, I piętro wypożycza książki od godziny 11—13,30 i od 16—19.

— **Redakcja udziela** porad prawnych (bezpłatnych) codziennie w godzinach od 17—18. Zamiejscowym udzielamy porad również na drodze listownej.

Z TEATRU MIEJSKIEGO
im. K. H. Rostworowskiego

Dziś w środę 17 na afiszu lekka, wiedeńska komedia **„DO WSZYSTKIEGO"** z udziałem pp. Koronkiewiczówny, Morozowiczowej, Wańskiej, Gajdeckiego, Malatyńskiego, Rosłana i Szafrańskiego. Piękne w pomyśle i wykonaniu dekoracje pp. Przeradzkiej i Jędrzejewskiego.

Jutro w czwartek 18-go odbędą się dwa przedstawienia. Popołudniu o 16-tej arcywesoła krotochwila **„WESELE FONSIA"** po cenach groszowych, wieczorem teatr rozbrzmiewać będzie salwami śmiechu na **„DOMIE WARIATÓW"**. W kapitalnych kreacjach ujrzymy Sobotkowską, Dębicza i Tatrzańskiego.

W przygotowaniu arcywesoła amerykańska komedia Hart'a pt. **„CIESZMY SIĘ ŻYCIEM"** w reżyserii p. St. Dębicza. Obsadę stanowią pp. Barda, Bystrzyńska, Dębicz, Domańska, Drewicz, Gajdecki, Kownacka, Korowicz, Kowalczyk E., Krzywicka, Kuźmiński, Lochman, Okońska, Skirgiełło-Jacewicz, Sobotkowska, Tatrzański Michał i Winczewski St.

Premiera już w sobotę 20 bm. o godz. 20-tej.

Żyjmy liturgią.

Wniebowstąpienie Pańskie.

Uroczystość Wniebowstąpienia Pańskiego Kościół obchodzi 40-tego dnia po Wielkiejnocy, w czwartek po 5 niedzieli.

Po procesji, która wyobraża apostołów idących z Chrystusem na Górę Oliwną, kapłan klęka przed wielkim ołtarzem i trzymając krzyż, śpiewa po trzykroć słowa Pana Jezusa: „Wstępuję do Ojca mojego i Ojca waszego".

Po sumie tego dnia godła zmartwychwstałego Chrystusa zostają usunięte z ołtarza na znak, że z chwilą wniebowstąpienia Zbawiciel widzialnie przestał być obecnym na ziemi.

W święto Wniebowstąpienia Pańskiego używane są szaty liturgiczne koloru białego, oznaczającego niewinność i radość. Szaty tego koloru używnae są w dniach świąt Pana Jezusa, a także Matki Boskiej, Aniołów i tych świętych, którzy nie byli męczennikami; kolor biały wzywa nas, byśmy myśleli o niebieskiej chwale i do niej dążyli.

Potulice na ogólnopolskiej fali radiowej.

Nabożeństwo majowe z kaplicy Seminarium Zagranicznego.

Chór Braci Seminarium Zagranicznego w Potulicach przed mikrofonem radiowym.

W sobotę, dnia 13 bm. Rozgłośnia Pomorska Polskiego Radia nadała na fali ogólnopolskiej uroczyste nabożeństwo majowe z kaplicy Seminarium Zagranicznego w Potulicach. Nabożeństwo, w czasie którego kilka pieśni wykonał chór Braci Seminarium pod dyrekcją Br. Ludwika Stachowskiego, poprzedziły: muzyka dzwonów, hejnał potulicki i reportaż ks. red. Floriana Kaszubowskiego.

Udała audycja sobotnia zgromadziła przy głośnikach liczne rzesze przyjaciół Seminarium Zagranicznego w kraju i za granicą. Przeprowadzenie jej, pomimo wielkich trudności, pokonanych bardzo szczęśliwie, zawdzięczać należy w głównej mierze p. dyr. Bohdanowi Pawłowiczowi, znakomitemu autorowi książek z życia wychodźtwa polskiego oraz kierownikowi studia bydgoskiego p. red. Bernardowi Nuszkowskiemu.

Autor reportażu radiowego ks. red. Florian Kaszubowski i kierownik studia bydgoskiego p. red. Bernard Nuszkowski.

Przed wielkim zjazdem Hallerczyków.

W uroczystościach 20-lecia powrotu Armii Błękitnej z Francji do Polski wezmą udział delegacje z całej Polski.

Na uroczystości hallerowskie do Bydgoszczy przybywają delegacje placówek Związku Hallerczyków z całego kraju.

Komitet zjazdowy posiada zgłoszenia z Krakowa, Lwowa, Wilna, Katowic, Lublina, Zagłębia Dąbrowskiego, Łodzi, Warszawy, Przemyśla, Poznania i z całego Pomorza.

Przybywa też wiele wybitnych jednostek spośród wojskowych i duchownych, przedstawiciele świata naukowego i bratnich organizacyj, jak: Dowbórczyków z Warszawy, Powstańców Wielkopolskich, Zw. Weteranów Powstań Narodowych, Powstańców i Wojaków i innych.

Zgłosiła również przybycie **delegacja miasta Makowa Podhalańskiego, która wręczy generałowi Hallerowi dyplom obywatelstwa honorowego** tego miasta.

Na zjazd i uroczystości zapowiedzieli również swój przyjazd **członkowie ambasady francuskiej z Warszawy — oficerowie, towarzysze broni Hallerczyków z czasu Wielkiej Wojny** i wspólnych walk na froncie zachodnim.

„Raut Błękitny" odbędzie się w sobotę, w salach Resursy Kupieckiej. Komitet Pań Gospodyń krząta się około uświetnienia rautu, a niewątpliwie cała Bydgoszcz spotka się tego wieczoru na raucie, by spędzić wieczór w gronie błękitnych żołnierzy, by przywitać przybywającego na uroczystość Wodza Błękitnej Armii gen. Hallera.

Raut rozpocznie się o godz. 20. Jak się dowiadujemy z biura Komitetu Zjazdowego, generał Haller przybędzie do sali Resursy Kupieckiej o godzinie 21. Jesteśmy proszeni przez Komitet, aby tą drogą zapelować do wszystkich, którzy się wybierają na raut, ażeby nie ociągali się, ale jak najwcześniej znaleźli się na sali rautowej, gdyż powitanie gen. Hallera oraz część artystyczna rautu przewidziana jest na godzinę 21. Zatem zjawmy się wszyscy punktualnie, tak, ażeby już wszyscy byli na miejscu, gdy przybędzie generał ze swą świtą.

Zaproszenia na raut będą wysyłane od dzisiaj. Jeżeli ktoś z chętnych został pominięty, może zaproszenie otrzymać u prezesa St. Pałaszewskiego, ulica Ks. Markwarta 20 (tel. 35-68).

Jednocześnie zwracamy się do obywatelstwa z apelem, ażeby **w sobotę i niedzielę na przywitanie miłych gości z całej Polski zechcieli przyozdobić domy chorągwiami o barwach narodowych.**

Przywitajmy serdecznie Hallerczyków i ich Wodza w naszym grodzie tak, jak witała ich cała Polska w 1919 roku, gdy przybywali z bronią w ręku z Francji.

O kwatery dla przybywających na zjazd Hallerczyków.

W tą sobotę przybywają do Bydgoszczy delegacje Hallerczyków z różnych, a przeważnie z dalszych stron Polski. Dla nich potrzebne są kwatery noclegowe.

Nie wszyscy są w stanie zamieszkać w hotelach, gdyż są to przeważnie „wiarusi" niezamożni.

Musimy ich przyjąć gościnnie, jednakże sami Hallerczycy miejscowi nie mogą dostarczyć dostatecznej ilości kwater.

Ponawiamy prośbę do wszystkich ludzi dobrej woli oraz do naszych kolegów-niepodległościowców i kombatantów a także i do Druhów Sokołów i Sokolic o udzielenie gościny naszym kolegom.

Prosimy uprzejmie o zgłaszanie kwater osobiście lub telefonicznie u prezesa Chorągwi St. Pałaszewskiego, ul. Ks. Markwarta 20, telefon 35-68.

Potrzeba nam jeszcze około 100 kwater.

W roku 1924 umieściliśmy w prywatnych kwaterach ponad 600 delegatów, czy dzisiaj nie znajdzie się w Bydgoszczy 250 kwater?

Za Zarząd Chorągwi i Komitetu:
St. Pałaszewski, prezes.

Polski balet „Parnella" w Bydgoszczy.

I znowu w tych dniach zawita do nas Polski Balet „Parnella", który już niejednokrotnie podziwialiśmy.

Polski Balet „Parnella" reprezentuje najwyższą klasę sztuki choreograficznej i odtwarzane przez niego tematy bądź to polskie czy też obce, rozbrajają swą żywiołością i głębokim wyczuciem tematu.

Obecnie Balet wystąpi w kompletnie nowym klasycznym repertuarze na czele z „Fantazją Polską" Ignacego Paderewskiego, Etiudą Rewolucyjną Chopina, dalej „Popołudnie Fauna" Debussy, Zaproszenie do walca Webera, „Serenada", II Rapsodia" Liszta i inne.

Po raz pierwszy została zastosowaną do Baletu Muzyka Symfoniczna, reprodukowana aparaturą dźwiękową. Utwory zawarte w programie nadane będą w pełnym brzmieniu orkiestrowym, a nagrane zostały przez światowe orkiestry pod kierownictwem największych kapelmistrzów doby obecnej.

Przez połączenie symfoniczne orkiestry z baletem osiąga się pełne artystyczne wrażenie, zawarte tak w tańcu jak i w muzyce.

— **Katolickie Koło Pań** złożyło na samolot sanitarny zł 25.

Wyrok w procesie bydgoskim przeciwko 22 Niemcom.

Kary od 6 miesięcy do 3 lat więzienia.

Większości oskarżonych zawieszono wykonanie kary.

Wczoraj w drugim dniu wielkiego procesu przeciwko 22 Niemcom o usiłowane nielegalne przekroczenie granicy polsko-niemieckiej, oraz przeciwko przywódcom szajki przemytniczej przesłuchano nasamprzód resztę oskarżonych, którzy przyznali się do winy, twierdząc, że tylko dlatego, iż mieli zapewnioną pracę w Niemczech zamierzali udać się do Trzeciej Rzeszy. Przewód sądowy nie wykazał, ażeby sprawa przemytu młodych ludzi do Niemiec miała podłoże polityczne. Jako świadkowie wystąpili w procesie aspirant policji p. Zarzycki, który przedstawił manewr oddziału policji w lesie pod Ossowągórą udaremnienia zgrupowanym tam Niemcom ucieczki do Niemiec, dalej pewien wywiadowca policji śledczej. Stwierdził on, że do władz śledczych doszła swego czasu wiadomość, iż w jednym rejonie tylko przemycono 70 ludzi w wieku przedpoborowym a oskarżony Samoske podczas dochodzeń zeznał, że przemycono w krótkim okresie czasu 300 Niemców.

Na wniosek prokuratora przesłuchano także pewnego więźnia, przebywającego w więzieniu bydgoskim, który słyszał jak oskarżony Hammermeister krótko przed rozprawą zwrócił się do oskarżonego Hübnera, ażeby go nie „wsypał", ponieważ ma narzeczoną i odwdzięczy mu się za to w przyszłości i przysyłać mu będzie paczki żywnościowe do więzienia. Reszta świadków nic ciekawego do sprawy nie wniosła.

Po zamknięciu postępowania dowodowego zabrał głos prokurator Masojada, który wniósł o surowe ukaranie wszystkich oskarżonych. Następnie przemawiali adwokaci Telichowski, Filipowski i dr Sypniewski. Narada trwała bardzo długo i dopiero około godz. 9 wieczorem przewodniczący ogłosił sentencję wyroku.

Sąd skazał Hübnera i Lüdtkego na łączną karę po **3 lata więzienia i 600 zł grzywny**, Maksymiliana Hammermeistra na **półtora roku więzienia i 300 zł grzywny**. Samoskego skazano na 1 rok więzienia z zawieszeniem wykonania kary, a resztę 17 oskarżonych za usiłowane nielegalne przekroczenie granicy i przekroczenia dewizowe po pół roku aresztu i 100 zł grzywny **z zawieszeniem wykonania kary**. Oskarżonego ślusarza-mechanika **Karola Klettkego z Bydgoszczy**, którego bronił p. **mecenas dr Sypniewski**, sad z braku dostatecznych dowodów winy **uwolnił całkowicie od winy i kary**. Sąd zarządził ponadto **przepadek samochodu osobowego** Hammermeistra oraz **dwóch motocykli**, które służyły do wykonywania przestępstw. W uzasadnieniu wyroku przewodniczący trybunału p. wiceprezes dr Piziewicz stwierdził, że zdaniem sądu istniał związek w zrozumieniu przepisów prawnych trudniący się przemytem ludzi do Niemiec, a jeżeli chodzi o nasilenie przestępstwa, to należy podzielić oskarżonych na dwie grupy: tych, którzy wykorzystywali ciężkie położenie materialne starających się o pracę młodych ludzi i z chęci zysku pobierali od nich wysokie kwoty za przemycanie ich przez „zieloną granicę" i tych, którzy szli za pracą i otumanieni pewną propagandą sądzili, że lepsze znajdą warunki pracy w Niemczech, więc za wszelką cenę chcieli się tam dostać. Oczywiście, że pierwszym należało wymierzyć surowy wymiar kary, drugim natomiast, ponieważ są to ludzie ciężkiej pracy, karę łagodniejszą z zawieszeniem wykonania kary.

Dziś rano wypuszczono z więzienia większość Niemców, którzy otrzymali kary z zawieszeniem.

Zespół mandolinistów „BIS" na FON.

W czwartek 18 bm. zespół mandolinistów KPW „Bis" pod dyr. Edm. Szumańskiego i orkiestra smyczkowa pod dyr. A. Cichosza przy KPW urządzają wspólnie koncert popularny w sali p. Kowalskiego przy ul. Wrocławskiej. Występy „Bisu" zdobyły sobie powszechną popularność. Program zaś, ułożony z umiejętnością, uzupełniony popisem orkiestry smyczkowej p. Cichosza oraz solistów pp. Borowskiego na cytrze, Bukowieckiego na gitarze hawajskiej i p. E. Ziemskiego (śpiew) stanowić będzie nielada ucztę duchową dla miłośników muzyki popularnej. „Bis", orkiestra smyczkowa i soliści tym razem grać będą na FON. Początek koncertu o godz. 19-tej. Ceny miejsc 50 gr i 30 gr.

Zyski W. M. Gdańska

w 20-letnim bilansie gospodarczym Polski.

Na powyższy bardzo aktualny temat wygłosi ciekawy referat prezes Tadeusz Marchlewski na zebraniu Tow. Kupców w Bydgoszczy w piątek, 19 bm. o godz. 20 w dużej sali Resursy Kupieckiej. Zapowiedziany referat wzbudził wielkie zainteresowanie wśród szerokich sfer m. Bydgoszczy, to też należy się spodziewać, że nie tylko członkowie Tow. Kupców stawią się gremialnie, ale również wszyscy, których zagadnienie to obchodzi. Obecni na zebraniu będą przedstawiciele władz państwowych i samorządowych.

Jeszcze — żywe torpedy.

W całej Polsce już około 1000 osób zadeklarowało publicznie swą gotowość do złożenia życia ojczyźnie w charakterze żywych torped. Nie wątpimy, że zgłoszeniami tymi, pięknie świadczącymi o naszej postawie, zajmą się kompetentne czynniki.

Tymczasem notujemy, że do Redakcji naszej zgłosił się p. Adam Środa z Bydgoszczy, lat 29 i prosił o zameldowanie p. Marszałkowi Śmigłemu-Rydzowi, że gotów jest na rozkaz poświęcić się jako żywa torpeda.

Również otrzymaliśmy następujący list:

Szanowna Redakcjo! Zapisuję się w szeregi żywych torped. **W wojsku nie byłem, gdyż się nie nadawałem a chciałbym się mym życiem ojczyźnie przysłużyć i należeć do szeregów jej obrońców.**

Florian Boruch

Bydgoszcz, ul. Nakielska 40. m. 9.

W Redakcji „Dziennika Bydgoskiego" zgłosili również gotowość poświęcenia się w charakterze „żywych torped" pp.:

Szczech Anastazy z Bydgoszczy, Na Wzgórzu 5, z zawodu stolarz, ochotnik wojskowy;

Gramza Walenty z Bydgoszczy, Nowodworska 39, ślusarz — bezrobotny.

—::—

— **Odznaczenie ks. dziekana Zabłockiego.** Delegacja byłego 4 pułku strzelców wielkopolskich wręczyła ks. dziekanowi Zabłockiemu z Gniezna odznakę honorową i dyplom zasługi. Ksiądz dziekan Zabłocki, wzięty pod Zdziechową 1918 r. jako zakładnik, przebywał pewien czas w niewoli pruskiej — w Bydgoszczy.

— **Tabela urzędowa wylosowanych w dniach 5, 6 i 8 maja br. premij obligacji 3 proc. Premiowej Pożyczki Inwestycyjnej z 1935 r. emisji I do przejrzenia w redakcji naszego pisma.**

— **Podziękowanie.** Za udzielenie nam wozów do Łochowa na uroczystość „Dnia Robotnika" Kat. Tow. Rob. Polskich parafii Św. Trójcy dziękuje serdecznie p. J. Suwalskiemu i p. budowniczemu Wyczykowskiemu.

— **Szkoła Przysposobienia w gospodarstwie rodzinnym** w Bydgoszczy, ul. Konarskiego 5, tel. 15-90 przyjmuje zapisy na jednoroczny kurs gospodarstwa domowego codziennie w godz. od 10—12 oraz środy i piątki w godz. od 17—18 tylko do 20 czerwca br. (n4473

— **Gimnazjum Krawieckie Żeńskie** w Bydgoszczy, ul. Konarskiego 5, tel. 15-90 przyjmuje zapisy uczennic do klasy I codziennie w godzinach od 10—12 oraz środy i piątki od godz. 17—18 tylko do 15 czerwca br.

— **329 cudzoziemców odwiedziło Bydgoszcz w kwietniu.** Przynależność państwowa przyjezdnych jest następująca: Anglia 5, Belgia 1, Czechosłowacja 2, Dania 3, Estonia 2, Francja 6, Gdańsk 50, Holandia 1, Litwa 2, Niemcy 226, Rumunia 1, Szwajcaria 4, Szwecja 2, Stany Zjednoczone A. P. 8, Japonia 1, nieustalona 15.

— **Uczennice żeńskiego gimnazjum krawieckiego** i szkoły przysposobienia w gospodarstwie rodzinnym złożyły ku uczczeniu imienin pani dyrektorki Józefy Makowskiej 30 złotych na Fundusz Obrony Narodowej.

— **Wenta w Miedzynie.** Towarzystwo Obywateli i Miłośników przedmieścia Miedzyn, urządza jutro, w Wniebowstąpienie o godz. 15 w ogrodzie p. Fajtanowskiego przy ulicy Nakielskiej 88, wentę, z której zysk przeznaczony będzie na dokończenie budowy kościoła w Czyżkówku.

Sprostowanie.

Z powołaniem się na przepisy ustawy prasowej, proszę o zamieszczenie sprostowania przewidzianego ustawą, odnośnie artykułu „Dziennika Bydgoskiego" nr 108, str. 4, pt. „Dowody bezczelności i buty pruskiej".

1) nieprawdą jest, że p. Teodora Sturtzel lub jej córka podburzały kogokolwiek do jakichkolwiek wybryków przeciwko społeczeństwu lub Państwu, natomiast prawdą jest, że tak p. Adolf Sturtzel, jako też jego żona i córka pracują i działają jedynie w ramach legalności prywatnie wzgl. społecznie i odnoszą się z uszanowaniem należytym oraz służą radą czy pomocą nie tylko osobom ich narodowości, ale i obywatelom polskim, Polakom, solidaryzując się z państwowymi i obywatelskimi poczynaniami.

2) **nieprawdą jest, że p. Teodora Sturtzel pisała, że Wysoka leży w Niemczech, prawdą natomiast jest, że wysyłając równocześnie przy gorączkowej pracy w drogerii szereg kartek świątecznych zagranicę, przez roztargnienie w adresie do Wysokiej dopisała mylny dodatek: „Niemcy".**

3) nieprawdą jest, że p. Teodora Sturtzel kiedykolwiek przyczyniała się wzgl. ułatwiała ucieczkę przez tzw. „zieloną granicę", natomiast prawdą jest, że stale kładła nacisk na przestrzeganie obowiązujących ustaw i przepisów.

4) nieprawdą jest, że p. Teodora Sturtzel prowokowała kogokolwiek lub podrażniała uczucia polskie. Prawdą jest natomiast, że pracownik drogerii własności p. Adolfa Sturtzla p. Aleksander Marczewski przy porządkowaniu strychu według nakazu władz, stare torebki do opakowania pozostałe z czasów wielkiej wojny, zużytkował samorzutnie do opakowania (porcyj cementu, przez co dostały się one w ręce kilku nabywców. Wspomniany pracownik działał z przeoczenia, **podobizna na torebkach mogłaby jedynie drażnić wspomnienia Rosjan wzgl. żydów** — pierwszych wskutek klęski militarnej, drugich wskutek przedmiertnej publicystyki, sama sprawa miała całkiem błahe i przypadkowe podłoże.

5) nieprawdą jest, by rodzina p. Sturtzla nie zasługiwała na dostatek, spokój i poszanowanie godności człowieka — czym jak wspomina „Dziennik", cieszy się, natomiast co najmniej zbędne jest i nie na miejscu wzywanie rodziny tej, jako obywateli polskich, do emigracji.

Teodora Sturtzel
Adolf Sturtzel.

Bydgoskie Koleje Powiatowe.

Rozkład jazdy ważny od 15 maja 1939 r.

Odjazd poc. z Bydgoszczy w niedz. i święta do:

Koronowa 8.10, 11.05, 14.00, 17.00, 20.10, 22.00, 23.35.
Wierzchucina 10.25, 22.00.

Odjazd z Koronowa do Bydgoszczy: 6.25, 7.50, 10.30, 14.10, 18.20, 20.20, 22.10.

W dni powszednie do:

Koronowa 8.10, 11.05, 12.30*†, 14.00, 17.00, 20.10,
Wierzchucina 11.45*, 15.30**, 19.35*.
Wąwelna 13.30*, 19.35*.

Odjazd z Koronowa do Bydgoszczy: 5.50*†, 6.25, 7.50, 10.30, 14.10, 18.20.

Objaśnienie znaków: * Pociągi kursują w środy i soboty. *† Pociągi kursują w soboty. ** Pociągi kursują w poniedziałki, wtorki, czwartki i piątki. (n4471

Widowisko batalistyczne na stadionie

w święto pułkowe pułku „murowanego".

W Zielone Święta — 28 i 29 bm. — „murowany" pułk piechoty w Bydgoszczy obchodzi w rocznicę bitwy pod Pleszownicą swoje święto pułkowe — w tym roku szczególnie uroczyście, jako, że przypada 20-lecie istnienia pułku.

Program święta przedstawia się imponująco:

Dnia 28 maja br.

godz. 14,00 **przyjęcie z orkiestrą na dworcu młodzieży szkolnej pow. wyrzyskiego**, po czym odmarsz do obozu w lesie obok koszar;

godz. 15—18 igrzyska sportowe na stadionie sportowym pułku;

godz. 19,15 zaciągnięcie warty przed pomnik poległych i składanie wieńców;

godz. 20,20—20,30 bieg sztafetowy z pochodniami;

godz. 20,30 **zbiórka pułku na stadionie miejskim, gdzie wystawione zostanie widowisko batalistyczne na tle historii pułku oraz odbędzie się apel poległych.**

Dnia 29 maja br.

godz. 10,00 msza polowa przed kościołem garnizonowym;

godz. 10,45 **uroczyste wręczenie odznaki pułkowej i darów na FON;**

godz. 11,30 **defilada na Placu Wolności;**

godz. 12,15 wpisywanie do księgi pamiątkowej i zwiedzanie kuchni pułkowej;

godz. 13,00 **obiad żołnierski na dziedzińcu koszarowym — w czasie obiadu wręczenie upominku przez gminy pow. wyrzyskiego, opiekujące się pododdziałami pułku;**

godz. 16,00 zabawa leśna dla żołnierzy pułku w lesie poza koszarami;

godz. 18,00 zakończenie obozu dzieci, opuszczenie flagi i odmarsz z orkiestrą na dworzec.

Szczególnie **apeluje się do wszystkich oficerów dawnych i rezerwy pułku, aby w święcie wzięli gremialny udział, stawiając się w mundurach.**

Dziś w środę rewelacyjna premiera

Cyrku Staniewskich w Bydgoszczy.

Znany z poprzednich swoich występów największy w Polsce reprezentacyjny Cyrk Staniewskich, przyjechał własnym pociągiem do Bydgoszczy i rozbił swoje olbrzymie namioty przy ul. Król Jadwigi.

Po wielkich sukcesach w Warszawie, Łodzi, Toruniu, Grudziądzu, a ostatnio w Gdyni, Cyrk Staniewskich zaprezentuje na dzisiejszej premierze program, który olśni wszystkich. Zobaczymy więc światowe atrakcje, dotąd w Bydgoszczy niewidziane. I tak na czele rewelacyjnego programu, tresowane foki-lwy morskie, egzotyczny zespół 14 Liazeed, duet hiszpański Alamar i Carmen w popisowym numerze na drucie, wspaniała tresura koni arabskich i wyższa szkoła jazdy, fenomenalna tresura piesków, atrakcja napowietrzna Sils, najlepsi komicy świata na rowerach Arnol Delfini, ulubieńcy publiczności znani satyrycy Din Don w nowym przebojowym repertuarze, atrakcja Londynu fenomenalna para Bary Baker oraz kilkanaście innych atrakcyj.

Inowacją jest wprowadzenie specjalnie niskich cen, tak, że innych ulg dyrekcja cyrku stosować nie będzie. Cyrk pozostaje w Bydgoszczy nieodwołalnie tylko 5 dni. Przy cyrku czynny jest wielki bogato zaopatrzony zwierzyniec, do którego wstęp kosztuje tylko 25 groszy.

Przypominamy, że premiera odbędzie się dziś w środę o godz. 8,30 wiecz., zaś jutro w czwartek odbędą się 2 przedstawienia o godz. 4,30 po poł. i 8,30 wiecz. Przez cały czas pobytu cyrk grać będzie 2 razy dziennie.

Harcerstwo czuwa nad Wisłą!

Ubiegłej niedzieli, przy pięknej jak dla żeglarzy pogodzie, skromnie i nieoficjalnie, harcerstwo wodne otworzyło swój sezon żeglarski. Na intencję sezonu uroczystą mszę św. odprawił ks. prof. Hanelt, w tonącej w kwiatach i bogato oświetlonej kaplicy św. Floriana. Harcerstwo śpiewało pieśni maryjne. Po nabożeństwie udali się goście na motorówkę, której bezinteresownie użyczył p. Wagner, a która wraz z załogami zabrała na hol łodzie i kajaki odremontowane i świeżo pomalowane do Łęgnowa. Brda ożyła, głos trębaczy zgromadził masę ludzi na mostach i brzegach Brdy. W Łęgnowie udali się wszyscy pod mało znany mieszkańcom Bydgoszczy krzyż, który błogosławi naszej odrodzonej Ojczyźnie. U stóp krzyża przemówił do zebranych ks. prof. Hanelt.

Po odśpiewaniu hymnu „Boże coś Polskę", przy odegraniu fanfar, nastąpiło na przystani podniesienie bandery, pod którą płynie dziś harcerstwo wodne na wodach całej Polski i morzach całego świata. Następnie odbyło się poświęcenie kajaków, wykonanych pracą i kosztem harcerzy. Po oficjalnych uroczystościach nastąpiły regaty. Goście przy skromnej herbacie na tarasie „Yachtu Klubu Bydgoskiego", zachwycali się przepięknym widokiem łodzi i kajaków sunących po wodzie. Przy śpiewie i przymusowej kąpieli niejednych członków „Siódemki" wrócono do Bydgoszczy.

Otwarcie sezonu przeprowadziła 16 Żeglarska Drużyna Harcerzy z udziałem Wodnej Drużyny „Siódemki", oraz zastępu żeglarskiego popularnej „Czwórki" KPH. „16" reprezentował p. dyr Krogulski, komendanta hufca zastępował p. Majka, a „Yacht-Klub Bydgoski" p. Talkowski.

Stan wody w Wiśle z dnia 16. V. 1939 r.
Kraków — 2.63, (2.83), Zawichost + 2.05, (1.57), Warszawa + 1.48, (1.32), Płock + 0.99, (0.95), Toruń + 1,21, (1.03), Fordon + 1.28, (1.06), Chełmno + 1.12 (0.86), Grudziądz + 1.34, (1.00), Korzeniowo + 1.48, (1.10), Piekło + 0.66, (0.23), Tczew + 0.72, (0.22), Einlage + 2.12, (2.06), Schiewenhorst + 2.30, (2.28).
(Liczby w nawiasach przedstawiają stan wody z dnia poprzedniego).

BYDGOSKA GIEŁDA
ZBOZOWO-TOWAROWA

Notowano za 100 kg. z dnia 16. V. 1939 r.

Zboża
Pszenica 21,25—21,50. Żyto 15,60—15,85. Jęczmień browarowy 00,00—00,00, jęczmień 673—678 g/l 18,75—19,00. jęcz. 644—650 g/l 18,25—18,50. Owies 16,50—17,00.

Przetwory młynarskie.
Mąka pszenna wyciągowa 0—30% wł. w. 41,50—42,50, mąka pszenna gat. 0—35% wł. w 40,50—41,50, mąka pszenna gatunek I 0—50% wł. worek 37,50—38,50, mąka pszenna gatunek I A 0—65% wł. worek 35,00—36,00, mąka pszenna gatunek II 35—65% wł worek 30,50—31,50, mąka pszenna gat. II 50—60% wł. w. 00,00—00,00, mąka pszenna gatunek I A 50—65% wł. w. 00,00—00,00 mąka pszenna gatunek II 60—65% wł. w. 00,00—00,00. mąka pszenna gat. III 65—70% wł. w. 00,00—00,00 mąka pszenna razowa 0—95% wł. w. 28,50—29,50. mąka pszenna śrutowa eksportowa (2,5% pop). 00,00—00,00. mąka żytnia wyciągowa gat. 0—30% wł. w. 00,00—00,00. mąka żytnia gat. I A 0—55% wł. w. 25,50—26,00 mąka żytnia razowa 0—95% 21,00—21,50. mąka żytnia śrutowa eksport (2,5% popiołu), 00,00—00,00 mąka żytnia 70% eksport. (dla W. M. Gdańska). 24,50—25,00; Otręby pszenne miałkie stand. 13,75—14,25. Otręby pszen. średnie 13,50—14,00 Otręby pszenn. grube 14,25—14,75; Otręby żytnie z przemiału stand. 13,00—13,25 Otręby jęcz. 13,25—13,75; Kasza jęczm. krai. wł. w. 31,00—32,00, kasza jęczmienna pęczak wł. w. 32,00—33,00, kasza jęczmienna perłowa wł. w. 42,50—43,00

Strączkowe, oleiste, koniczyny nasiona i in.
Groch polny 25,00—27,00 Groch Wiktoria 33,00—37,00 Groch zielony (Folger) 25,00—27,00, Wyka jara 23,50—24,50 Peluszka 24,50—25,50 Łubin żółty 12,50—13,00 Łubin niebieski 11,25—11,75. Seradela 21,00—23,00, Rzepak jary b. w. 47,00—48,00, Rzepak ozimy bez worka 52,00—53,00. Rzepik ozimy bez worka 46,00—47,00, Siemię lniane 61,00—63,00 Mak niebieski 00,00—00,00, Gorczyca 53,00—57,00, Koniczyna czerw. bez kan. o czyst. 97% 120,00—130,00 Koniczyna surowa bez ogr. kanianki 70,00—80,00, Koniczyna biała bez kan. o czyst 97% 300,00—325,00, Koniczyna biała surowa 215,00—265,00. Koniczyna szwedzka 180,00—200,00, Koniczyna żółta odłuszczona 65,00—75,00, Przelot 90,00—100,00 Rajgras angielski 150,00—160,00. Tymotka czyszczona 40,00—45,00.

Artykuły pastewne i inne.
Makuch lniany 25,50—26,00, makuch rzepakowy 14,00—14,50. makuch słonecznikowy 40/42% 00,00—00,00, śrut soja 00,00—00,00, ziemniaki pom. 0,00—0,00, ziemniaki nadnoteckie 00,00—00,00, ziemniaki fabryczne kg. % 00,00—00,00, ziemniaki jadalne 5,00—5,25, płatki ziemniaczane 00,00—00,00 wytłoki buraczane suszone 0,00—0,00, słoma żytnia luzem 3,00—3,50; słoma żytnia prasowana 3,50—4,00, siano nadnoteckie luzem 7,25—7,75, siano nadnoteckie prasowane 8,00—8,50.

Urzędowe sprawozdanie targowe Komisji Notowania Cen.

Poznań, dnia 16. V. 1939 roku.

Spędzono: wołów 45, buhajów 115, krów 400. jałowic 79, bydła 639, świń 2012, cieląt 769, owiec 226. Razem 4285 zwierząt.

(Ceny loco Targowica Poznań łącznie z kosztami handlowymi).

Płacono za 100 kg. żywej wagi

Bydło:	
Woły:	
Pełnomięsiste wytuczone nieoprzęgane	60—66
Mięsiste tuczone młodsze do lat 3	52—54
Mięsiste tuczone starsze	40—44
Miernie odżywione	34—38
Buchaje:	
Wytuczone pełnomięsiste	60—66
Tuczone mięsiste	48—52
Nietuczone, dobrze odżywione starsze	40—46
Miernie odżywione	34—38
Krowy:	
Wytuczone pełnomięsiste	60—68
Tuczone mięsiste	46—54
Nietuczone, dobrze odżywione	40—42
Miernie odżywione	22—30
Jałowice:	
Wytuczone pełnomięsiste	60—66
Tuczone mięsiste	52—54
Nietuczone, dobrze odżywione	40—44
Miernie odżywione	34—38
Młodzież:	
Dobrze odżywione	40—44
Miernie odżywione	32—38
Cielęta:	
Najprzedniej. cielęta wytuczone	80—90
Tuczone cielęta	70—76
Dobrze odżywione	58—68
Miernie odżywione	44—56
Owce:	
Wyt. pełnom. jagn. i młodsze skopy	62—68
Tuczone starsze skopy i maciorki	54—60
Dobrze odżywione	40—52
Świnie (Tuczniki):	
a) pełnomięsne od 120 do 150 kg. żywej wagi	106—108
b) pełnomięsne od 100 do 120 kg. żywej wagi	102—104
c) pełnomięsiste od 80 do 100 kg. żywej wagi	96—100
d) mięsiste świnie ponad 80 kg.	90—96
e) maciory i późne kastraty	94—104
f) świnie słoninowe	—

Przebieg targu: normalny.

Notowania papierów wartościowych.
Akcje Banku Polskiego 110 zł. Pożyczka inwestycyjna I emisji 79 zł, II emisji — 80 zł.

Premiówka dolarowa 39,35 zł. Pożyczka wewnętrzna 60,50 zł. Konwersyjna 65 zł.

SPORT

Ślubowanie polskiej kadry olimpijskiej.

Warszawa. We wtorek odbyła się w Resursie Obywatelskiej w Warszawie uroczystość złożenia ślubowania przez polską kadrę olimpijską.

Ślubowanie złożyli następujący zawodnicy:

Lekkoatleci: Gierutto Witold, Trojanowski Edward, Staniszewski Jan, Morończyk Antoni, Noji Józef, Kusociński Janusz, Flakowiczówna Wanda, Kwaśniewska-Trytko Maria, Marynowski.

Piłkarze: Szczepaniak Władysław (Polonia), Nytz Erwin (Polonia).

Wioślarze: Verey Roger (AZS Kraków), Ustupski Jerzy.

Szermierze: Dobrowolski Władysław, Segda Władysław, Suski Marian, Nawrocki Jan, Szempliński Kazimierz, Zapaśnik Bronisław, Paszek Karol.

Bokserzy: Sobkowiak Edmund, Kowalski Zbigniew, Woźniakiewicz Stanisław. Kolczyński Antoni, Czortek Antoni.

Strzelcy: Paprocki Karol, Piątkowski Zenon, Wachowicz Bolesław, dr Jurek Marian, Paźdej Władysław, Egermeier Wacław, Nowicki Bolesław, Rutecki Edmund. Jabłoński Jan.

Kolarze: Napierała Bolesław, Michalak Eugeniusz, Starzyński Wacław, Wiśniewski Zygmunt.

Hokeiści: Tarłowski Kazimierz, Przedpełski Czesław, Zapotoczny Franciszek, Swicarz Edward, Werner Ryszard.

Łyżwiarze: Kalbarczyk Janusz.

Kraków. Ślubowanie złożyli: **strzelec** mgr Zbigniew Doktor, **hokeiści:** Wołkowski, Michalik i Marchewczyk, oraz **piłkarze:** Piątek, Młynarek, Gruenberg, Artur i Woźniak.

Łódź. Ślubowanie złożyło ośmiu olimpijczyków: Jadwiga Wajs-Grentkiewiczowa, Słomczewska, Gałecki, Marcinkowski, Kantor, Banas, Król i Pisarski.

Zawodnicy do biegu „Dziennika Bydgoskiego“
stawią się na Stadionie Miejskim w czwartek dnia 18 bm. o godzinie 10.

PIERWSZE MELDUNKI O POLSKICH SZYBOWCACH.

Lwów. Nadeszły do Lwowa meldunki o lądowaniu szybowców, które wystartowały z lotniska lwowskiego w ramach międzynarodowych zawodów szybowcowych do drugiej próby lotu docelowego do Brodów, z punktowaną wysokością. Z siedmiu aparatów tylko dwa polskie, typu PWS 101, pilotowane przez pp. Plenkiewicza i Górę, dotarły do lotniska w Brodach (woj. tarnopolskie). Z pozostałych szybowców jeden węgierski minął Brody i wylądował w Dubnie na Wołyniu. Reszta wylądowała na trasie Lwów — Brody.

POMORZE—ŁÓDŹ. INTERESUJĄCE SPOTKANIE AUTOMOBILISTÓW.

W najbliższą niedzielę, 21 maja br. odbędzie się samochodowa impreza towarzysko-sportowa, w której **rywalizować będą o nagrody Pomorskiego Automobilklub z Łódzkim Automobilklubem.** Program jest następujący:

Indywidualne starty, zawodników członków P. A. i Ł. K. A. z ich miejsc postoju.

Godz. 10,15—11,15. Przyjazd zawodników do mety we Włocławku i wykonanie próby rozruszania silnika, zrywu i hamowania.

Godz. 13,45. Wspólny obiad koleżeński w kasynie Włocławskiego klubu wioślarskiego.

Godz. 15,30. Start do imprezy na trasie Włocławek—Ciechocinek. Po przybyciu do mety w Ciechocinku — wspólny podwieczorek i dancing w kawiarni „Europa“.

Powrót indywidualny.

Impreza nie stawia kierowcom nadmiernych wymagań, toteż **automobiliści pomorscy powinni stanąć jak najliczniej w obronie barw Pomorza.**

LOSOWANIE INDYWIDUALNYCH MISTRZOSTW TENISOWYCH POLSKI.

We wtorek odbyło się w Warszawie losowanie mistrzostw indywidualnych Polski w tenisie, które się odbędą w dniach 24—29 bm. w Poznaniu. Do mistrzostw zgłoszonych jest 23 zawodników.

Przy losowaniu mistrzostw rozstawiono szereg najlepszych zawodników: Ignacego Tłoczyńskiego, Hebdę, Baworowskiego i Spychałę.

ZAWODY KONNE W TORUNIU.

Toruń. W czwartym dniu zawodów konnych w biegu młodych koni, pierwsze miejsce zajął rtm. Bilwim na Eskimosie, przed kpt. Burniewiczem na Fordonie. W konkursie szybkości w pierwszej serii nagrodę zdobył por. Neuman na Zacnym, kpt. Pierzchała na Dukacie i kpt. Mikulski na Baszy. W drugiej serii kolejność miejsc była następująca: 1) por. Korbel na Zamoroce, 2) mjr Eysmont na Ingerami, 3) kpt. Piechocki na Teleku. Najlepszy czas 1:49,2 osiągnął por. Korbel.

Pomorska Kadra Olimpijska
ZŁOŻYŁA UROCZYSTE PRZYRZECZENIE TRENINGOWE.

We wtorek, 16 bm. odbyło się w Toruniu, w pięknie udekorowanej hali Okr. Ośr. W. F., przy blasku płonących zniczów, uroczyste ślubowanie członków kadry olimpijskiej okręgu pomorskiego przy udziale przedstawicieli władz i urzędów oraz klubów. Bydgoski Ośrodek Wioślarski reprezentował oficjalnie p. Zygmunt Malicki z Bydgoszczy.

Przy dźwiękach marsza, odegranego przez orkiestrę toruńskiego pułku piechoty, rekordzista Polski, lekkoatleta Grzegorz Dunecki z KPW Pomorzanin wprowadził do hali członków kadry olimpijskiej.

Tuż za nim kroczył bokserski mistrz Polski wagi półśredniej Paweł Lelewski z WKS Gryf, niosąc flagę narodową, dalej Książkiewiczówna z KPW Pomorzanin, Gawrońska, Sokół Grudziądz, czwórka wioślarska **z KPW Bydgoszcz** w składzie: Dondajewski, Parzysz, Chodziński i Czarkowski, znany pływak z WKS Grudziądz Marchlewski, dalej Błaszkiewicz z Chełmżyńskiego Tow. Wiośl. oraz dwójka kajakowców z Klubu Kajakowego Toruń: Witt i Jaworski.

Zawodnicy stanęli na specjalnie ustawionym podwyższeniu, po czym zawodnik Dunecki złożył p. płk. Mazurkiewiczowi, kierownikowi Okr. Urz. W. F. i P. W., raport, stwierdzający gotowość członków kadry olimpijskiej do złożenia przysięgi.

Następnie zawodnicy wysłuchali przemówienia płk. Glabisza, transmitowanego przez radio, po czym powtórzyli wspólnie rotę przysięgi olimpijskiej i odśpiewali hymn narodowy.

Wśród niemilknących oklasków zebranej publiczności przy dźwiękach marsza, zawodnicy opuścili halę.

WKS GRYF — KS POLONIA.

Dnia 18 bm. (Wniebowstąpienie Pańskie) o godz. 17 odbędą się na Stadionie Miejskim ciekawe zawody piłkarskie o mistrzostwo Pomorza, pomiędzy wielokrotnym i obecnym mistrzem okręgu pomorskiego — WKS Gryfem z Torunia a miejscowym KS Polonia. Polonia po ostatniej przykrej porażce będzie się starała godnie przeciwstawić mistrzowi i zarazem udowodni, że porażka w Gdyni była zupełnie przypadkowa. Polonia wystąpi, jak zwykle, w swym odmłodzonym składzie. Przedmecz powyższych drużyn odbędzie się o godz. 15.

JUBILEUSZOWY TURNIEJ PIŁKARSKI.

W dniach 28 i 29 maja (Zielone Świątki) obchodzi klub sportowy „Brda“ 15-lecie swego istnienia. Już teraz możemy zdradzić sympatykom piłkarstwa częściowo program zawodów, które odbędą się na Stadionie Miejskim im. Marsz. Piłsudskiego. Będzie to dotąd niewidziany w Bydgoszczy program piłkarski (turniej) trzech miast i to: Gdyni, Tczewa i Bydgoszczy. Już pierwszy dzień świąt przyniesie atrakcję w postaci spotkania WKS Flota z Gdyni z KS KPW Unia z Tczewa, która należy do ekstraklasy piłkarstwa pomorskiego i już niejednokrotnie odnosiła sukcesy tak z drużynami miejscowymi jak i zagranicznymi. W drugim spotkaniu zobaczymy wracającą do dawnej świetności bardzo ambitną bydgoską Polonię przeciw jubilatom, którzy niewątpliwie po trzyletniej „praktyce walk“ o wejście do ekstraklasy pomorskiej godnie się zaprezentują.

Na fali Radiowej

Warszawa, **czwartek,** dnia 18 maja.

7,15: Pieśń „Najświętsza Panno“. **7,20:** Koncert poranny. **8,00:** Dziennik poranny. **8,15:** Koncert orkiestry wojskowej. **9,00** Transmisja nabożeństwa z kościoła św. Krzyża w Warszawie. **12,03:** Poranek symfoniczny. **13,00:** Szkic literacki. **13,15:** Muzyka obiadowa. **14,45:** Rozmowa technika z młodzieżą. **15,00:** Audycja dla wsi. **16,30:** Palestrina: Missa Papa Marcelli. **16,55:** Powszechny teatr wyobraźni. **17,20:** Wieczorek przy mikrofonie. **19,45:** Płyty. **20,25:** Audycje informacyjne. **21,00:** „Bajka o sześciu synach zegarmistrza“. **21,40:** Muzyka taneczna. **22,58:** Komunikat szybowcowy. **23,00:** Ostatnie wiadomości dziennika wieczornego. **23,05:** Koncert.

ROZGŁOŚNIA POMORSKA.

Po nabożeństwie ok. godz. **10,30:** Płyty. **13,00: Bieg „Dziennika Bydgoskiego“ - transmisja ze Stadionu Miejskiego w Bydgoszczy.** **15,00:** Śpiewa chór żołnierski. **15,20:** Płyty. **15,20:** Recital śpiewaczy. **20,05:** Płyty. **20,15:** Wiadomości sportowe z Pomorza.

ROZGŁOŚNIA POZNAŃSKA.

10,30: Program na dzisiaj. **10,35:** Płyty. **15,00:** Płyty. **19,45:** Płyty. **20,20:** Wiadomości sportowe lokalne.

ZAGRANICA.

Oslo. 19,15: Koncert. **Tuluza. 19,45:** Marsze. **Brno. 20,00:** Koncert radioorkiestry. **Wieża Eiffla. 20,30:** Muzyka sceniczna. **Bruksela franc. 21,00:** Koncert orkiestrowy. **Tuluza. 21,30:** Muzyka rozrywkowa. **Kowno. 22,00:** Muzyka taneczna. **Tuluza. 22,45:** Muzyka lekka. **Budapeszt. 23,00:** Koncert muzyki lekkiej. **Praga. 23,00:** Muzyka taneczna.

Warszawa, **piątek,** dnia 19 maja.

PROGRAM OGÓLNOPOLSKI.

6,30: Pieśń „Kiedy ranne wstają zorze“. **6,35:** Gimnastyka. **6,50:** Płyty. **7,00:** Dziennik poranny. **7,15:** Płyty. **8,00:** Audycja dla szkół. **11,00:** Audycja dla szkół. **11,25:** Płyty. **11,30:** Audycja dla poborowych. **11,57:** Sygnał czasu i hejnał z Krakowa. **12,03:** Audycja południowa. **15,00:** „Na szerokim świecie“. **15,20:** Poradnik sportowy. **15,30:** Muzyka obiadowa. **16,00:** Dziennik południowy. **16,08:** Wiadomości gospodarcze. **16,20:** Rozmowa z chorymi **16,35:** Utwory klarnetowe. **16,55:** „Echa mocy i chwały“. **17,10:** Ludowe pieśni bułgarskie. **17,45:** Skrzynka techniczna. **18,00:** Płyty. **18,30:** Komedia Aleksandra Fredry „Dyliżans“. **19,15:** Koncert rozrywkowy. **19,45:** Odczyt wojskowy. **20,00:** Audycja dla wsi. **20,15:** Dalszy ciąg koncertu rozrywkowego. **20,35:** Audycje informacyjne. **21,00:** Chór Polskiego Radia. **21,15:** Ludwik von Beethoven: Serenada. **21,40:** Książka i wiedza. **21,55:** Reportaże z baletów. **22,55:** Przegląd prasy. **22,58:** Komunikat szybowcowy. **23,00:** Ostatnie wiadomości dziennika wieczornego. **23,05:** Wiadomości z Polski w języku francuskim.

ROZGŁOŚNIA POZNAŃSKA.

8,10: Program na dzisiaj. **8,15:** Płyty. **8,55:** Pogawędka dla kobiet. **11,25:** Muzyka **14,00:** Przegląd giełdowy. **14,10:** Płyty. **14,55:** Wiadomości bieżące. **17,45:** Rozmaitości. **18,00:** Utwory fortepianowe. **18,15:** Wielkopolska dawniej i dziś. **18,25:** Wiadomości sportowe lokalne. **20,00:** Skrzynka rolnicza.

ROZGŁOŚNIA POMORSKA.

6,57: Pieśń „Witaj Gwiazdo Morza“. **10,00:** Płyty. **10,55:** Program na jutro. **11,25:** Płyty. **13,00:** Płyty. **17,45:** Płyty. **18,15:** Płyty. **18,25:** Wiadomości sportowe z Pomorza. **20,00:** Rozmowa z radiosłuchaczami. **22,55:** Aktualności.

ZAGRANICA.

Droitwich. 19,00: Muzyka rozrywkowa. **Sztokholm. 19,50:** Koncert kwintetu. **Kowno. 20,10:** Koncert muzyki symfonicznej. **Lille. 20,30:** Koncert wieczorny. **Bratisława. 21,15:** Koncert popularny. **Hilversum II 21,40:** Melodie operetkowe. **Monte Ceneri. 22,00:** Muzyka taneczna. **Florencja. 22,30:** Muzyka taneczna (do 24,00). **Radio Paris. 23,00:** Koncert nocny. **Kopenhaga. 24,00:** Muzyka taneczna.

Kobieta, która nie widziała.

(Spotkanie w pociągu).

Nudzę się śmiertelnie, bo nudna jest ta cisza dokoła mnie w przedziale, nudne to smętne światło nade mną i nudne to miarowe stukanie kół pociągu.

— Eh... już znowu jakaś stacyjka i znowu to czekanie...

W tym uchylają się drzwi do mego przedziału bardzo ostrożnie i bardzo delikatnie, jakby je otwierała jakaś ręka dziecięca. Do wagonu wchodzi kobieta... niewidoma z jakąś paczką pod ręką.

— Dobry wieczór!

— Dobry wieczór!

Ogarnia mnie zzrazu uczucie nie tyle litości ile zdziwienia, że kobieta niewidoma podróżuje — sama bez przewodnika podróżuże, że bez niczyjej pomocy odnajduje najwygodniejsze miejsce w przedziale i swoją paczkę układa zręcznie i swobodnie w siatce nad głową.

Czyżbym się był omylił? Czy te oczy lekko przymknięte naprawdę nie widzą? Nie śmiem się pytać, bo nie wiem, jak się odzywać do osoby niewidomej. — W tym widzę lekki uśmiech na twarzy mojej towarzyszki podróży i ruch jej prawej ręki, jakby czegoś szukała na ławce.

— Przepraszam pana — czy zajęłam czyjeś miejsce?

— Nie — byłem sam w przedziale... hm... czy wolno się dowiedzieć dokąd pani jedzie?

— Wracam z kilkudniowych wakacji i jadę do Schroniska dla Niewidomych w Bydgoszczy, gdzie stale mieszkam.

— I pani tak sama podróżuje — bez prowadnika?

— Cóż pan w tym widzi dziwnego? Przecie na stację mnie odprawadzili i w Bydgoszczy po mnie przyjdą.

Zastanawia mnie odpowiedź tej kobiety. To prawda, przecie i ludzi widzących odprowadzają i przychodzą po nich na dworzec — tak, ale to zupełnie co innego...

Niewidoma sięga po paczkę, którą złożyła w siatce. Pomagam jej przy tym i ze zdumieniem widzę, jak z schludnego opakowania wyłania się gruby foliant — książka, którą sobie niewidoma rozkłada na kolanach i... czyta. Palce wskazujące obu rąk przesuwają się szybko po wypukłych kropkach, uszeregowanych jakimś tajemniczym porządkiem, zatrzymują się, jakby się wahały, czy też nad czymś zastanawiały — biegną dalej i czytają wiersz po wierszu, stronicę po stronicy. Na twarzy kobiety, lekko pochylonej nad książką, widać skupienie i uduchowienie, doskonale harmonizujące z zastygłym wyrazem oczu.

Mam na ustach cały szereg pytań — bo chciałbym wiedzieć... i jakby odgadując moje myśli, przerywa kobieta czytanie, odkłada książkę, uśmiecha się i mówi:

— Dziwi się pan, że palcami czytać można, że mamy swoje własne pismo i książki i chciałby pan wiedzieć tytuł tej książki. Czy zgadłam?

— Istotnie.

— Widzi pan — czytać dotykaniem nauczyć się może każdy niewidomy zwłaszcza w młodszych latach życia — bo tak to już Pan Bóg w Swojej dobroci urządził, że gdy człowiek utracił jeden ze swych zmysłów wydoskonalają się prawem rekompensaty smak, powonienie a przede wszystkim słuch i dotyk. Z konieczności ćwiczy ociemniały pamięć, uwagę i spostrzegawczość zwłaszcza słuchową i węchową.

— Rozumiem panią: niewidomy chciałby do pewnego stopnia być niezależnym od pomocy ludzi widzących.

— Nie chcę, żeby mnie pan źle zrozumiał: gdyby niewidomi nie potrzebowali pomocy widzących, ślepota nie byłaby dla nich nieszczęściem. Uczucie zależności czyni z człowieka niewidomego większego kalekę, aniżeli ślepota sama.

Ale nie chcę być niesprawiedliwą: ludzi dobrych i uczynnych jest wielu — ale ludzi, których my i którzy nas rozumieją — mało.

— Chciała mi pani powiedzieć o książce, którą czytała.

— O widzi pan! ta książka jest właśnie dowodem naszej okrutnej zależności, ale i zarazem świadectwem dobroci ludzkiej. Zobaczy pan w bibliotece Schroniska kilkaset takich foliantów najrozmaitszych autorów. Znajdzie pan tam książki Mickiewicza, Słowackiego. Kraszewskiego, Sienkiewicza, Kossak-Szczuckiej, Zapolskiej, Rodziewiczówny, Morcinka itd. Czytałam przed chwilą „Urodę życia" Żeromskiego.

— Mówiła pani, że książka dla niewidomych jest dowodem dobroci ludzkiej. Dlaczego?

— Dlatego, że przepisanie choćby jednej takiej książki wymaga dużo czasu i niemało poświęcenia ze strony tych pań, które dla nas przepisują.

— Czy dużo pań przepisuje dla Schroniska?

— **Jest kilka pań w Bydgoszczy, kilka w Toruniu i na prowincji — a najwięcej pań przepisuje w Poznaniu.**

Podziwiamy mrówczą pilność tych naszych dobrodziejek, którym zawdzięczamy takie powieści jak „Inżynier Szeruda", „Soból i Panna", „Galeria moich bliźnich". „Popioły", „Chata Wuja Toma", „Lato leśnych ludzi" i wiele innych.

Proszę mi wierzyć, że książka jest dla nas niewidomych czymś więcej niż rozrywką tylko: książka nas zbliża do świata widzących, książka daje nam wiedzę, ale też często ukojenie i zapomnienie w ciężkich chwilach, których przecie i w naszym życiu nie braknie.

— **Rozumiem... i te panie, to prawdziwe dobrodziejki z czynu a nie z tytułu tylko.**

— Tak, to są „nasze" panie. — Oto i Bydgoszcz.

Do przedziału wchodzi jakaś milutko uśmiechnięta panienka, wita się wesoło i serdecznie z panną Ewą — oto i imię mojej towarzyszki — padają krótkie słowa pożegnania, przedział zapełnia się pasażerami... Wtulony w kąt i zapatrzony przed siebie widzę wciąż jeszcze te oczy zastygłe, ten smutny uśmiech i te palce czytające, a w uszach dźwięczy pytanie kobiety niewidomej: A cóż pan w tym widzi dziwnego?

B. Konwiński.

Piękny obraz za złotówkę ofiarowaną na FON.

Plastycy bydgoscy wykazali ogromną ofiarność, składając samorzutnie na FON kilkadziesiąt obrazów, rzeźb, grafiki, ceramiki artystycznej. Aby te ofiary zamienić na gotówkę i móc ją przekazać wojsku, Rada Artystyczno-Kulturalna urządziła loterię artystyczną, której **rozlosowanie odbędzie się już w piątek, 19 bm., o godz. 20 w auli gimnazjum im. Kopernika** — na wieczorze RAK. Wstęp na wieczór, na którym profesor Marian Turwid będzie mówił na temat: „Plastycy w anegdocie", **wolny** — za okazaniem biletu loteryjnego.

Bilet kosztuje 1 złoty, a co trzeci niemal los wygrywa.

Losy są już do nabycia w Księgarni N. Gieryna przy Placu Teatralnym i w firmie Jankowski, przy ul. Gdańskiej (obok „Pod Orłem"), gdzie również urządzono wystawy części ofiarowanych dzieł sztuki. Losy są rozchwytywane, toteż należy się pośpieszyć z kupnem.

Komendant garnizonu kwituje:

W czasie od 4—8 maja złożyli na moje ręce z przeznaczeniem na Fundusz Obrony Narodowej:

Pracownicy fabryki czekolady „Roma" w Bydgoszczy dowód na wpłacone w Banku Polskim w Bydgoszczy 320 zł.

Fabryka obuwia „Juno" (właśc. Walter Pankratz) dwudniowe zarobki wszystkich pracowników oraz właściciela fabryki, razem 700 zł.

Młodzież i zarząd Koła Rodzicielskiego przy gimn. im. Marszałka Piłsudskiego w Bydgoszczy dowody na złożone w KKO m. Bydgoszczy: 2 obligacje 6% Pożyczki Narodowej na sumę 200 zł, 4 obligacje 5% Poż. Lotniczej na sumę 400 zł, 26 bonów 5% Pożyczki Lotniczej na sumę 520 zł.

Pan Zantek Stanisław, Plac Wolności 9, dowód na wpłaconą w KKO m. Bydgoszczy pożyczkę lotniczą na sumę 117 zł, oraz gotówką 3 zł.

Związek Hallerczyków — zarząd Chorągwi Pomorskiej w Bydgoszczy 50 zł.

Stanisław Pałaszewski, prezes Chorągwi Pomorskiej Związku Hallerczyków 50 zł.

Por. rez. Bronisław Zamiara 3 obligacje 6% Pożyczki Narodowej na kwotę 300 zł.

Kazimierz Kopczyński, ul. Gdańska 180 gotówką 200 zł. oraz pistolet F. N. nr 953667.

Prywatna powszechna szkoła im. św. Kazimierza w Bydgoszczy 80 zł.

Kółko Rolnicze w Jachcicach (p. Cichocki) 100 zł.

Sekcja palaczy przy Zjednoczeniu Kolejowców Polskich 54,70 zł.

Zamiast kwiatów dla inż. Józefa Sulecińskiego z okazji imienin — złożyli koledzy i pracownicy Wydziału Drogowego FPTK 31,50 zł.

Towarzystwo Czytelni Ludowych na m. Bydgoszcz 50% kwoty uzyskanej z kwesty ulicznej 357,61 zł.

Powyższe kwoty oraz obligacje Pożyczki Narodowej i Przeciwlotniczej przekazałem za pośrednictwem Banku Polskiego oddział w Bydgoszczy na Fundusz Obrony Narodowej.

Za ten obywatelski czyn wyrażam wszystkim ofiarodawcom moje podziękowanie.

KOMENDANT GARNIZONU:
Przyjałkowski, gen. bryg.

Pociąg popularny do Warszawy.

Liga Popierania Turystyki organizuje pociąg popularny do Warszawy. Odjazd z Bydgoszczy w sobotę, 20. 5. br. o godz. 23,15, przyjazd Warszawa, niedziela 21 bm. o godz. 5,28. Odjazd z Warszawy do Bydgoszczy we wtorek 23 maja o godz. 23,02, przyjazd do Bydgoszczy w środę rano 24 maja godz. 5,11. Cena karty kontrolnej kosztuje zł 11,50. Karty do nabycia w kasach biletowych w Bydgoszczy i w „Orbisie". (N 4510

Wczesne i silne grady

w województwie poznańskim i pomorskim.

Rok bieżący należeć będzie prawdopodobnie do lat o dość wielkim nasileniu burz gradowych. Mamy już do zanotowania pierwsze opady gradowe w niektórych powiatach województwa poznańskiego i pomorskiego. I tak spadły już grady w województwie pomorskim w powiatach: Chełmno, Toruń, Chojnice, Lubawa, Wąbrzeźno, Wyrzysk i Bydgoszcz, a w województwie poznańskim w powiatach: Środa, Września, Gniezno, Szamotuły i Konin. Najsilniejsze grady spadły w powiecie chełmińskim na Pomorzu oraz w powiatach: wrzesińskim i szamotulskim w województwie poznańskim.

Najwięcej ucierpiał rzepak i mak. Jednakże w niektórych miejscowościach ucierpiały również gatunki zboża, stosunkowo odporne na grad jak np. żyto. Fakt, iż silnie uszkodzone zostało żyto, świadczy o wielkim nasileniu burzy gradowej, co w obecnym stanie wegetacji jest objawem rzadkim. Poważną troską rolników są dotychczasowe zimna. Należy się bowiem liczyć z tym, iż po długotrwałym okresie zimnicy, nastąpi nagłe ocieplenie, któremu towarzyszyć będą, jak zwykle, burze i opady gradowe.

—::—

— **Pomorski Związek Pracowników Handlowych z siedzibą w Bydgoszczy.** W piątek, dnia 19 bm. o godz. 20 odbędzie się w Resursie Kupieckiej zebranie plenarne, na które się wszystkich członków zaprasza. Ważne sprawy — wycieczka do Charzykowa.

Wypadek przy pracy.

Nieszczęśliwemu wypadkowi uległ w nocy z poniedziałku na wtorek 19-letni robotnik Jan Soliński, zam. w Solcu Kujawskim, zatrudniony w Państwowej Fabryce Dykt Klejonych. S. dostał się prawą ręką w tryby maszyny, przez co ręka uległa zmiażdżeniu. Karetką Pogotowia odwieziono go do szpitala miejskiego, gdzie dokonano natychmiast operacji.

—«:»—

— **Wycieczka parostatkiem do Brdyujścia Stowarzyszenia Pań Miłosierdzia św. Wincentego a Paulo parafii na Bielawkach w Wniebowstąpienie Pańskie z przyczyn od Stowarzyszenia niezależnych nie odbędzie się.**

— **Związek Urzędników Miejskich w Bydgoszczy** organizuje na dzień 28 i 29 maja br. osobnym pociągiem **wycieczkę krajoznawczą do Gdyni.** Koszty przejazdu w obie strony wynoszą 6,— zł od osoby. Związek ma jeszcze do dyspozycji pewną ilość miejsc, przeto uprasza osoby wzgl. stowarzyszenia, które chciałby wziąć udział w wycieczce, o zgłoszenie się po bliższe dane do skarbnika Związku p. Kijka, Gazownia Miejska, telefon 26-30.

— **Nie wolno zapominać...** o wygodzie dla niemowląt i dzieci. A więc należy dbać nie tylko o dobre odżywianie, ale również i o wygodny wózek. W dziedzinie wytwórczości wózków dziecięcych znalazły zastosowanie najnowsze udogodnienia. Prosimy więc zainteresować się naszymi wózkami, które cieszą się największym uznaniem. A. Hensel, wł. W. Sierpiński i I. Kasprzak, Dworcowa 4.

— **Odczyt w Towarzystwie Przyrodników.** Zarząd bydgoskiego oddziału Polskiego Towarzystwa Przyrodników im. Kopernika zawiadamia, że w piątek, dnia 19 maja w dużej sali Państwowego Instytutu Naukowego Gospodarstwa Wiejskiego (plac Weyssenhoffa 11) o godz. 20 odbędzie się zebranie odczytowe, na którym mgr. Józef Bąkowski wygłosi odczyt ilustrowany przeźroczami na ciekawy temat: **„Historia lasów polodowcowych Pomorza".** Wstęp — dla mile widzianych gości i sympatyków Towarzystwa — bezpłatny.

Do wszystkich ślusarzy i metalowców m. Bydgoszczy.

Wszystkie odpadki metalowe zechcą panowie właściciele zakładów ślusarskich starannie gromadzić i oddać niezwłocznie na FON.

Sekretariatowi obwodu miejskiego LOPP. przy ul. Długiej 52, należy podać swój adres, a odbiorą odpadki sami.

Cech Ślusarzy w Bydgoszczy.

Jak powstają kamienie żółciowe?

Gdy żółć zostaje wydalona z wątroby leniwie, w pęcherzyku żółciowym zbierają się zbyt wielkie jej zapasy, żółć ulega gęstnieniu, gdyż zawarta w niej woda wsysa się w ścianki pęcherzyka i wskutek tego zastoju żółci tworzą się w niej osady. Osady te zbijają się w grudki, tak zwany „piasek żółciowy". Na grudkach osiadają sole, wchodzące normalnie w skład żółci, na nich powstają nowe osady. Grudki wskutek tego stale się powiększają i w ten sposób powstają z nich kamienie żółciowe. Obecność ich w ustroju powoduje wiele dolegliwości, jak np.: ból w bokach i w dołku podsercowym (gdzie schodzą się żebra) pobolewanie w wątrobie, skłonność do obstrukcji, język obłożony, gorycz i niesmak w ustach, odbijanie gazami, wzdęcie i burczenie w kiszkach, uryna ciemna i mętna, swędzenie skóry, plamy żółtawe na skórze, bóle i zawroty głowy, podenerwowanie itp.

Zaniedbanie kamicy żółciowej jest bardzo niebezpieczne i groźne dla zdrowia człowieka. Kamienie żółciowe, przebywając przez dłuższy czas w pęcherzyku, drażnią bez przerwy ścianki, wywołują zapalenia pęcherzyka, a czasem mogą prowadzić do owrzodzenia, ropienia i różnych komplikacji.

Osoby chore na kamicę żółciową nie powinny w żadnym wypadku zaniedbywać leczenia się, które polega na usuwaniu złogów żółciowych i zapobieganiu ich powstawania.

Wychodząc z zasady, że lepiej jest zapobiegać wszelkim chorobom niż leczyć się z nich, osoby mające skłonności do cierpień wątroby, powinny zwracać uwagę na działalność tego tak ważnego gruczołu i nie dopuszczać do zastoju żółci w wątrobie.

W jaki sposób to można osiagnąć, wyjaśniają szczegółowo broszury, które wysyła bezpłatnie Laboratorium Fizjol. Chemiczne „CHOLEKINAZA" H. Niemojewskiego, Warszawa, Nowy Świat 5, tel. 9.74-96 lub otrzymać je można w każdej aptece lub drogerii.

—«:»—

— **W dniu 14 bm. w rejonie 11 koła LOPP** na terenie posesji p. prezesa Franciszka Budy w lasku przy ul. Nakielskiej 72, została otwarta strzelnica o premiowe strzelanie wartościowych nagród z wiatrówek. Strzelanie trwać będzie do 18 czerwca, w którym to dniu zostaną rozdane nagrody. Strzelanie odbywa się w dni powszednie od godz. 16 a w niedziele i święta od godz. 14. Cały dochód przeznaczony na rzecz LOPP. Zarząd uprzejmie zaprasza tak członków jak również sympatyków LOPP do wzięcia udziału we wspomnianych strzelaniach.

KRONIKA TOWARZYSTW

Środa, dnia 17 maja

godz. 19. **K. S. „Polonia".** Schadzka wszystkich piłkarzy w sekretariacie. Ze względu na zawody 18 bm. z WKS Gryfem, komplet I i II drużyny konieczny.

godz. 19,30. **Kat. Stow. Pań.** Zebranie plenarne w lokalu stow., ul. Gdańska 30.

godz. 20. **Tow. Kat. Czeladzi Rzemieślniczej.** Zebranie w Domu Czeladzi, ul. Zygm. Augusta 18.

*

Kat. Koło Pań. W piątek 19 bm o godz. 19,30 I dzień kursu oplg, Gdańska 30.

Kat. Tow. Rob. Polskich parafii św. Trójcy. Zebranie miesięczne w czwartek 18 bm. zaraz po sumie w salce parafialnej.

Zw. Pań Domu urządza dla swych członkiń wycieczkę do fabryki „Pharmachemia" mgr. Paździerskiego w piątek 19 bm. Zbiórka przy „Caritas", Gdańska 30 o godz. 10,30.

Zw. Powstańców Wlkp. urządza 21 bm. o godz. 14 na stadionie miejskim strzelanie. Stawienie się obowiązkowe!

Tow. Pszczelarzy. Zebranie miesięczne dnia 21 bm. o godz. 15 w Szubinie w lokalu p. Alwina. Wyjazd z Bydgoszczy z dworca autobusowego o godz. 14.

Stronnictwo Pracy

KOŁO BIELAWY. Zebranie plenarne odbędzie się w sobotę 20 bm. o godz. 19 w lokalu p. Kocerki (Rzeźnia Miejska), ul. Jagiellońska. Referat wygłosi p. mec. Trzebiński. O liczny udział członków oraz gości prosi Zarząd.

KOŁO WILCZAK-OKOLE 20 bm. g. 20 zebranie miesięczne w sali Sokoła V. Miedza 4. Referat wygłosi red. Nowakowski.

Sprawy sokole

Okręgowy Wydział Sokolic. Dziś w środę lekcja kursu ratowniczo-sanitarnego o godz. 7,30 w sekretariacie.

Z ruchu Ch. Z. Z.

Zarząd okręgowy ChZZ. Zebranie odbędzie się w środę 17 bm. o godz. 18.30 w sekretariacie okr. ChZZ, ul. Dworcowa 5. Sprawy bardzo ważne. Obecność wszystkich członków konieczna.

Kronika telegraficzna.

Kraków, 17. 5. (PAT). W salach ratusza rozpoczęły się obrady **40-ej międzynarodowej konferencji aeronautycznej**, która w roku bież. odbywa się po raz pierwszy w Polsce. Zadaniem konferencji jest uregulowanie szeregu zagadnień meteorologicznych, radiowych i celnych, związanych z międzynarodową komunikacją lotnicza.

Siedlce, 17. 5. (PAT). Kapituła katedralna w Siedlcach dokonała wyboru, zgodnie z przepisami prawa kanonicznego, wikariusza kapitulnego, który będzie sprawował rządy nad osieroconą diecezją podlaską do czasu mianowania nowego biskupa ordynariusza. **Wybrany został J. E. ks. biskup dr Czesław Sokołowski, dotychczasowy sufragan.**

Triumf polskich tancerek

na międzynarodowym konkursie w Brukseli.

Bruksela, 17. 5. (PAT). Świeżo zakończony międzynarodowy konkurs tańca artystycznego w Brukseli ujawnił bardzo wysoki poziom wszystkich uczestniczek.

Nagrodę nadrzędną im. królowej Elżbiety 10.000 fr. przyznano kandydatce z kategorii młodocianych Tatianie Stiepanowej (emigr. ros.). W kategorii dorosłych pierwszą nagrodę rządu i 5.000 fr. zdobyła Giuliana Penzi (Włochy), **drugą Stefania Pokrzywińska (Polska), trzecią Danuta Kwapiszewska (Polska), czwartą Franciszka Mannówna (Polska).**

Srebrne medale przyznano: Irenie Rozenównie, Halinie Mancewiczównie (bydgoszczance) i Irenie Ocimkównie.

W kategorii młodocianych uzyskała pierwszą nagrodę Barbara Szupińska (emigr. ros.), trzecią — Irasema Warchałowska (Polska).

Oblali naftą i podpalili współwięźnia.

Warszawa, 17. 5. (Wiad. wł.). Do Sądu Apelacyjnego w Warszawie wpłynęły akta rzadko spotykanej w kronikach sądowych sprawy. W areszcie gminnym w Płocku miał miejsce niezwykły wypadek zemsty ze strony współwięźniów. Więźniowie Wiśniewski i Osiński oblali naftą śpiącego współwięźnia Alickiego, po czym rzucili na niego palący się papier. Więzień uległ silnemu poparzeniu. Wiśniewski i Osiński skazani zostali przez Sąd Okręgowy w Płocku po 10 miesięcy więzienia. Obecnie sprawa ich rozpoznana ma być przez Sąd Apelacyjny w Warszawie w dniu 20 bm. (r)

—::—

Wielki zjazd delegatów LMK.

W dniach 20 i 21 bm. odbędzie się w Toruniu wielki zjazd delegatów LMK z terenu całej Polski.

Dnia 15 bm. pod przewodnictwem prezesa okręgu p. Radłowskiego odbyło się w Domu Społecznym zebranie zarządu okręgu, celem omówienia programu zjazdu. Zjazd rozpocznie się dnia 20 bm. o godz. 20 w wielkiej sali „Dworu Artusa", a o godz. 15 rozpoczną się obrady w komisjach. Dnia 21 bm. na placu rewii ks. biskup dr Okoniewski odprawi nabożeństwo i wygłosi okolicznościowe kazanie. Następnie zostanie otwarta wystawa prac LMK, która mieścić się będzie w hali powystawowej. O godz. 15 toczyć się będą dalsze obrady oraz zakończenie zjazdu.

Udało się w Toruniu uzyskać 400 pomieszczeń w domach prywatnych dla przyjezdnych, przy czym wielu mieszkańców opłaty za mieszkania ofiarowało na FON.

—::—

— **Polski Biały Krzyż zaprasza na konkurs chórów żołnierskich garnizonu bydgoskiego w dniu 18 maja o godz. 17 w ogrodzie Resursy Kupieckiej. W czasie konkursu przygrywają dwie orkiestry wojskowe.**

— **Piękna inicjatywa małego Henia.** Jak wspaniałym duchem patriotycznym owiana jest nasza młodzież, świadczy zainicjowana przez 10-letniego dzielnego chłopca Henryka Sentkowskiego, syna dzierżawcy popularnej Resursy Kupieckiej p. Jana Sentkowskiego — zbiórka na FON. Mały Henio podczas przyjęcia urządzonego przez swych rodziców z okazji przystąpienia jego do pierwszej Komunii św., urządził przedstawienie kinowe z tym, że dochód pójdzie na FON. Inicjatywa chłopca tak się spodobała gościom, że nie szczędzili pieniędzy i zebrano ładną kwotę 42.50 zł, którą złożono w administracji naszego pisma.

— **Bydgoskie Towarzystwo Łowieckie zaprasza pp. myśliwych i sympatyków** na strzelanie do rzutków i rogacza, które odbędzie się jutro 18 bm. w czasie od godz. 13 do 18 na strzelnicy własnej przy leśniczówce Czyżkówko. Wstęp na strzelnicę bezpłatny. Wyznaczono 17 nagród, m. in. puchar wędrowny, futerał skórzany do dubeltówki, papierośnicę srebrna, manierkę obitą skórą, odstrzał rogacza, 500 naboi śrutowych, torbę myśliwską, krzesło myśliwskie, 5 egz. „Łowiska Pomorskie". Nagrody ufundowali pp. starosta Suski, prezydent Barciszewski, wojewódzka Rada Łowiecka, Państwowa Wytwórnia Prochu w Pionkach i 6 nagród Bydgoskie Towarzystwo Łowieckie. W razie deszczu strzelanie odbędzie się w niedzielę, dnia 21 bm.

— **Dyrekcja I Państwowego Liceum i Gimnazjum im. Marsz. J. Piłsudskiego** (dawne Gimnazjum Klasyczne) w Bydgoszczy podaje do wiadomości, że przyjmuje zgłoszenia do egzaminu wstępnego do I kl. i wyższych codziennie w sekretariacie w dni powszednie od godz. 10—12 do 15 czerwca br. Rodzice i opiekunowie, zgłaszający kandydatów do gimnazjum, wnoszą podanie z wymienieniem klasy, do której kandydat zamierza uczęszczać, oraz przedstawią: świadectwo urodzenia, świadectwo z I półrocza 1938/39, świadectwo szczepienia ospy po raz drugi (przy zgłoszeniu do kl. I), oraz świadectwo chrztu. Taksa egzaminacyjna wynosi 10 zł. Bliższych informacyj udziela dyrekcja w godzinach urzędowych.

— **Kto chce studiować na politechnice warszawskiej?** Sekretariat Politechniki ogłasza, że egzaminy konkursowe dla kandydatów na wszystkie wydziały Politechniki Warszawskiej odbywać się będą we wrześniu br. Bliższe terminy ogłoszone będą później.

Kandydaci, mający zamiar przystąpić do egzaminu, winni nadesłać do Sekretariatu Politechniki, nie później niż 3 czerwca br., zawiadomienie (bez dokumentów) o zamiarze wstąpienia na jeden z Wydziałów, z podaniem jaką szkołę średnią ukończyli oraz przed jaką Komisją poborową stają. Właściwe podania o przyjęcie do Politechniki z dokumentami przyjmowane będą w czasie od 29 sierpnia do 2 września br.

Zwraca się uwagę kandydatów, że przy poborze winni złożyć deklarację o zamiarze wstąpienia do Politechniki jesienią rb., a to w celu wyznaczenia im wcześniejszego terminu na odbycie służby pracy, przewidzianej art. 79 ustawy z dnia 8 kwietnia 1938 r. o powszechnym obowiązku służby wojskowej.

Gnieźnieńska Spółka Autobusowa

Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością

Gniezno, ul. Witkowska 9-11 Telefon 199

Ważny od 15. V. 1939 r.

Rozkład jazdy autobusami

na liniach: **Bydgoszcz — Łabiszyn — Barcin — Mogilno — Trzemeszno — Gniezno**

										km		km									
—	7^{50}	10^{00}	—	13^{00}	14^{00}	17^{00}	19^{30}	19^{30}	23^{15}	0	Bydgoszcz	89	7^{15}	7^{20}	10^{40}	—	11^{45}	15^{35}	19^{05}	—	21^{00}
—	8^{05}	10^{25}	—	13^{30}	14^{25}	17^{20}	19^{55}	19^{55}	23^{40}	11	Brzoza	78	6^{40}	6^{45}	10^{15}	—	11^{20}	15^{10}	18^{40}	—	20^{35}
—	8^{30}	10^{40}	—	13^{45}	14^{45}	17^{45}	20^{15}	20^{15}	24^{00}	23	Łabiszyn	66	6^{20}	6^{25}	9^{55}	—	11^{00}	14^{50}	18^{20}	—	20^{15}
—	8^{50}	—	—	14^{05}	—	18^{05}	20^{35}	—	24^{20}	35	Barcin	54	—	6^{00}	9^{35}	—	—	14^{30}	18^{00}	—	—
—	9^{10}	—	—	14^{25}	—	18^{25}	—	—	—	46	Mokre	43	—	—	9^{15}	—	—	14^{10}	17^{40}	—	—
—	9^{15}	—	—	14^{30}	—	18^{30}	—	—	—	49	Dąbrowa	40	—	—	9^{10}	—	—	14^{05}	17^{35}	—	—
—	9^{35}	—	—	14^{50}	—	18^{50}	—	—	—	60	Mogilno	29	—	—	8^{50}	12^{05}	—	13^{45}	17^{15}	—	—
7^{10}	10^{05}	—	12^{20}	15^{20}	—	19^{20}	—	—	—	73	Trzemeszno	16	—	—	8^{20}	11^{35}	—	13^{10}	16^{40}	20^{30}	—
7^{40}	10^{35}	—	12^{50}	15^{50}	—	19^{50}	—	—	—	89	Gniezno	0	—	—	7^{50}	11^{05}	—	12^{40}	16^{10}	20^{00}	—
		S.	13^{20}		X		P.	N.	N.				S.				X				N.

X — kursuje tylko w dni robocze z wyjątkiem wtorku. S. kursuje tylko w soboty (n4507

Rewelacyjnie niskie ceny olbrzymi wybór jak: **Gdańska 20a**

komplety — haleczki — bluzki jedwabne pończochy — skarpetki — tenisówki poleca

Antoni Susała Bydgoszcz, GDAŃSKA 20a. n4512

Ogłoszenie.

Publiczny przetarg

na dzierżawę alei owocowych

na drogach powiatu mogileńskiego odbędzie się dnia **26 maja 1939 r.** o godz. 11-tej w biurze Powiatowego Zarządu Drogowego (Starostwo pokój nr 10).

Warunki dzierżawy podane będą do wiadomości reflektantów przed rozpoczęciem licytacji.

Czynsz dzierżawny winien być bezwarunkowo uiszczony w Kasie Wydziału Powiatowego w dniu przetargu, po podpisaniu umowy dzierżawnej.

Wydział Powiatowy zastrzega sobie dowolny wybór dzierżawcy.

Mogilno, dnia 16 maja 1939 r.

Nr Drog. 16/37/39 (n-4495

Przewodniczący Wydziału Powiatowego

(—) St. Zenkteler

Starosta Powiatowy.

Podaje do publicznej wiadomości

że panna **Józefa Stróżyńska,** urzędniczka Zarządu Miejskiego zamieszkała Bydgoszcz, ul. Chłopickiego 5 m. 5 nie jest moją narzeczoną i wszelkie stosunki towarzyskie **z nią ja zerwałem,** ponieważ zostałem w błąd wprowadzony, naco mam dowody.

Ostrzegam jednocześnie że nieprawdziwe plotki rozsiewane przez Józefę Stróżyńską oraz inne osoby pod kopiujących świadomie mój autorytet i szkodzących mojej opinii bez względu na to kto kim jest, pociągnę do **odpowiedzialności sądowej.**

Bronisław Łukowski

Technik Budownictwa Architekturalnego

(f-5378) **Bydgoszcz, ul, Poznańska 29, m. 2.**

MOTOCYKLE KRAJOWE

CHRZEŚCIJAŃSKICH WYTWÓRNI

SHL — setki, wyrobu Huty Ludwików S. A Kielce

WNP — setki, Poznańskiej Wytwórni Motocykli Br. Nowaczyk, Poznań

Zuch — setki, f-my „Automatyk" Ign. Lemański i A. Weyl, Poznań

oraz zagraniczne:

Zündapp — TWN Triumph — NSU

na dogodnych warunkach spłaty poleca

JAN PATALAS Gdynia, ul. Świętojańska 89 (róg Lipowej). Telefon 34-81.

Skład bogato zaopatrzony w wszystkie modele motocykli, jak również w akcesoria i garnitury sportowe.

Nabywcy motocykli obojętnego litrażu korzystają z 20% zniżki w podatku dochodowym. (n4376

Reprezentacja

samochodów osobowych i podwozi ciężarowych sprowadzonych i pożądanych na rynku

poszukuje przedstawiciela

na Bydgoszcz i okolicę. Potrzebny kapitał i organizacja fachowa. Oferty Dziennik Bydgoski Bydgoszcz pod **„G."** (n4484

Meble

solidne kupisz najtaniej tylko w **składzie fabrycznym T. Kasprowicz, ul. Długa 32.** 9227

Komfortową kamienicę, trzypiętrową, sprzedam, przy wpłacie 35—40.000 z powodu wyjazdu. Wiadomość Kieliszek, pl. Piastowski 15. (f5417

Sprzedam stół okrągły, rower męski, bandonium. Zduny 19/3. (f5404

Okazyjnie sprzedam, „Ford" limuzynę najlepszy stan, maszynę do pisania „Erika" jak nowa, wagę uchylną „Szembera". Oferty pod „Wyjazd" filia. (f5384

Dom piętrowy, z pierwszych rąk, z ogrodem, z powodu wyjazdu natychmiast sprzedam za 11.500. Wiadomość Kieliszek, plac Piastowski 15. (f5368

Dom składem, ogrodem, 15000 Nowakowski, Kaszubska 2. (4554

Bernardyny 6 miesięczne, rasowe tanio sprzedaje Grudziądzka 29. 4565

Samochód ciężarowy Ford na chodzie, sprzedam. Garbary 17/2. (4586

Magiel elektryczną nową, samochód osobowy, wóz roboczy sprzedam tanio. Adolfa Kolwitza 25, tel. 21-73 4566

Motory 220 stały, ½, 2, 3, 4, 7 KM korzystnie. Filia „Motory". (f5390

Maszyna do szycia. Śląska 13/6. (4549

Sklep kolonialny z mieszkaniem od gospodarza do wynajęcia. Fordońska 6 m. 3. (f5369

POLECENIA

Domy wille, majątki ziemskie, zamiany takowych, jedynie poleca Chmal, Długa nr 9. (4579

Stolarz wykonuje odnowienia, reperacje mebli. Podolska nr 12/1. f5418

Wózki dziecięce wyprzedaż. Długa 25, I ptr. 4562

SPRZEDAŻE

Sprzedam domek ogród garaż. Nakielska 118. f5406

Regał oszklony i radio. Zamojskiego 3. f5405

Zaprowadzony sklep towarów krótkich ulica Gdańska od zaraz. Adres Dziennik. 4550

Piekarnia-kawiarnia całkowicie urządzona, piec nowoparowy, śródmieście Bydgoszczy sprzedam. Oferty pod „6500". 4558

Radio 4570 sprzedam. Ułańska 1/1.

Singera maszyna prawie nowa, tanio. Jezuicka 8. (4572

Kolonialkę oddam tanio. Jurczyk, Podgórna 7/3. (4571

Kolonialkę sprzedam zaraz. Wiadomość Dzien. (4555

Domek pod dachówką, mórg ziemi, sprzedam. Grzeszczak Białebłota, poczta Ciele, pow. Bydgoszcz. Według ugody. (4584

Dom centrum handlowe, 2 składy, dochód 9.200, cena 58.000;

nowy piętrowy 4 mieszkania, 15.000 sprzeda „Rekord", Śniadeckich 31/1. (f5402

Kamienica 3 składami, dochód miesięczny 275, cena 27000, wpłaty 5000, reszta amortyzacja. Wiadomość Kaszubska 16, Rudek. (f5403

Fortepian dobrze utrzymany tanio sprzedam. Kordeckiego 6/3. (f5415

Dobermann brązowy, rasowy, dwuletni, tanio na sprzedaż. Adres filia. (f5394

Kolonialka 30 lat istniejąca, 10 lat jednych rękach śródmieście, ładne mieszkanie, dużo ubikacji powodu zmian rodzinnych na sprzedaż. Oferty pod „R. 30" filia. (f5395

Motory gazowe 10—32, pompy próbne do kotłów, sprzedam. Szczepański, Gdańska 127. (f5401

Gospodarstwo rolne w Bydgoszczy przedmieście, na sprzedaż. Wiadomość telefon 38-35. (f5393

POSADY WOLNE

Młodszy piekarz cukiernik potrzebny. Ks. Skorupki 1. 4246

Obciągaczka potrzebna zaraz B. Dost. Jagiellońska 7. f5387

Fryzjer potrzebny zaraz. Ks, Skorupki 57. 4567

Krawcowa potrzebna, fartuchy, suknie. Zbożowy Rynek 4, skład. f5398

Uczeń inteligentny z dobrego domu i ukończoną szkołą handlową potrzebny. Zgłoszenia z odpisami świadectw szkoln. do Hurtowni Wełny, Stary Rynek 3. (4561

Młodsza przychodnia dobrze polecona może się zgłosić. Kordeckiego 6/3. (f5414

Administratora poszukuję do większej nieruchomości, kaucja 3000 zł. Oferty pod „A. W." Dzien. Bydg. (4583

Młodszy czeladnik piekarski potrzebny od zaraz. Sienkiewicza 60, piekarnia. (f5389

Kucharka restauracyjna i uczennica potrzebne. Restauracja Sportowa, Marsz. Focha. (f5370

Młodszy piekarz cukiernik potrzebny. Ks.Skorupki 1, (4546

Kasjerka młodsza, władająca językiem niemieckim, potrzebna. Oferty do Filii Dzien. Bydg. pod „Kasjerka". (f5377

POSADY POSZUKUJĄ

Bufetowa 4511 kelnerka młoda, sympatyczna, dzielna w swoim zawodzie, poszukuje posady, miejscowość obojętna. Oferty Dziennik „23". 4580

MIESZKANIA WOLNE

Nowoczesne 5 pokojowe, najlepsza dzielnica, centr. ogrzew. do wynajęcia. Zgłoszenia „X. Y." Dziennik Dworcowa. f5372

Pokoje 2 umebl. lub puste nadaj. się dla lekarza, adwokata. Gdańska 46—6. f5388

MIESZKANIA SZUKA

2 pokojowe mieszkanie słoneczne, czyste od zaraz lub 1. 7. szuka samotna. Of. pod „Samotna" filia Dziennika Bydg. f5383

POKOJE WOLNE

Pokój słoneczny, dobre utrzymanie, także przyjezdnym Gdańska 55—4. f5391

Pokój ładny wygodami, utrzymaniem, bez, także przyjezdnym. Cieszkowskiego nr 4—3. f5396

Pokój 4587 umeblowany osobne wejście. Sw. Floriana 9—6.

Pokoik próżny (warsztat). Malborska 3. 4585

POŻYCZKI

5 tysięcy dam pożyczki do solidnego przedsiębiorstwa za otrzymanie przedstawicielstwa lub innej propozycji. Rutynowany i doświadczony kupiec prosi o oferty pod „Współpraca" filia. f5385

3—5 000 poszukuję na wykończenie budowli, procent według ugody ewentl. mieszkanie, zatrudnienie. Oferty „Centrum" filia Dziennika. f5411

RÓŻNE

Fotografie komunijne najtaniej wykonuje „Wiol" Sw. Trójcy nr 21. (4569

Młoda panna lubiąca przyrodę niech złoży ofertę pod „Turystyka" możliwie z fotogr. do filii. (f5374

Kawaler (f5373 lat 26, szuka towarzyszki, która lubi włóczęgostwo na wodzie. Oferty pod „Kajak" z fotogr. do filii.

Przepisywania i tłumaczenia czysto i dokładnie w „Biurze kupieckim" M. Vorreau, Bydgoszcz, ul. Marsz. Focha nr 10. f5410

N5151

TO ROWER

ORIGINAL-REKORD

DOSKONAŁY NA WSZYSTKIE DROGI

HURTOWNIA ROWERÓW W. JAHR-BYDGOSZCZ

PONAD 100.000 W UŻYCIU

Do nabycia w składach rowerów

Garaż i stajnia do wynajęcia. Pomorska 45. f5409

MATRYMONJALNE

Poznam miłą zgrabną do lat 30 ci, gotówka dla wspólnego dobra. Oferty Dzien. pod „Blondyn". 4548

Panna lat 32, niezależna, pozna pana bez nałogów na stanowisku. lub który współpracowałby w interesie. „Zdecydowany." 4557

KUPNA

Kupię 4551 magiel. Oferty „M. 103".

NAUKA

Gotować dobrze wyuczę za pomoc w gospodarstwie. Gdańska 51, restauracja. f5380

POLECENIA

Meble
kupisz zawsze najtaniej **tylko u** (2812
Bernarda Nowaka
Bydgoszcz, **Długa 10.**
Uwaga na imię **Bernard.**

Używane
pianina i fortepiany bardzo korzystnie poleca B. Sommerfeld, Bydgoszcz, Śniadeckich 2. (13537

Do I Komunii św.
książki Nasze Modlitwy, W górę serca, medaliki, łańcuszki, pamiątki, świece w dużym wyborze. Tani Bazar, Stary Rynek, obok apteki. n4350

Modlitewniki.
W górę serca, Nasze modlitwy i inne w oprawach zwykłych i luksusowych, różańce, łańcuszki oraz upominki do Komunii św. polecają: Księgarnie Jankowskiego, Gdańska 51, Wełniany Rynek 6, Długa 76. n4244

A jednak
każda Pani Domu kupuje tylko najlepsze i gwarantowane szkła do zapraw **„IRENA"** i **„IRENA-PATENT".** n4129

Lakiery Smok
trwałe tanie
Poznańskie chrześcijańskie
do nabycia drogeriach składach farb. n3816

Tapety-Farby
E. Kerber
Gdańska 66
Telefon 36-25.(n2432

Od 1-go złotego
reperuje maszyny do szycia wszelkich systemów były starszy mechanik Comp. Singer. przychodzi w dom. Bydgoszcz, A. Antoniewicz, Cieszkowskiego 8—8. 4581

SPRZEDAŻE

Skład
papieru, dewocji, zabawek wartości 4.500 zł w Poznaniu, główna ulica, za 3.000 zł sprzedam zaraz z powodu stosunków rodzinnych. Oferty pod „3" do adm. Dzien. Bydgoskiego. (n4355

Łódź
10 osobowa z motorem przyczepnym Penta 4,5 KM sprzedamy. Oglądać i informacje na przystani Pocztowego Przysposobienia Wojskowego. f5307

Sprzedam 4528
Poznaniu przy ruchliwej ulicy kolonialkę, towarem mieszkaniem urządzeniem za 1500 powodu wyjazdu. Oferty: Poznań, Górna Wilda 30, skład kolonialny.

Domek
czteropokojowe mieszkanie, ogród, 40 drzew owocowych sprzedam 7.500. Filia „Wyjeżdżam". n4447

Kolonialkę
dobrze zaprowadzoną bezkonkurencyjną, sprzedam okazyjnie. Wiadomość Dziennik. n4303

Rower
damski nowy sprzedam Karpacka 7—3. (4540

Dom f5364
2 piętrowy narożnik, centrum, cena 39 tysięcy, dochód 5500 zł. Duży wybór domów, majątków. Nochowiczowa, Wileńska 9.

Wózek
dziecięcy skrzynkowy tanio sprzedam. Piotra Skargi 13—3. f5366

Fotograficzny
aparat 9×12 w dobrym stanie tanio sprzedam. Piotra Skargi 13—3. (f5366

Zakład
fryzjerski damsko-męski dobrze zaprowadzony przy Rynku, nowoczesne urządzenie z powodu wyjazdu korzystnie sprzedam. Białkowski, Grudziądz, Plac Stycznia 26. n4493

Restaurację n4492
dobrze prosperującą, z powodu zamążpójścia tanio sprzedam. Wiadomości Poznań, Pocztowa 23-6.

Kawiarnię
śniadalnię dobrze zaprowadzoną, także dom sprzedam lub zamienię na majątek. „Egzystencja". 4543

Rzeźnictwo n4384
w pełnym biegu przy Rynku dobrze zaprowadzone z powodu choroby zaraz tanio sprzedam. Nowacki Grudziądz, Wybickiego 44.

Kamienicę
I piętrową w najlepszym położeniu handlowym w Kcyni sprzedam 15.000, przynosi rocznie 1.200. Oferty agentura Dziennika BydgoskiegoKcynia. n4274

Kolonialkę f5358
dobrze zaprowadzoną z mieszkaniem, sprzedam. Wiad. filia Dziennika.

Kompletne
urządzenie składowe nadające się do towarów krótkich, okazyjnie sprzedam. Dom Bławatów Jan Rudnik, Chojnice. n4491

Okazja
dla emerytów. Do wydzierżawienia w kościelnej wiosce gospodarstwo 3000 m² wraz mieszkaniem, światłem elektrycznym od zaraz. Zgłoszenia filia „Kolejarz". f5360

Różne
maszyny ceglarskie sprzedaje Lewandowski, Bydgoszcz, Gdańska 95. f5362

Sprzedam
nowe umeblowanie
3 pokojowe
zaraz. Zgłoszenia od godz. 12 do 18-tej. n4502
Asnyka 4—1.

Skład
kolonialny, sprzedaż win i wódek, jedyny interes tego rodzaju w pow. mieście, z powodu choroby od 1. VI. 1939 na sprzedaż. Obrót roczny 100.000. Do objęcia 15.000, pod „R. Z." Dzien Bydg. 4547

Parcele
obok lasu i wody, tanio. Mińska 14, tel. 3989. n4505

Kamienica (4553
centrum, dochód 7.800, 60.000, wpłaty 40.000. Nowakowski, Kaszubska 2.

Rower
męski sprzedam tanio. Toruńska 66—2. 4573

Krowę
młodą wysokocielną sprzedam. Kijowska 7. 4574

Skład
żelaza, dobrze prosperujący i zaprowadzony w Gdyni, do sprzedania. Oferty sub: „Gdynia" Towarzystwo Reklamy Międzynarodowej, Warszawa, Sienkiewicza 14. (n4409)

Bufet
kredens nowe, tanio. Sienkiewicza 43—3. f5408

Skład f5407
sprzedam. Śniadeckich 13.

Krowę
dobrą dójkę, sprzedam. Koronowska 10 Czyżkówko. f5386

KUPNA

Nabędę dom
czynszowy w Bydgoszczy przy większej wpłacie gotówką. Adres wskaże administracja Dziennika Bydgoskiego, wzgl. proszę oferty kierować do administracji tegoż Dziennika pod „Dom". (n4449)

Kupię
wannę emaliową. Filia „Emaliowa". n4429

Wózek
samojazd dla chorego, kupię. Śląska 3—4. 4538

Linoleum (f5356
kupię. Oferty „58" filia.

Motocykl
kupię. Oferty pod „Motocykl" Dziennik Bydgoski Toruń. n4479

Kupię
fortepian. Oferty „Bechstein,Blüthner" filia Dziennika. f5361

Kupię przyczepkę
samochodową o nośności 7 do 10 ton, w dobrym stanie, dokładny opis i cenę. Dziennik Bydgoski **Gdynia** pod „15/39", n4487

Szafę (4559
gabinetową, ciężką budowy kupię. Oferty „417".

Kupujemy
książki (wszystkie dziedziny wiedzy). Oferty: „Kurier Bibliofilski", Kraków, Floriańska. n4508

POSADY WOLNE

Fotograf
zdolny siła młodsza potrzebny zaraz lub 1. VI. Uwzględniane oferty tylko podaniem warunków, i prób własnych prac. Foto Welkówna, Grudziądz, Groblowa 48. n4501

Fryzjerka
potrzebna na stałe. Kubiszewski Starogard. 4575

Fryzjerka
z wodną i żelazkową ondulacją potrzebna. Formanowski, Mostowa 12. n4490

Dwóch szoferów
z kaucją 1000 zł na większy ropny samochód liniowy. Reflektuje się na pierwszorzędne siły. Zgłoszenia Dzien.Bydg.**Gdynia** pod „14/39". n4488

Krawcowa
podręczna zaraz potrzebna. Śniadeckich 52/3. (f5381

Potrzebna 4577
uczennica do składu bławatów. Izbicki, Długa 31.

Panienka
potrzebna. Nakielska 2, restauracja. 4568

Panienka
inteligentna, muzykalna do 5-letniej dziewczynki potrzebna. Oferty z fotografią do Dziennika Bydgoskiego pod „Inteligentna". 4560

Służąca f5397
potrzebna z wioski. Jezuicka 18, restauracja.

Szewski
czeladnik i uczeń potrzebni. Gdańska 111. f5400

Gosposia (f5363
samodzielne gotowanie, cicha, spokojna potrzebna. Dobre świadectwa wymagane. Al. Mickiewicza 5/4.

POSADY POSZUKUJĄ

Szofer
rzeźnik szuka posady. Oferty do Dziennika pod „S. Z." 4552

Umeblowany
blisko dworca. Śniadeckich 59—5 f5392

2 osobowy f5376
Cieszkowskiego 4/5 II p.

Słoneczny
duży z utrzymaniem, łazienka, telefon. Cieszkowskiego 4—5 II ptr. f5375

Cena w tej rubryce 1 wiersz 50 gr

1 pokojowe:
bez kuchni. Szubińska 71.

1 pokojowe:
kuchnią. Nakielska 149.

2 i 3 pokojowe:
z kuchnią godz. 17—18. Bocianowo 18.

PO DESZCZU PIĘKNA POGODA...

Wczoraj w burzliwym nastroju, dzisiaj po ogoleniu się nożykiem Gillette — uśmiechnięty, spokojny, radosny...

Logika radzi. Interes wskazuje. Żądajcie jedynie nożyków Gillette

NIEBIESKIE GILLETTE

Piękne podarki do pierwszej Komunii św.

jak zegarki - medaliki - obrazki - różańce w kapsułkach itd.

w wielkim wyborze i po zniżonych cenach poleca

H. Kaszubowski S. z o. o. **Długa 22.**

Zakład zegarmistrzowsko — złotniczy (4403

Rok zał. 1905 **Telefon 1123**

Przedsiębiorstwo przemysłowe
w Lublinie
angażuje wykwalifikowanych n4509
kreślarzy - konstruktorów
z kilkuletnią praktyką fachową. Warunki płacy do omówienia. Oferty z dokładnym życiorysem składać pod adresem
Lublin-Elwues.

Potrzebny
do dworu na wieś szofer od 1 czerwca 1939 r. Uwzględnione będą tylko pierwszorzędne referencje. Kopie świadectw, których się nie zwraca, skierować do administracji „Dziennika Bydgoskiego pod nr „991". n4496

Fryzjerka
na stałe potrzebną od zaraz. Henryk Möller, Tczew, Kościelna 3. n4497

Szukam 4498
stałego miejsca jako szwajcar. Zgłoszenia Toruńska 134, Kruzel Jan.

Poszukuję
wolnego miejsca ucznia biurowego, w rachunkach i piśmie dobrze obeznany. Łaskawe zgłoszenia do Dziennika Bydgoskiego pod „Uczeń". 4542

Fryzjer
damsko-męski dobra siła z kartą rzemieślniczą wolny. **Gdynia 3,** Poste-restante „Fryzjer". n4486

Gosposia
dobre gotowanie, lat 28, przyjmie posadę majątek lub probostwo ewtl. samotnej osoby, miejscowość obojętna. Zgłoszenia „PAR" Poznań pod „55.181". (n4494

POKOJE

1—2
Gdańska 42—8. (f5335

4 i 3 pokojowe:
kuch. łaz. Śniadeckich 13/1.

5 pokojowe:
odremontowane. Gdańska 86.

2 pokoje
kuchnia oficynie bezdzietnym. Jasna 16. 4556

3 pokojowe
słoneczne mieszkanie i składnica w Koronowie od zaraz do wynajęcia. Masełkowski, Grunwaldzka nr 98. 4545

4 pokojowe
z łazienką. Cieszkowskiego 17—5. f5367

2×1 pokojowe:
kuchnia Sienkiewicza 28-2.

LETNISKA

Wszyscy
czują się jak u siebie w restauracji letniskowej w Opławcu. n4464

Garaż
Gdańska 86. n4428

Skład
od 1. VI. komorne 30 zł. Kościuszki 4—3. f5353

Piekarnia
pełnym biegu dobrze prosperująca do wynajęcia. Toruńska 65. 4541

Odstąpię
dzierżawę, lub przyjmę wspólnika do młyna motorowego, Pomorze. Wiad Tuchola, Świecka 19, Czartowski. 4529

RÓŻNE

Proszę
wyznaczyć 2 spotkania godzinach 16—18. Poste-Restante 2 „Eteba" 4536

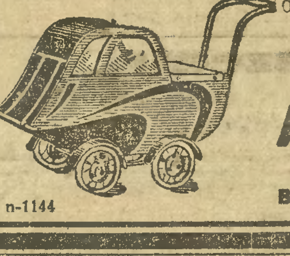
Nie
załączać znaczków!!! Światowej sławy Jasnowidz Vichara wybiera pod gwarancją szczęśliwe numery. Rozwiąże Ci zagadkę przyszłości — da ci klucz Nowego Życia — Dobrobytu!!! Podaj zaraz datę urodzenia. Jasnowidz Vichara, Kraków, Skrytka 567. n 4387

W Jastarni, Orłowie
lub innej nadmorskiej miejscowości poszukuje Bratnia Pomoc Akademii Handlowej w Poznaniu pomieszczenia na letnisko. Oferty z podaniem ilości miejsc oraz warunkami utrzymania prosimy spiesznie przesłać pod adresem: Bratnia Pomoc Akademii Handlowej, Poznań Wały Zygmunta Starego 2—3. n4393

BORAN

(n4511

Nasz wózek dziecięcy wystarczy na lata.

Oto jego zalety:
doskonałe resory
obicie bardzo trwałe
wygląd estetyczny
A.Hensel
wł. W. Sierpiński i I. Kasprzak
Bydgoszcz, Dworcowa 4.
n-1144

Poszukuję (f5322
uczciwą początkującą panienkę do składu spożywczego i restauracji na wieś. Oferty pod „A. R." filia.

Pojedynczej
osobie dam bezpłatnie pokoik, za pilnowanie magli. Adres Dzienniku. f5311

Wiejska
służąca silna, na cały dzień. Kcyńska 4—2. 4537

Kucharka
młoda, pierwszorzędna siła potrzebna do restauracji. Toruń, Prosta 19. n4482

Dziewczyna
dobre gotowanie. Gdańska 51, restauracja. (f5379

Bufetowa
kelnerka przystojna potrzebna natychmiast. Chojnice, Młyńska 8, restauracja. n4498

Dwa
umeblowane, frontowe pokoje osobnym wejściem wynajmie gospodarz Gdańska 52. f5304

Umeblowany
Zamojskiego 8—5. (f5357

Elegancki
Petersona 12—2. f5359

Pokój
dobrze umeblowany inteligentnemu panu. Gdańska 62—11. f5371

Ładny
frontowy. Sienkiewicza 31—2. f5412

Pokój
dla pana. Jagiellońska 22, skład. 4582

Pokój f5399
kuchnią wynajmę kulturalnej osobie. Jodłowa 4.

Pensjonat f5354
Łoboda, poczta i stacja Śliwice, powiat Tuchola. W sercu Borów Tucholskich, park, lasy sosnowe, jeziora, plaża, łódki, wędkowanie. Willa skanalizowana, światło elektr, pierwszorzędna kuchnia warszawska, z całodziennym utrzymaniem 4 zł.

DZIERŻAWY

Lokal n4483
restauracja - jadłodajnia 3 pokojowe mieszkanie z urządzeniem tanio wynajmę. Toruń, Łazienna 7, II p.

Ubikację
na warsztat lub składnicę na 1 piętrze wynajmę Piotra Skargi 13—3. (f5382

Wągry
piegi, pryszcze, wrzodzianki, zbyteczne owłosienie usuwamy. Odmładzające hormonowe zabiegi. Odchudzające, parafinowe kąpiele. Masaże, naświetlania, natryski, „Cedib". Słowackiego 1. telefon 1059. (n2012

Niezawodną (n4442
metodą odzwyczajam od palenia, alkoholu i innych nałogów. Skutek **gwarantowany.** Liczne podziękowania. Podać datę urodzenia. Adresować: Womouth, Kraków, Straszewskiego.

Przepowiadam
różdżkarz-psychografolog Mężydło, 3 Maja 5/1. (f5355

Wspólnik
poszukiwany kapitałem 2 do 3000 zł do koncesjonowanego nrzęd. przedsiębiorstwa. Zapewniony maksymalny zysk. Oferty pod „Ag. Dewiz" Dziennik Bydgoski. n4500

Patent
urządzenie masowego artykułu branży tytoniowej sprzedamy. Oferty „Patent". Dziennik Bydgoski Toruń. n4481

Fabryka (n4480
budyni posiadająca recepty zagraniczne poszukuje kapitalisty. Oferty „15 000". Dziennik Bydgoski Toruń.

Jasnowidzące
Medium Nuhda otworzy każdemu oczy!!! Rozwiąże pod gwarancją najbardziej zawiłe sprawy!!! Wybiera numery loteryjne w transie medialnym — powie kiedy, ile, czy w ogóle wygra!!! Podaj datę urodzenia — 65 groszy na porto Medium Nuhda, Kraków. Bonerowska skrytka pocztowa 740. n4268

Natychmiast
odzwyczaisz się palenia, stosując moją metodę. Zwyciężysz!!! znając swój horoskop. Szczęśliwy numer losu — gwarantując wygraną — przyniesie Ci dobrobyt. Zdobędziesz pożądaną miłość. Nadesłać zaraz datę urodzenia, pełne imię i nazwisko. Adresować: Jasnowidz Womouth, Kraków, Straszewskiego 25. n4345

Mam
pracę w zawodzie handlowym dla inteligentnych obywateli gdańskich tak mężczyzn jak i kobiet. Zgłoszenia pod „Polhand" do filii Dziennika Bydgoskiego. n4224

MATRYMONJALNE

Dla wnuczki
przystojnej, miłego charakteru, lat 28, właścicielki dobrze prosperującej od 37 lat piekarni poszukuję w celu matrymonialnym mistrza piekarsko-cukierniczego, dobrego charakteru, przystojnego, do lat 35. Oferty pod „Dla wnuczki" (n4388)

Panią (4544
Klejnot życzliwą na ofertę „Słońce" proszę o bliższy adres. Mój adres w Dzienniku Bydgoskim.

Kupiec
bławatnik, lat 24, szatyn, wysoki, posiadający skład większym mieście, wartości 50.000 bez długu, z braku znajomości pozna pannę z dobrej rodziny, miłą, religijną, gospodarną do lat 22 z odpowiednim posagiem. Rzecz traktuje się poważnie. Oferty fotografią Dzien. Bydg. **Gdynia** pod „A." n4485

ROLNICY! „VESTA"

Pamiętajcie o ubezpieczeniu gradowym!
Ubezpieczajcie tylko w „Veście".

jedyne czysto-polskie, prywatne Towarzystwo, oparte wyłącznie na kapitałach krajowych i nie obliczone na zysk. **Ofiaruje najkorzystniejsze warunki!**

Oddział **w Grudziądzu,** Plac 23 Stycznia 20, tel. 20-83 i 20-84
Oddział **w Bydgoszczy,** ul. Dworcowa 67, tel. 37-30
Oddział **w Poznaniu,** ul. Br. Pierackiego 18, tel. 15-26
Reprezentacja **w Toruniu,** ul. Mickiewicza 7, tel. 19-26.
n3488)

Rozkład jazdy autobusów

Ważny od 15 maja 1939 r. **Ważny od 15 maja 1939 r.**

Grudziądz - Jabłonowo - Brodnica

7,30	16,00	Grudziądz	10,00	16,00
8,05	16,35	Radzyn	9,25	15,20
8,20	16,50	Rywałd	9,10	15,05
8,35	17,05	Jabłonowo	8,10	14,55
8,45	17,15	Kamień	8,40	14,45
9,00	17,35	Czekanowo	8,30	14,30
9,10	17,45	Grzybno	8,25	14,20
9,20	17,50	Drożyny	8,20	14,10
9,30	18,00	Brodnica	8,10	14,00

Nowe Miasto Lub.-Jabłonowo-Radzyn-Grudziądz

7.00	Nowe Miasto	16,20
7,20	Wawrowiec	16,15
7,40	Łąkorz	16,10
7,50	Ostrowite	16,05
8,00	Płowęż	15,20
8,10	Jabłonowo	15.10
8.15	Jabłonowo	15,05
8,20	Rywałd	15,00
8,30	Czeczewo	14,50
8,40	Radzyn	14,40
9,20	Grudziądz	14,00

Chełmno - Gorzuchowo - Dębiniec - Grudziądz

7,15	14,00	Chełmno	11,00	19,00
7,40	14,25	Paparzyn	10,35	18,45
7,50	14,35	Robakowo	10,30	18,35
7,55	14,40	Gorzuchowo	10,25	18,20
8,00	14,45	Błędowo	10,20	18,15
8,05	14,50	Wiewiórki	10,10	18,10
8,10	14,55	Dębiniec	10,05	18,05
8,20	15,05	Piaski	9,55	17,55
8,30	15,15	Grudziądz	9,45	17,45

Grudziądz - Radzyn - Wąbrzeźno

7,45	14,00	Wąbrzeźno	13,05	20,25
8,00	14,15	Jarantowice	12,55	20,05
8,05	14,20	Mazanki	12,50	20,00
8,10	14,25	Radzyn	12,20	19,50
9,00	15,15	Grudziądz	11,50	19,00

Grudziądz - Radzyn

7,30	11,50	14,00	16,00	19,00	Grudziądz	8,45	9,20	10,00	15,00	16,00
7,40	12,05	14,10	16,10	19,10	Marusza	8,31	9,05	9,50	14.50	15,45
7,50	12,20	14,20	16,20	19,20	Okonin	8,20	8 50	9,35	14.45	15,30
7,55	12,25	14,25	16,25	19,25	NowyDwór	8,15	8,45	9,30	14,34	15.25
8,05	12,30	14,25	16,35	19,35	Radzyn	8,10	8,50	9,25	14,25	15,30

Autobusy kursują codziennie.

Pomorska Komunikacja Autobusowa
właśc. **Wł. i J. Jasiewiczowie, Świecie n/W., Sądowa 23, tel. 105.** (n4472

ROZKŁAD JAZDY

Ważny od dnia 15-go maja 1939 roku (2032

Na linii: Gniezno — Rogowo — Żnin — Szubin — Bydgoszcz

	8,00	11,00	14,00	16,40	20,15	Bydgoszcz	7,45	10,30	14,00	16,15	19,25	
	8,25	11,25	14,25	17,05	20,40	Rynarzewo	7,20	10,05	13,35	15,50	19,00	
	8,40	11,40	14,40	17,20	20,55	Szubin	7,05	9,50	13,20	15,35	18,45	
	9,20	12,20	15,15	18,00	21,35	Żnin	6,25	9,15	12,40	14,55	18,05	
6,25	9,25	12,25	15,20	18,05		Żnin		9,05	12,35	14,50	18,00	21,10
6,40	9,40	12,40	15,35	18,20		Gąsawa		8,50	12,20	14,35	17,45	20,55
6,55	9,55	12,55	15,50	18,35		Rogowo		8,35	12,05	14,20	17,30	20,40
7,40	10,35	13,35	16,30	19,15		Gniezno		7,50	11,25	13,40	16,45	20,00

Damasławek — Kcynia — Szubin — Bydgoszcz

		16,00	17,55	Damasławek		14,45		
6,45	10,10	16.30	18,25	Kcynia	9,20	14,15	19.15	21,20
7,10	10,35	16,55	18,45	Szubin	8,55	13.50	18,50	20,55
7,25	10,50	17,10	19,05	Rynarzewo	8,40	13,35	18,35	20,40
7,50	11,15	17,35	19,30	Bydgoszcz	8,15	13,10	18,10	20,15
		P	N				P	N

Żnin — Łabiszyn

9,25	15,25	Żnin	11,00	17,55
9,55	15,55	Łabiszyn	10,30	17.25
T	T		T	T

P — kursuje tylko w dni powszednie
N — kursuje tylko w niedziele i święta
T — kursuje tylko w dni targowe (wtorki i piątki)
Wypożyczam autobusy na wycieczki.

WINCENTY MIKOŁAJCZAK
Koncesjonowane Przedsiębiorstwo Autobusowe
Gniezno, ulica Wrzesińska 18 — Telefon 150

ROZKŁAD JAZDY AUTOBUSÓW

Ważny od 15 maja 1939 r.
na liniach:

Bydgoszcz — Nakło	7,00	8,00 P	10,20	12,45	16,45	19,00
Nakło — Bydgoszcz	7,50	9,15 P	11,25	14,30	17,10	19,45
By goszcz — Wyrzysk	7,00	10,20 WP	12,45	16,45 N	19,00	
Wyrzysk — Bydgoszcz	7,00	10,40	13,30 WP	16,20	18,50 N	
Bydgoszcz — Łobżenica	7,00	12,45	19,00			
Łobżenica — Bydgoszcz	6,30	10,10	15,45 P	18,15 N		
Bydgoszcz — Wysoka	7,00 WP	12,45 WP				
Wysoka — Bydgoszcz	10,10 WP					
Bydgoszcz — Świecie	7,00	10,00	13,00	18,50		
Świecie — Bydgoszcz	7,15	11,05	16,45	19,25		
Bydgoszcz — Grudziądz	7,00	10,00	13,00	18,50		
Grudziądz — Bydgoszcz	6,15	10,10	15,45	18,30		
Bydgoszcz — Tuchola	17,00					
Tuchola — Bydgoszcz	6,15					
Bydgoszcz — Borówno	7,00	10,00	13,00	17,00	18,50	—
Borówno — Bydgoszcz	8,00	8,30	12,15	18,00	(19,00 N) X	20,20

UWAGI: P — kursuje w dni powszednie
N — kursuje w niedzielę i święta
WP — kursuje we wtorki i piątki
X) — od 1. VII. do 1. IX. 39. — tylko w niedzielę i święta

KONCESJONOWANE PRZEDSIĘBIORSTWO AUTOBUSOWE
Autokomunikacja Sp. z o. o.
Bydgoszcz, Sielanka 2. Telefon 21-00
n4504)

Przetarg
na roboty budowlane i studniarskie.

Dyrekcja Okręgowa Kolei Państwowych w Toruniu rozpisuje przetarg publiczny na wykonanie
1. **budynku hydroforni w Gdyni,**
2. **studni rurowej wierconej** głębok. około 38 m w Gdyni.

Formularze przetargowe tj. ślepe kosztorysy, warunki składania ofert i warunki (uwagi) techniczne, dla obu wzgl. tylko dla jednej roboty otrzymać można bezpłatnie, zaś przy przesłaniu pocztą za opłatą po 0,50 zł za każdy kosztorys w Dyrekcji Okr. Kolei Państw. w Toruniu pokój 449, gdzie również można przejrzeć plany, warunki ogólne wykonywania robót, wzór zawrzeć się mającej umowy i otrzymać bliższe informacje.— W sprawie obejrzenia miejsca robót należy zgłaszać się do Oddziału Drogowego w Gdańsku, lub odcinka drogowego PKP 1 w Gdyni. Oferty sporządzone na oryginalnych z Dyrekcji otrzymanych formularzach i zgodnie z warunkami składania ofert, zaopatrzone napisem „Oferta do przetargu na dzień 25. V. 1939 r. na wykonanie: 1. budynku hydroforni w Gdyni, 2. studni rurowej wierconej w Gdyni" na jedną lub na obie roboty winny być składane do skrzynki ofertowej w westybulu gmachu D. O. K. P. lub przesłane pocztą do **dnia 25. V. 1939 roku** godziny 12-tej Otwarcie ofert nastąpi dnia 25. V. 1939 r. godz. 12,15 w sali konferencyjnej dolnej D. O K. P. w Toruniu. Do oferty musi być dołączony kwit lub dowód na wpłacone do Kasy Dyrekcyjnej wadium w wysokości 5% oferowanej kwoty. Weksli solo (bez żyra) i czeków nawet zawinkulowanych nie przyjmuje się jako wadium. Oferta obowiązuje Firmę pod rygorem utraty wadium przez przeciąg 6 (sześciu) tygodni. Termin wykonania robót określa się dla budynku hydroforni 10 tygodni, dla studni 8 tygodni od daty udzielenia zlecenia. Oferty nie uwzględnione pozostaną bez odpowiedzi, zaś wadia zwrócone firmom. Dyrekcja zastrzega sobie wyraźnie zupełnie dowolny wybór oferenta bez względu na wysokość oferty, oraz możność podziału robót lub unieważnienia przetargu bez podania powodów. (n-4462

Dyrekcja Okręgowa Kolei Państwowych.

Czytajcie Dziennik Bydgoski!

Repertuar kin bydgoskich:

APOLLO: „Więzień 4328" i komedia p. t. „Kinomaniak". W czwartek o 12,30 „Przygody Robin Hooda" Ceny zniżone.

BAŁTYK: „Władczyni dżungli" oraz nadprogr.

KAPITOL ul. Marcinkowskiego 4. „Prawo młodości" i „Dorożkarz Nr 13".

KRISTAL: „Czardasz" w r. gł. Szöke Szakall, June Knight i inni. W czwartek o g. 12,30 „Przygody Tomka Sawyera". C. zniż.

LIDO: „Piętnastolatka" i „Sama przez życie", z Kay Francis i inni.

MARYSIEŃKA: „Mała Miss Brodway" z Schirley Temple i najnow. tygod.

Zarząd Miejski w Nakle n/N.
ogłasza
KONKURS
na stanowisko **księgowego Kasy Miejskiej.**

Warunki: 1. obywatelstwo polskie, rzym.-kat., 2. nieprzekroczony 30 rok życia, 3. wykształcenie: 6 klas gimnazjum starego typu lub 4 kl. nowego typu, 2 lata praktyki samorządowej, 4. uposażenie w/g XI—X grupy płac pracowników samorządowych, 5. świadectwo zdrowia wydane przez lek. urzęd. Oferty należy składać do 1. VI. br. (n4506

Nakło n/N., dnia 15. V. 1939 r.
Wiceburmistrz m. Nakła n/N. (—) Błażejewski Wł.

Naszych Szan. Czytelników

prosimy uprzejmie przy zamówieniach oraz zakupach jakotez przy nadawaniu ofert na ogłoszenia podane w naszem piśmie, powoływać się zawsze na **„Dziennik Bydgoski"**

OSTROŻNOŚĆ.

— Muszę pracować w rękawiczkach, bo mój ojciec pracuje w wydziale śledczym w dziale daktyloskopii...

Ceny ogłoszeń: 25 gr. za wiersz milimetrowy na stronie 7-łamowej szerokości 38 mm. Za reklamy na stronie przed ogłoszeniami 70 gr., w tekście na drugiej i trzeciej stronie 1,20 zł na dalszych stronach 1,00 zł. za milim. 1 łam., szer. 67 mm. Drobne ogłoszenia słowo tytułowe 25 gr., każde dalsze 15 gr.; dla poszukujących pracy oraz na nekrologi 20% zniżki Większe ogłoszenia, zamieszczone wśród drobnych, 50% drożej jak w zwykłym dziale ogłoszeniowym. Przy powtórzeniu ogłoszeń udziela się rabatu. Przy konkursach i dochodzeniach sądowych wszelkie rabaty upadają. — Ogłoszenia zagraniczne 25% dopłaty. — Ogłoszenia skomplikowane oraz z zastrzeżeniem miejsca o 20% drożej. Za terminowe umieszczenie i przepisane miejsce administracja nie odpowiada. — Miejsce płatności: Bydgoszcz. — Konta bankowe: Bank Związku Spółek Zarobkowych, K. K. O. miasta Bydgoszczy. Konto czekowe: P. K. O. 203713 Poznań.

Zakład graficzny i miejsce odbicia, wydawca i miejsce wydania Drukarnia Bydgoska Spółka Akcyjna, Bydgoszcz, ul. Poznańska 12-14. — Odpowiedzialni redaktorzy: Za politykę wewnętrzną i gospodarczą: Stanisław Nowakowski; politykę zagraniczną: mgr. Stanisław Strąbski; dział literacki i felieton: Henryk Kuminek; wiadomości z Wielkopolski i Pomorza dział kobiecy i „Światek dziecięcy: Janina Hernetówna; dział sportowy Edmund Klessa; kronikę lokalną: Aleksander Kiedrowski; rozmaitości, wiadomości z kraju i ze świata: Edmund Klessa; programy, zagadnienia radiowe i wiadomości ze Wschodu: Wincenty Sławiński; dział rolniczo-ogrodniczy: Dyonizy Wesołek. — Ogłoszenia i reklamy: Władysław Żewicki. — Zarządzający drukarnią: Ignacy Balwiński. — Za wiadomości z Gdyni: Zofia Żelska-Mrozowicka w Gdyni; za kronikę toruńską: Roman Kobierski w Toruniu.